

TAMPEREEN YLIOPISTO

Viivi Koivu

NEUVOTTELEVAT BLOGIÄIDIT

Medioituva äitiys ja sen ihanteet suomalaisissa äitiblogeissa

Tiedotusopin pro gradu -tutkielma
Elokuu 2016

TAMPEREEN YLIOPISTO Viestinnän median ja teatterin yksikkö

KOIVU, VIIVI: Neuvottelevat blogiäidit. Medioituva äitiys ja sen ihanteet suomalaisissa äitiblogeissa

Pro gradu -tutkielma, 85 s. Tiedotusoppi

Elokuu 2016

Pro gradu -tutkielma tarkastelee sitä, mitä äitiyden ihanteita tuotetaan aikana, jona jokaisella on mahdollisuus tuoda näkemyksensä esiin verkossa. Äitiblogeissa on omat kerronnan tapansa, jotka auttavat lukijoita samastumaan kirjoittajien kokemuksiin ja vakuuttumaan niiden luotettavuudesta. Blogeissa tuotettujen ihanteiden ja kertomisen tapojen kautta tarkastellaan myös äitiyden medioitumista.

Aineisto koostuu 12 blogipostauksesta, jotka on julkaistu Kaksplus.fi-verkkosivuston blogeissa vuoden 2015 alussa. Kaikkien blogikirjoitusten yhteinen aihe on Ei niin täydelliset blogiäidit, ja jokainen kirjoittaja on tulkinnut aihetta vapaasti. Postaukset käsittelevät muun muassa siisteyttä, sosiaalisen median käyttöä ja äitien kokemia kielteisiä tunteita.

Merkittävimpiä äitiyden ihanteita ei-niin-täydellisistä blogiäideistä kertovissa postauksissa ovat läsnä oleminen, kärsivällisyys ja kodin siistinäpito. Bloggaajat asettavat karikatyyrisen täydellisen äitiyden paikoin naurunalaiseksi, mutta pyrkivät kukin tahollaan kohti hyvää äitiyttä. Hyvä äitiys ei joudu kyseenalaistetuksi. Blogipostausten perusta ovat kirjoittajien henkilökohtaisista kokemuksista kertovat tarinat. Kirjoituksissa luodaan luotettava ja samastuttava vaikutelma.

Äitiblogit ovat osa äitiyden medioitumista, eli sitä, että median toimintatavat ja media itsessään levittäytyvät myös äitiyden alueelle. Erityisesti aineiston kaltaisilla postauksilla äitiblogit nostavat äitien äänen kuuluville ja auttavat äitejä riisumaan hyvän äidin naamion hetkeksi. Tuloksena ei kuitenkaan ole loputtoman moninainen kuva äitiydestä. Samat ihanteet ja sama neuvottelu siitä, riittääkö oma äitiys hyväksi äitiydeksi, yhdistävät bloggaavia äitejä.

1. JOHDANTO	1
2. TEORIATAUSTAA	5
2.1 Perhe ja familismi	5
2.2 Äitiyden ihanteet ja vertailukohtat	7
2.3 Perheen ja äitiyden ideologiat	11
2.4 Kirjoitettu äitiys	12
3. TUTKIMUSKYSYMYKSET	15
4. KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ	16
4.1 Äitiblogi	16
4.2 Äiti: täydellinen, hyvä, epätäydellinen, huono	20
4.3 Äitiyden naamio	22
4.4 Representaatio	24
4.5 Medioituminen	25
5. AINEISTO	29
5.1. Aineiston rajaus	29
5.2 Kaksplus ja sen bloggaajat	30
5.3 Aineiston kuvaus	31
6. METODI	34
6.1 Metodologiaa: mitä voin sanoa	34
6.2 Metodi: representaatioanalyysi	35
<i>Äitiblogit sukupuoliteknologiana</i>	35
<i>Äitien äänet esiin esseen keinoin</i>	36
<i>Äitiyden representaatioiden analyysi</i>	37
7. ANALYYSI	39
7.1. Äitiyden ihanteet suomalaisissa äitiblogeissa	39
<i>Läsnäoleva äiti</i>	39
<i>Kärsivällinen äiti</i>	43
<i>Kodinhengetär</i>	45
<i>Blogiäidit vastaan täydellinen äiti</i>	46

7.2. Äitiyden kertomukset suomalaisissa äitiblogeissa	50
<i>Äitiblogeista genrenä</i>	50
<i>Neuvottelu hyvästä äitiydestä</i>	52
<i>Äitiblogi henkilökohtaisena esseenä</i>	56
7.3 Medioitunut äitiys	59
<i>Paljastaminen ja peittäminen</i>	59
<i>Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys</i>	61
<i>Medioituminen ja äitiblogit</i>	64
<i>Medioitunut kuva äidistä</i>	65
8. JOHTOPÄÄTÖKSET	68
8.1 Blogit, medioituminen ja äitiys Suomessa	68
<i>Rakastava blogiäiti ja raastavat tunteet</i>	68
<i>Neuvottelu hyvästä äitiydestä</i>	70
<i>Medioituminen tarjoaa äideille tilan</i>	73
8.2 Mitä vielä pitäisi tutkia	75
8.3 Tutkijan rajoitteista	76
9. LÄHTEET	78

1. Johdanto

Tässä tutkimuksessa pyrkimykseni on selvittää, millaisia äitiyden ihanteita suomalaisissa äitiblogeissa tuotetaan, ja millä keinoin. Tutkimukseni tarkoitus on maalata kuva siitä, mitä medioitunut äitiys on 2010-luvun Suomessa. Äitiyttä, naiseutta ja lapsiperhe-elämää käsittelevät blogit tarjoavat medioituneeseen äitiyteen hyvän kurkistusikkunan. Äitiblogien maailmaan vilkuilemalla on mahdollista kartoittaa sitäkin, millaisia tiloja ja yhteisöjä medioituminen on suomalaisille naisille tarjonnut.

Lähdin tutkimaan äitiblogeja, koska blogimaailma ylipäättään kiinnostaa minua. Olen lukenut blogeja aktiivisesti vajaat kymmenen vuotta. Suurin osa lukemistani blogeista sivuaa jollain tavalla lifestyle-blogin kategoriaa, millä tarkoitan sitä, että lukemissani blogeissa käsitellään pääosin kepeään sävyyn muun muassa elämäntapahtumia, arkea, ostoksia, kotia ja tyyliä. Kymmenen vuoden aikana blogimaailma on muuttunut paljon. Suositut blogit ovat muuntautuneet tyttöjen ja naisten kummastelua aiheuttaneesta harrastuksesta kaupallisiksi medioiksi ja jopa elinkeinoksi. Samalla blogi on yhä julkinen päiväkirja, johon bloggaajalla on ainakin teoriassa valta kirjoittaa mitä haluaa. Käytännössä vapautta rajoittaa se, että blogit ovat vuosien varrella muovautuneet erilaisiksi genreiksi, joilla on omat konventionsa ja esittämisen tapansa. Tämä vapauden ja rajallisuuden ristiriita tekee blogimaailmasta mielenkiintoisen.

Useissa äitiblogeissa – yhtä hyvin voisi puhua perheblogeista, mutta koska tutkin äitiyden ihanteita, valitsen sanoa äitiblogit – on muiden lifestyle-blogien yhä enemmän kaupallista sisältöä. Vaikka suuria rahavirtoja ei liikkuisi suuntaan eikä toiseen, erilaisten tuotteiden esittely kuuluu moneen äitiblogiin. Harva kuitenkaan lukee blogeja pelkkien tuote-esittelyjen tai kauniiden vaatteiden takia. Minuakin kiinnostaa se, mitä vaippamainosten takana tapahtuu. Blogeissa kuvataan bloggaajien ja heidän perheidensä arkea, mutta aiheiden rajaus ja käsittelytapa ovat bloggaajan valittavissa. Äitiblogeissa vertaistuen elementti on läsnä vahvemmin kuin monissa muissa blogigenreissä. Blogeihin liittyy siis tietty pyrkimys totuudellisuuteen.

Aiheen tutkiminen on tärkeää, sillä äitiblogeilla on valtaa. Blogien tutkiminen ylipäättään on aiheellista ja jopa yhteiskunnallisesti merkittävää, mutta äitiblogit osuvat erityisen herkkään aiheeseen – äitiyteen – ja ovat näin erityisen vaikutusvaltaisia. Yksilöllä olevaa henkilökohtaiseen

kokemukseen perustuvaa tietoa arvostetaan nykyään varsin korkealle, joten äitibloggaajilla on monille ihmisille arvoa jonkinlaisina asiantuntijoina. Suosituimmilla blogeilla on valtavan laaja yleisö, ja blogit toteuttavat monia erilaisia tehtäviä niin tekijöidensä kuin lukijoidensa elämässä. Perhe, parisuhde ja lastenkasvatus ovat toisinaan tulenarkojakin aiheita, joten keskustelu blogeissa on vilkasta. Perheblogit tarjoavat mahdollisuuden saada vilauksen toisten ”aidosta” elämästä, siitä, millaisia valintoja muut elämässään tekevät. Ne ovat myös vertaistuen ja väittelyn paikkoja ja yhteisöjä.

Omasta kokemuksestani ahkerana blogien lukijana tiedän, että bloggaajiin kiintyy ja blogien seuraamiseen voi käyttää paljon aikaa. Kuten muutkin mediat, blogit ohjaavat lukijoidensa käyttäytymistä ja valintoja, ja usein niin tapahtuu vielä vahvemmin blogeissa kuin perinteisessä mediassa. Bloggaajat nimittäin ovat samastuttavia – ja tämä on ominaisuus, josta he yrittävät suosionkin keskellä pitää kaikin keinoin kiinni – joten heidän sanomisiinsa suhtaudutaan aivan eri tavalla kuin vaikka tuntemattoman toimittajan suosituksiin. Tiedetään, että blogit vaikuttavat esimerkiksi nuorten kulutusvalintoihin, ja uskon, että ne vaikuttavat vanhempienkin lukijoiden valintoihin – jopa lastenkasvatuksessa ja muissa ihmissuhteissa.

Yhtäältä osallistun tällä tutkimuksella siihen keskusteluun, joka (pääosin Yhdysvalloissa) käsittelee äitibloggaamista. Suomessa ja Pohjoismaissa blogitutkimuksessa on toistaiseksi keskitytty tarkastelemaan blogeja kaupallisuuden ja identiteetin rakentamisen näkökulmasta. Blogikenttä on jatkuvassa liikkeessä, ja siksi en aina tunnista blogitutkimuksista sitä blogosfääriä, jota itse seuran. Toisaalta osallistun keskusteluun suomalaisista blogeista ja siitä, miten ne tuottavat maailmankuvia, ihanteita ja ajatuksia.

Kiinnostuin äitiblogien tutkimisesta huomattuani, että äitiblogeissa käydään unikoulu-, sormiruokailu- ja vaatevalintakeskustelun lomassa keskustelua monista hyvin henkilökohtaisista, perimmäisistä kysymyksistä. Kommenteissa toisaalta annetaan tukea ja hyväksyntää, ja toisaalta väitetään, että jokin muu tapa tehdä asiat on ainoa oikea. Keskustelu siitä, millaista on oikea ja toivottava äitiys, on epäilemättä ikivanha. Verkkoon siirryttyään se on kuitenkin siirtynyt kaikkien nähtävälle ja osallistuttavaksi. Perheblogeja eivät suinkaan lue vain perheelliset. Lisäksi keskustelu äitiydestä laajenee moneen suuntaan: millainen on oikea tapa olla äiti, vanhempi, nainen, ihminen? Tai ehkä, kun henkilökohtaisosta blogeista on kyse: katso, tällainen on minun tapani olla äiti, vanhempi, nainen, ihminen.

Olen itse seurannut erilaisia, pääosin muita kuin perheaiheisia, blogeja vuosien ajan. Yli vuoden verran minulla on myös ollut oma blogi, joka käsittelee harrastukseeni ja sivutyöhöni liittyviä asioita. Sikäli olen blogiasiaissa sisäpiiriläinen, kaukana ulkopuolisesta tarkkailijasta. Äitiyden suhteen sen sijaan olen korkeintaan ulkopuolinen tarkkailija, sillä minulla ei ole lapsia.

Äitiyden ihanteet kuitenkin kiinnostavat minua. Tutkimusta tehdessäni seurasin pienen kummilapseni äidin kamppailua äitiyden vaatimusten viidakossa. Kummilapseni on tämän nuoren äidin esikoinen, joten äiti etsi tukea muun muassa verkosta ja äitien tapaamisista. Vertaistuki oli kuitenkin vähissä, ja hän sai vastaansa paljon epäsuoraa arvostelua. Kummilapseni äiti kertoi huomanneensa, että vaatteiden ja varusteiden pitäisi olla uusinta, kallista muotia ja lapsen pitäisi oppia tietyt asiat tietyssä järjestyksessä ja aikataulussa. Se tuntui sivustaseuraajankin silmin raskaalta ja ankealta. Jos äitiblogista voi, kirjoittajan tai lukijan roolissa, saada tukea esikoisen syntymän jälkeisessä uudessa elämänvaiheessa, äitiblogit ovat todella lunastaneet paikkansa verkossa.

Erityisesti parinkymmenen vuoden takaisessa äitiyden tutkimuksessa toistuu ajatus siitä, että äitiyden representaatioissa on tarjolla hyvin vähän vaihtoehtoja. Äidin rooli nähdään tiukkana, koska erilaisia tapoja olla äiti ei ole näkyvillä. Maailma on muuttunut siinä suhteessa, että netti on pullollaan äitiyden representaatioita, jotka ovat kenen tahansa luettavissa ja katsottavissa – ihailtavissa ja tuomittavissa. Tässä tutkimuksessa minulla on mahdollisuus tarkastella sitäkin, onko representaatioiden määrällinen lisääntyminen tuonut variaatiota äidin rooliin vai tarkoittaako äitiblogien suuri määrä vain sitä, että tietty äitiyden kuva lyö läpi entistä voimakkaammin.

Tällä tutkimuksella haluan selvittää, millaisia äitiyden ihanteita suomalaiset äidit blogeissaan ilmentävät. Ihanteita harvoin kirjoitetaan suoraan auki, mutta epätäydellistä äitiyttä käsittelevä blogiaineistoni antaa minulle mahdollisuuden lukea rivien välistä – tai ehkä enemmänkin niiden kääntöpuolelta – äitien näkemyksiä täydellisestä ja ihanteellisesta äitiydestä. Samalla kun otan selvää äitiyden ihanteista, voin toivottavasti saada jotain selville myös naisia, vanhempia ja ylipäättään ihmisiä nykyään liikuttavista ihanteista.

Tutkimukseni on samalla myyttisen Täydellisen Äidin metsästystä ja sen selvittämistä, mihin bloggaavat suomalaisäidit itsensä sijoittavat suhteessa äitiyden vertailukohtiin ja myös suhteessa lukijoihinsa. Täydellinen, ihanteellinen äitiys on yksi asia, ja sen lisäksi toivon voivani nähdä, mitä

pidetään kyllin hyvänä, riittävänä äitiytenä. Minua kiinnostaa myös se, mitkä asiat ovat julkaisukelpoisen rajalla: mitä uskalletaan paljastaa, ja mitä ehkä jätetään kertomatta.

Pyrkimykseni on tarkastella ensin äitiyden esityksiä blogeissa saadakseni selville, miten äitiyttä suomalaisissa äitiblogeissa kuvataan. Sen jälkeen aion pohdiskella sitä, mikä vaikutus medioitumisella, ja äitiblogeilla medianäkökulmana sekä genrenä on blogeissa esitettyihin äitiyden kuvauksiin.

2. Teoriataustaa

2.1 Perhe ja familismi

Perheen määrittelyminen on tutkimukseni kannalta olennaista, sillä äiti- ja lapsiblogit ovat paitsi monimuotoista lifestyle-sisältöä, myös perhe-elämän kuvauksia. Äitiblogeissa näkyvät äitien ja perheiden asema yhteiskunnassa ja perheeseen liittyvät kulttuuriset ja yhteiskunnalliset virtaukset, kuten familismi.

Vaikka perhettä usein pidetään itsestään selvänä ja yksiselitteisenä arjen ilmiönä, perhe ei todellisuudessa ole muuttumaton ja aina samanlainen. Perheeseen liittyviä käsityksiä ja normeja on pyrkinyt purkamaan erityisesti kriittinen perhetutkimus. Kriittisen perhetutkimuksen piirissä perhe ymmärretään muuttuvaksi, ja muutokseen suhtaudutaan pelotta. (Forsberg 2003, 8-9) Riitta Jallinoja kirjoittaa vuonna 2000 ilmestyneessä Perheen ajassa, että perhe on idea ja tunneside, joka käytännössä toteutuu epätäydellisesti. Tavatessaan perhe tietää olevansa perhe. (Jallinoja 2000, 10) Perheitä, äitejä ja parisuhteita on kahdenlaisia: kuviteltuja ja elettyjä. Perheen kuvittelu esineellistää sen, sillä kuvitellessa perhe tulee irrotetuksi sosiaalisesta ympäristöstä, siis ympäröivästä arjesta. Näin perhettä voi muokata sellaiseksi kuin haluaa. Todellisen elämän huokoisuus ja epämääräisyys häviävät. (emt., 15)

Brittitutkija Michèle Barrett on yksi perheideologioiden tutkimuksen klassikoista. Hänen ja Mary McIntoshin marxilais-feministinen *The Anti-Social Family* -teos vuodelta 1982 luotaa erilaisia perheen malleja ja ideologioita. Barrett ja McIntosh toteavat, että perhe on sosiaalinen ja taloudellinen instituutio, jonka oletetaan perustuvan läheisiin sukulaissuhteisiin. Samalla yhteiskunnassa ja mediassa oletetaan ja annetaan ymmärtää, että kaikki kotitaloudet ovat perheitä, ja vieläpä ydinperheitä. 1980-luvun Isossa-Britanniassa ydinperheet kuitenkin muodostivat vain noin kolmanneksen kotitalouksista. (Barrett & McIntosh 1982, 7–8). Suomessa oli vuonna 2015 noin 550 000 perhettä, joissa eri sukupuolta olevat vanhemmat olivat avo- tai avioliitossa, ja heillä oli yksi tai useampi alaikäinen lapsi (Tilastokeskus 2016).

Perhettä on kautta aikain pidetty yhteiskunnan rakennusyksikkönä. Barretin ja McIntoshin teos sijoittuu aikaan, jona perhe oli poliittinen pelinappula niin Euroopan unionissa kuin Britannian sisäpolitiikassakin. Perhettä tukemalla haluttiin tukea muun muassa naisten kotonaoloa. Kiinnostava havainto McIntoshilta ja Barrettilta on se, että kun puhutaan perheestä, puhutaan usein naisista.

Esimerkiksi jos perheiden toivotaan huolehtivan lapsista, vanhuksista ja sairaista kotona, tarkoitetaan itse asiassa sitä, että naisten pitäisi huolehtia näistä kansanosista kotona. (Barrett & McIntosh 1982, 11-12) Myös Suomessa ja myös nykyaikana perhettä ja naisia, äitejä, käytetään synonyymeina – siinä määrin, että tätä tutkimusta tehdessäni minun oli vaikea valita, nimittäisinkö tutkimiani blogeja perhe- vai äitiblogeiksi.

Barrett ja McIntosh nimittävät thatcherismin vahvistamaa perheen korostamista politiikassa familismiksi. Samasta ilmiöstä kirjoittaa Suomea ja 2000-luvun vaihdetta käsittelevä Riitta Jallinoja (2006). Jallinojan mukaan familismi on ideologinen käsite, jonka voi kääntää esimerkiksi perhemyönteisyydeksi. Familismi, tai perhemyönteisyys, on siis mieliala tai suhtautumistapa, joka yhteiskunnassa toisinaan on vallalla. Familismin vastapari on individualismi, yksilöllisyys. (Jallinoja 2006, 24-25) Ritva Nätkin tosin kritisoi Kamppailu suomalaisesta äitiydestä -teoksessaan familismin ja individualismin vastaparia turhan kaavamaiseksi. Kiinnostavasti Nätkin kirjoittaa 1990-luvun lopussa, keskellä Jallinojan määrittelemää familistista käännettä, että individualismi erottuu vastaparista usein modernimpana ja tavoiteltavampana vaihtoehtona. (Nätkin 1997, 209)

Jallinoja kartoittaa vuonna 2006 ilmestyneessä Perheen vastaiskussa suomalaista modernia familismia ja erityisesti vuosituhaten vaihteeseen ajoittunutta familistista käännettä. Jallinoja nimeää familismin ideologisiksi pilareiksi kotiäitiyden ja hyvän vanhemmuuden, joka tarkoittaa muun muassa sitä, että isä ja äiti molemmat pyrkivät kohti yhteiskunnassa vallitsevaa hoivaavan äidin ihannetta (Jallinoja 2006, 109). Modernin vuosituhaten vaihteen familismista tekee se, että familismin peruspilareita sovitettiin silloiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun ja se, että kotiäitiyttä käsiteltiin valintakysymyksenä (emt., 131).

Suomalaista äitiyttä tutkinut Ritva Nätkin (1997) kuvaa äitien omaelämäkerta-aineistosta kaksi erottuvaa juonta: maternalistisen ja familistisen. Näistä maternalistinen juoni keskittyy äidin hyvinvointiin sekä äidin ja lapsen keskinäiseen suhteeseen, ja familistiseen juoneen puolestaan kuuluu koko perhe (Nätkin 1997, 197-203). Familismi voi siis tarkoittaa perhekeskeisyyttä joko yhteiskunnan tai yhden perheen tasolla.

Perhettä voi tarkastella myös ajan ja ajankäytön näkökulmista. Perheellä on tietty elämänkaari ja tapahtumien kulku. Aika vaikuttaa perheeseen ajankäytön valintojen kautta. Riitta Jallinojan (2000) mukaan perheen äiti haluaa parisuhteeseen keskittyneen romanssivaiheen jälkeen antaa aikaa

erilaisille “kolmansille”, kuten lapsille ja työlle – ja ehkä itselleenkin. Ajan jakaminen symboloi merkittävyyttä, ja on perusteltua puhua kilpailusta ajasta. (Jallinoja 2000, 12)

Äidin elämä lapsen kanssa on tasapainottelua äidin ja lapsen välisen romanssin sekä neuvottelevan sääntöjen etiikan kanssa. Akuuteimman romanssivaiheen jälkeen äiti toteaa, että hänenkin mielipiteillään ja tarpeillaan pitäisi olla merkitystä. Romanssin aikainen lapsen ehdoilla eläminen on ohi, mutta pienestä lapsesta ei vielä ole neuvottelukumppaniksi, jotta tämän kanssa voisi keskustella siitä, kenen etua milloinkin noudatetaan. Niinpä äiti kääntyy neuvotteluissaan isän puoleen, kirjoittaa Jallinoja (emt., 109). Miksipä ei neuvottelukumppani voisi olla joku muukin – läheinen ihminen tai kuvitteellinen yhteisö, joka äidin blogia lukee?

2.2 Äitiyden ihanteet ja vertailukohdat

Mistä äitiyteen liittyvät käsityksemme tulevat? Siihen, mitä lapsen paras ja hyvä vanhemmuus kulloinkin ovat, vaikuttaa muun muassa se, mikä tieteessä milloinkin on vallalla ja mitä ammattiryhmiä pidetään näiden asioiden parhaina asiantuntijoina (Perälä-Littunen 2004, 38-39). Nykyään, blogikulttuurin ja itsenäisen julkaisemisen aikana, ei ole kaukaa haettava olettaa, että monesti äitiyden parhaina asiantuntijoina pidetään – äitejä.

Suomessa vanhemmuutta on tutkittu erityisesti eri sukupolvia vertailevasta näkökulmasta (Aalto 2004, Perälä-Littunen 2004, Katvala 2001). Tällöin on haettu eroja ja yhtäläisyyksiä eri ikäisten ja eri sukupolviin kuuluvien ihmisten tarinoiden välille. Jotkin ihanteet näyttävät säilyvän läpi vuosikymmenten. Äitiyden käsite on kuitenkin kelluva, eli mitään yhtä ainoaa ja oikeaa äitiyttä ei ole olemassa. Edes kulttuuriset uskomukset ja ihanteet eivät ole täysin yksiselitteisiä. Juuri siksi onkin kiinnostavaa tutkia, miten niitä blogeissa esitetään.

Äitiyden tutkimuksessa on kyllä yritetty muotoilla äitiyden ihanteita. Esimerkiksi feministitutkija Betsy Wearing (1984, 49) kuvailee ’hyvää’ äitiä (lainausmerkit Wearingin) seuraavasti: ”On olemassa ’hyvän’ äidin ideaali, jota kohti kaikkien äitien pitäisi pyrkiä. ’Hyvä’ äiti on sellainen, joka on aina saapuvilla lapsilleen; antaa heille aikaa ja huomiota, kuuntelee heidän ongelmiaan ja kysymyksiään ja ohjaa heitä tarpeen mukaan. Hän välittää heistä, fyysisesti pitämällä heidät siisteinä ja puhtaina ja tarjoamalla heille riittävän ruuan ja vaatetuksen, ja emotionaalisesti

osoittamalla heille rakkautta. Hän on rauhallinen ja kärsivällinen eikä kilju, huuda tai jatkuvasti maiskauttele lapsilleen. Äitiyden kardinaalisynti, johon liittyy syyllisyys, on maltin menettäminen lapsen kanssa. Itsehillinnän tulisi säilyä kaikissa tilanteissa. Vaikka olisi lieventäviä asianhaaroja, kuten päiväkausia koliikkisena kirkunut vauva tai täydellinen sekä fyysisen että emotionaalisen tuen puute äidin tehtävässä, äidin tulee kaikissa tilanteissa pitää tunteensa täysin hallinnassa. Äiti on erityisen kärsivällinen käytösongelmaisten lasten kanssa – tuhmia lapsia ei oikeasti ole olemassa, he ovat 'huonon' äidin tuotetta. Tässä elämänvaiheessa äidin päätehtävä elämässä on kasvattaa lapsensa parhaan kykynsä mukaan ja olla heille 'hyvä' äiti." (käännös kirjoittajan)

Perälä-Littunen selvittää tutkimuksessaan äitiyteen ja isyyteen liittyviä uskomuksia, kuvia, representaatioita ja etnoteorioita. Hän tiivistää hyvin sen, mitä kuva hyvästä äitiydestä on: se on selonteko, jonka vastaaja antaa, kun häneltä kysytään, millainen on hyvä äiti. Kuvat ovat siis tulkintoja jostakin asiasta, ja niihin vaikuttaa ympäröivä maailma. (Perälä-Littunen 2004, 16) Vanhemmuuden kuvaukset ja uskomukset tarjoavat vanhemmille kuvan, johon verrata omaa toimintaansa vanhempana (emt., 12). Monelle äitiblogin lukijalle blogi voi olla juuri tällainen mahdollisuus vertailuun ja toisaalta myös vertaistukeen. Lukijoiden vertailun kohteeksi asettuminen onkin bloggaajilta hyvin rohkea teko, kun ottaa huomioon, että vanhemmus on niin vanhempien, ei-vanhempien kuin yhteiskunnankin suurennuslasin alla (emt., 11). Äidit tietävät ja tuntevat äitiydelle asetetut paineet. Tiedostetuista hyvän äitiyden kuvista yksilöiden on silti mahdollista neuvotella. (emt., 11,19).

Vertailun elementti liittyy todellisiin ja fiktiivisiin, lähellä ja kaukana oleviin äiteihin. Rebecca Feasey kirjoittaa mediassa jatkuvasti näkyvillä olevista ylempään keskiluokkaan kuuluvista naisista, jotka ylläpitävät hyvää äitiyttä tyytyväisinä ja vähin uhrauksin. Heitä on sekä fiktiivisiä että todellisia. Lisäksi median kuluttajia pommitetaan erilaisilla ohjeilla ja nikseillä, joiden avulla ylläpitää sosiaalisesti hyväksytyä äitiyttä. (Feasey 2013, 28-29) Eeva Jokisen mukaan äidit pohtivat omaa äitiyttään suhteessa toisiin äiteihin: omaan äitiin, muihin läheisiin äiteihin ja epäilemättä myös yleisempään "Äidin" hahmoon, vaikkei Jokinen sitä samassa yhteydessä mainitsekaan (Jokinen 1996, 43).

Jokinen peilaa tutkimustaan Julia Kristevan näkemyksiin äitiydestä hämäränä seutuna, jota voidaan lähestyä kuuntelemalla nykyajan äitejä. Sekä Kristeva että Jokinen näkevät äidin roolin tiukkana ja rajoittavana. Moninaisen äidin representaatiot puuttuvat, he toteavat. (emt., 12-13) Ainakin osa Jokista myöhemmistä kirjoittajista näkee äitiyden representaatioiden moninaistuneen, mutta äidin

rooli nähdään yhä liian kapeaksi. Myytti hyvästä äidistä on niin itsepintainen, että vaikka äitiyden representaatiot ovat moninaistuneet, myyttinen hyvä äitiys on silti vallitseva ihanne. Hyvän äidin ihanne määrittelee hyvän ja huonon sekä tarjoaa äideille mallin, johon verrata itseään – ja muille ihmisille mallin, johon verrata äitejä. Muun kuin hyvän äitiyden representoiminen on vaikeaa, koska silloin on mahdollista tulla tuomituksi huonona äitinä. (Choi & al 2005, 165)

Äitiyttä koskeva tutkimus käsittelee monesti paitsi äitejä todellisina ihmisinä myös äitiä metaforana. Äitiys symboloi monia asioita, ja äitiyteen liittyvillä metaforilla voidaan kuvata esimerkiksi yhteiskunnallista järjestystä. Eeva Jokisen mukaan äitiyden symbolisuus saattaa vaikuttaa siihen, että tarjolla on paljon samankaltaisia äitiyden representaatioita ja vähänlaisesti vaihtelevia itserepresentaatioita. Samoin kuin minä tässä tutkimuksessa, myös Jokinen omassaan tutkii jälkimmäisiä. Jokisen mukaan äitien itse-esitykset syntyvät suhteessa Äitiin, kulttuuristamme tiivistyneeseen äitihahmoon. (Jokinen 1996, 16-17)

Rebecca Feasey kirjoittaa siitä, miten television eri genreissä muovataan konsensusta äidistä, joka kamppailee rakentaakseen ja ylläpitääkseen hyväksyttävää äitiyttä. Hyvä äitiys näyttäytyy Feaseyn mukaan romantisoituna myyttinä, jota naisten väitetään jäljittelevän. Televisio tai sen paremmin blogit eivät ole suoria heijastuksia todellisuudesta, mutta niillä on voima luoda äitiyden tapoja ja normeja. (Feasey 2013, 27) Hyvä äiti -myytin voima tulee siitä, että mikäli äiti on haluton jäljittelemään intensiivistä äitiyttä, häntä voidaan syyttää huonoksi äidiksi (emt., 28). Dramaattisesti ilmaistuna äidit oppivat laittamaan hyvän, uhrautuvaisen äidin naamion kasvoilleen ja käyttämään sitä koko ajan säästyäkseen nöyryytykseltä (emt., 31).

Myytti hyvästä äitiydestä on joko niin vahva tai niin houkutteleva, että myös bloggaajat uusintavat sitä jatkuvasti. Tämä tuskin yllättäisi Feaseyta, joka kertoo Mumsnetistä, Ison-Britannian suosituimmasta vanhemmille suunnatusta keskustelupalstasta. Palstalla vanhemmilla on mahdollisuus vertaistukeen ja vapaaseen keskusteluun, mutta hyvän äitiyden kuva pysyy sielläkin Feaseyn mukaan kapeana. Feaseyn kuvauksen perusteella Mumsnet eroaa esimerkiksi Kaksplussasta tai Vauva.fi:stä siinä, että edellisessä on huomattavasti elitistisempi, etuoikeutetumpi sävy, jollainen ei Suomen kokoisessa ja kaltaisessa maassa välttämättä edes olisi mahdollinen. Kaksplussan ja Vauva.fi:n tapaan myös Mumsnetissä kuitenkin on bloggaajia. Feaseyn mukaan he osallistuvat hyvä äiti -myytin levittämiseen kritiikittä.

Feministinen tutkimus on kyseenalaistanut kuvan kaikkensa antavasta, lapsen käytettäväksi ilolla jättäytyvästä äidistä jo vuosikymmenten ajan. Kritiikin kärki on kaikkien näiden vuosien ajan ollut äitimyytin patriarkaalisissa juurissa ja siinä, ettei myyttinen hyvä äiti vastaa naisten todellista kokemusta äitiydestä. Akateemisessa tutkimuksessa naisten omien kokemusten ja myyttisen, kaikkensa antavan ja ikikärsivällisen äidin välinen konflikti nousi esiin ensimmäisiä kertoja 1970-luvulla, jolloin esimerkiksi Jessie Bernard ja Adrienne Rich julkaisivat teokset liittyen äitiyden ihanteiden ja todellisuuden ristiriitaan. (Kaplan & al 1994, 3)

Niin blogeissa kuin äitiyden tutkimuksessakin näkyy ajatus kodista äidin vastuualueena. Eeva Jokinen esimerkiksi löytää Väsynyt äiti -teoksensa aineistosta useita katkelmia, joissa tulee esiin äitejä uhkaava epäjärjestys: sotku ja hajanaisuus. Jokisen aineiston äidit ja neuvolan ohjekirjat vakuuttelevat, että asiat on laitettava tärkeysjärjestykseen, mikä merkitsee ensin lasta ja sitten kodinhoitoa. Kodinhoidon velvoitteet kuitenkin painavat monia äitejä, vaikka päättäisikin tietoisesti asettaa ne toiselle sijalle. Jokisen mukaan kodilla ja äidin ruumiilla on symbolinen yhteys. Kun huolehditaan kodista, huolehditaan myös omasta ruumiista, ja vastaavasti huolimattomuus koskee molempia. (Jokinen 1996, 95-97)

Myös televisiota ja äitiyden representaatioita tutkinut Rebecca Feasey pitää kodinhoitoa olennaisena hyvän äitiyden osa-alueena. Vastuunkanto lapsesta ja lukemattomat kodin askareet vaativat sitä, että äiti valitsee perinteisen naisen roolin: kokkaa, siivoaa ja pysyy kotona (Feasey 2013, 29). Kodinhoidon lisäksi väsymys näyttäytyy pienten lasten äitien elämässä vahvana teemana. Eeva Jokinen toteaa tutkimuksessaan (1996), että väsymys tuntuu olevan äitejä ja laajemminkin naisia yhdistävä tuntemus, jota tuodaan esille monilla tavoin, ja jonka esiintuominen on naisille ja äideille sallittua. Jokisen aikakauslehtiaineistossa, Kaksplus-lehdissä, pienten lasten äitien väsymystä kuvattiin suorastaan asiaan kuuluvaksi.

Riitta Jallinoja tarjoaa Perheen ajassa (2000) yhden selittävän tekijän myyttille kaikkensa antavasta hyvästä äidistä. Jallinoja pitää romanttisen rakkauden ihannetta niin merkittävänä, että hänen mukaansa parisuhteen lisäksi äidin ja lapsen suhdetta voi toisinaan ajatella romanssina. Romanssi merkitsee tässä yhteydessä tyypillisesti sitä, että äiti kokee antautuvansa kokonaan lapselleen, elävänsä täysin lapsensa ehdoilla. Tällainen romanssi työntää syrjään kaiken muun, muun muassa lapsen toisen vanhemman. Jallinojan mukaan romanttisen äiti-lapsi-suhteen vietäväksi heittäytymistä on vaikea vastustaa. Se houkuttelee kuin mikä tahansa muukin romanssi. (Jallinoja 2000, 108)

2.3 Perheen ja äitiyden ideologiat

Vanhemmuuteen vaikuttavat myös ideologiat. Vanhemmuuden ideologioilla tarkoitan tässä Perälä-Littusta mukaillen kaikkia niitä kuvia ja käsityksiä, jotka muokkaavat sitä, miten näemme itsemme, toisemme ja elämän. Käytän siis ideologian käsitettä hieman toisin kuin miten sitä on poliittisissa yhteyksissä käytetty. Myös brittitutkijat Michèle Barrett ja MaryMcIntosh kuvaavat The Anti-Social Family -teoksessaan perheideologiaa kaikeksi muuksi kuin vääräksi tietoisuudeksi. Perheessä eläminen on yleistä, koska perhe tyydyttää ihmisten aitoja tarpeita ja perhe-elämä on varsin järkevä valinta, kun ajattelee, mitä etuja siihen yhteiskunnassa liittyy. Perhe tarjoaa esimerkiksi taloudellista ja emotionaalista turvaa sekä mahdollisuuden hankkia lapsia yhteiskunnan hyväksymällä tavalla. Lisäksi melkein kaikki meistä ovat kasvaneet jonkinlaisessa perheessä tai sitä imitoivassa laitoksessa. (Barrett & McIntosh 1982, 21-24, 43)

Ideologiat ovat enemmän yhteisön, yhteiskunnan ja kulttuurin tuotetta kuin kenenkään yksilön näkemyksiä. Silti yhteiskunnassa ei välttämättä ole mitään yhtä ideologiaa, joka itsestään selvänä hallitsisi. Eri yhteisöillä on eri ideologioita, ja niitä voidaan käyttää moniin eri tarkoituksiin – myös ihmisten alistamiseen tai tiukkaan roolittamiseen. Perälä-Littusen mukaan Pohjoismaissa yksi tärkeimmistä vanhemmuuden ideologioista on tasa-arvon ideologia. Tasa-arvon ideologiakaan ei kuitenkaan ole yksiselitteinen: sukupuolten välisen tasa-arvon merkitys on jatkuvan neuvottelun kohteena, ja lisäksi pohjoismaiseen tasa-arvokäsitykseen liittyy muutakin, kuten esimerkiksi hyvin vuorovaikutteinen suhde lapseen. (Perälä-Littunen 2004, 26)

Teresa de Lauretis toteaa Louis Althusserin kirjoittaneen, että kaikkien ideologioiden tehtävä on rakentaa yksilöt subjekteiksi. De Lauretiksen oivallus on, että ideologia-sanalle voi aivan hyvin vaihtaa sukupuoli-sanana. Sukupuolella on sitä määrittelevä tehtävä rakentaa konkreettiset yksilöt miehiksi ja naisiksi. De Lauretiksen ajatuksenjuoksua seurailleen on helppo nähdä myös äitiys ideologiana.

Äitiyden ideologioita on lukemattomia erilaisia (McGlynn 2000, 30-31). Joku tai jotkut ideologiat ovat kuitenkin hallitsevia, ja niihin peilaamme toimiamme. Vaikka äitibloggaajalla olisi oma äitiyden ideologiansa, jota hän kokee noudattavansa, hän joutuu julkista blogia pitäessään tavalla tai

toisella ottamaan kantaa hallitsevaan äitiyden ideologiaan. Blogeissa toisaalta esitetään luonnollisina ja toisaalta perustellaan ja puolustellaan hyvinkin tarkkaan tehtyjä valintoja.

Sukupuolta ja lakia tutkivan britti Clare McGlynnin (2000) näkemys hallitsevasta äitiyden ideologiasta on ajatus siitä, että äitiys on naisen luonnollinen, sopiva ja yleinen tehtävä – että äitiys kuuluu kaikille normaaleille naisille. Hallitsevan äitiyden ideologian mukaan lapsen hyvinvointi on äidin vastuulla ja lapsen sekä äidin välinen suhde on jotakin aivan erityislaatuista. (McGlynn 2000, 31) Television äitiysrepresentaatioita tutkinut Rebecca Feasey nimittää McGlynnin kuvailemaa koko ajan läsnäolevan, kaikkensa antava äidin roolia intensiivisen äitiyden ideologiaksi. Feaseyn mukaan intensiivisen äitiyden ideologia on vastaisku naisten työssäkäynnille ja muulle itsenäisyydelle. Intensiivisen äitiyden ideologian tehtävä yhteiskunnassa on pitää huolta siitä, että hyvä äitiys ja naisten vapaus sekä työssäkäynti pysyvät konfliktissa. (Feasey 2013, 28) Yhteiskunnassa, jossa kaikkia muuten kannustetaan menestymään työssä, keräämään rahaa, matkustamaan ja elämään mahdollisimman itsenäisesti, myytti hyvästä äitiydestä pitää naiset kotona.

Donna Bassin, Margaret Honey ja Meryle Mahrer Kaplan esittävät toimittamansa *Representations of Motherhood* -teoksen johdannossa, että yksi syy äitimyytin sekä äitiyden ideologian voimakkuuteen on se, että ensimmäiset käsityksemme äidistä kaikkeen kykenevänä yli-ihmisenä tulevat hyvin varhaisesta lapsuudestamme (Kaplan & al 1994, 3-4). Toisaalta äityteen ja muihinkin asioihin liittyvien ideologioiden voima on siinä, että ihmiset tuntevat vetoa ideologioihin monista eri syistä. Yksi ideologia voi täyttää monia erilaisia tarpeita ja toisaalta taas moni eri ideologia saattaa vastata yhteen ja samaan tarpeeseen. (emt., 4) Äitiyden ideologiaa pidetään usein niin voimakkaana, että todellisuus ja todellinen kokemus häviävät kamppailussa ideologiaa vastaan.

2.4 Kirjoitettu äitiys

Kirjoittava äiti antaa tuskalle ja nautinnolle nimen, hän piirtää ruumiinsa aikaan ja tilaan. Näin runollisesti kuvailee äitiyden omaelämäkerrallisia esityksiä tutkinut Eeva Jokinen (Jokinen 1996, 24). Hän toteaa, että monelle äidille päiväkirja tai kirjoituskilpailuun osallistuminen tarjoaa eräänlaisen naisystävän tai naisten kielitalon; tilan, jossa nainen kirjoittaa naiselle (emt., 22). Äitiblogit ovat mitä suurimmissa määrin tällainen naistenvälinen kielitalo.

Eri ikäisten äitien omaelämäkertoja tutkinut Ritva Nätkin kirjoittaa päätelmissään varsin osuvasti ja blogitutkimukseen sopivasti äitiydestä kertomisesta: ”Kertomisen merkitys on siinä, että se jättää tilaa vaihtoehtoille, häviävälle diskursseille ja naisten aktiiviselle panokselle. Tarinalla pyritään usein muuttamaan eikä vain kuvaamaan todellisuutta. Aineistoni tavallinen nainen/äiti pyrki kerronnallaan muuttamaan häpeällisinä pidettyjä asioita (kuten yksinhuoltajuutta) positiivisemmiksi.” Nätkin kuvailee, että elämäkerta-aineiston äidit kertoivat kärsimyksestä esimerkiksi epäonnistuessaan lapsen hyvinvoinnin suhteen. Syytökset ja epäilyt aiheuttivat aineistossa naisille syyllisyyden, kärsimättömyyden ja voimattomuuden tunteita. (Nätkin 1997, 195, 243)

Äidit ovat ilmaisseet tuntojaan ja peilanneet tekemisiään ympäristön odotuksiin sekä äitimyytteihin kirjallisesti jo kauan ennen internetin tuloa ja äitiblogien syntyä. Eeva Jokinen tutkii Väsynyt äiti -teoksessaan suomalaista äitiyttä päiväkirjatekstien, lehtitekstien ja novellin kautta. ”Kun äiti kirjoittaa minua väsyttää, hän piirtää ruumiinsa rajat aikaan ja tilaan. Äitiydestä kirjoittaminen on hyvin konkreettista äitiyttä.” Jokinen tarttuu teoksessaan erityisesti äitien väsymyksen kuvauksiin ja pohtii äitiyttä tilana. (Jokinen 1996, 24)

Jokisen aineiston päiväkirjat on saatu kotityökirjoituskilpailun kautta. Päiväkirja-aineisto on lopulta hyvin samankaltainen kuin tähän tutkimukseen valitsemani blogiaineisto: osa lyhyitä, osa pitkiä; osa elämäkertoja, osa pysäytyskuvia, osa selvityksiä elämästä tässä ja nyt. Blogija kuvaillaan ja varsinkin niiden alkuaikoina kuvailtiin usein julkisiksi päiväkirjoiksi. Äitiblogien kohdalla ajatus julkisesta päiväkirjasta on sikäli erityisen osuva, että moni äitibloggaaja kertoo kirjoittavansa, jotta voisi myöhemmin lukea ja muistella, millaista elämä pikkulapsivaiheessa oli.

Kirjoittaminen on henkilökohtaista, mutta toisaalta kulttuurissamme on tietty vakiintunut tapa kirjoittaa, ja se sulattaa yksilön kokemuksen osaksi kollektiivista (Jokinen 1996, 47). Blogi on näennäisesti vapaa alusta: sinne voi kirjoittaa tai tuottaa mitä vain kenenkään rajoittamatta. Kuitenkin blogit muodostavat genrejä ja heimoja, selkeitä luokitteluja. Vaikka blogi on nuori media, sillä on konventionsa samalla tavalla kuin millä tahansa muulla välineellä. Ihmisen halu kuulua joukkoon näyttää olevan vahvempi kuin kaipuu tehdä jotakin omaa vapaasti, muista välittämättä. Äitiblogin genren sääntöjen mukaisesti kirjoittamalla ja mamasfäärin sisäiseen keskusteluun osallistumalla bloggaaja myös löytänee yleisön helpommin.

Yksi yhteiskunnasta heijastuva ilmiö on varmasti näkyvyyden ja julkisen identiteetinrakennuksen tarve – siis se, ettei riitä, että on kotona itsekseen täydellinen äiti, vaan äitiyttä pitää tuottaa myös netissä. Keinoja hyvän ja onnistuneen äitiyden viestimiseen on toki ollut ennenkin, mutta nyt itsensä brändäämisen merkitys on kasvanut.

Eeva Jokinen viittaa tekstissään Kirsti Määttäseen (1993) ja Nancy K. Milleriin (1994), jotka hänen mukaansa ehdottavat, että omaelämäkerrallinen teksti ei aina peilaakaan sitä, miten kirjoittaja on tullut itsekseen, vaan enemmänkin sitä, mitä hän on tehnyt suhteessa muihin. Tämä tulkinta sopii hyvin äitiblogeihin, sillä ne asettuvat selvästi osaksi mamasfääriä. Äitiblogin kirjoittaja ei ole koskaan yksin, vaan hän on yksi monista bloggaavista äideistä, ja hän tekee kirjoittamalla joukkoon kuulumisensa näkyväksi ja julkiseksi. Lisäksi äitibloggaaja tietysti kirjoittaa siitä, mitä hän tekee suhteessa lapseensa tai lapsiinsa.

Äitiblogeja tutkineen Megan Rogersin mukaan nettiin kirjoittava äiti horjuttaa sukunsa, kulttuurinsa ja maansa äitinä olemisen malleja samalla kun rakentaa omaa virtuaalista äiti-identiteettiään. Vanhat äitiyden käsikirjoitukset saavat väistyä, kun kirjoittavat äidit pyrkivät itsetuntemukseen, toimijuuteen ja taiteelliseen itseilmaisuuun. Verkkoon kirjoittavat äidit neuvottelevat ja tekevät sopua vanhojen äitiyden roolien kanssa, mutta myös vastustavat niitä. Samalla äitibloggaajat tarjoavat uusia äitiyden ja naiseuden narratiiveja. (Rogers 2015, 257)

3. Tutkimuskysymykset

Keskityn tutkimuksessani luotaamaan medioitunutta äitiyttä ihanteineen. Laaja suomalainen äitiblogosfääri, kotimainen mamasfääri, jos niin halutaan sanoa, tarjoaa otollisen aineiston niin medioitumisen kuin äitiyden ihanteiden sekä kertomusten tutkailuun. Haluan tutkimuksellani selvittää, millaisia äitiyden ihanteita nykyäidit blogeissaan viestivät ja toisintavat, ja toisaalta miten he sen tekevät.

Vastaukset äitiyden ihanteita ja niiden esitystapaa koskeviin kysymyksiin auttavat pohtimaan myös sitä, mitä suomalaisten äitiblogien perusteella voidaan sanoa äitiyden medioitumisesta. Verkkoon levittäytyneet äitiblogit ovat osa äitiyden medioitumista, eli median levittäytymistä kaikille elämän osa-alueille, ja tutkimuksellani haluan ottaa vaatimattomasti kantaa siihen, mitä medioituminen voi äitiyden osalta tarkoittaa.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Mitä äitiyden ihanteita suomalaisissa äitiblogeissa rakennetaan?
2. Miten äitiyden ihanteista kerrotaan suomalaisissa äitiblogeissa?

Näiden kysymysten pohtiminen antaa myös mahdollisuuden tarkastella suomalaisen äitiyden medioitumista ja medioitumisen ilmenemismuotoja blogeissa.

4. Keskeisiä käsitteitä

4.1 Äitiblogi

Yksinkertaisesti blogin voi kuvailla olevan verkkosivu, jolle päivittyy käänteisesti kronologisia julkaisuja (Pedersen 2010, 3). Blogi on siis verkossa ilmestyvä, päiväkirjan ja julkaisutoiminnan välimaastoon kuuluva tekstiä, kuvaa tai videota sisältävä media (Lovink 2008, 7). Aiemmin linkkejä pidettiin blogeille hyvin tärkeänä ominaisuutena, mutta nykyään blogiksi voidaan käsittää hyvin monenlaisia julkaisuja. Esimerkiksi äitiblogeja artikkelissaan pohtiva Megan Rogers mukailee Dave Winerin kirjoittamaa, Harvardin Berkman Center for Internet and Societyn sivuilta löytyvää kuvailua ja toteaa, että blogit ovat yhden ihmisen editoimattomia ääniä, jotka kertovat ihmisen omasta kokemuksesta (Rogers 2015, 250). Usein blogit lasketaan kuuluviksi sosiaaliseen mediaan.

Blogeja julkaistaan kaikista kuviteltavissa olevista aiheista, ja blogit jakautuvat lukuisiin alalajeihin. Suomessa on tutkittu jonkin verran esimerkiksi muotiblogeja, jotka muodostavat suuren ja suosituksen alakulttuurin. Blogien muodostamaa verkkovälitteistä maailmaa kutsutaan blogosfääriksi. Kehittyvässä blogosfäärissä yhdistyvät pidäkkeetön amatöörituotanto ja kaupalliset intressit (Sihvonen & Karppi 2012, 6).

Blogin voi ajatella sijoittuvan päiväkirjan ja omaelämäkerran välimaastoon, sillä se on sekä henkilökohtainen että julkinen. Omaelämäkerta on kuvattu maailman laajimmin harjoitetuksi ja kontroversaaleimmaksi julkaisumuodoksi, joten miksei se levittäytyisi myös verkkoon (Hamilton 2007, 4). Kuten muutkaan omaelämäkerrat, myöskään blogimuotoiset sellaiset eivät ole vain elämänkulun raportointia vaan myös keskustelua siitä (emt., 44).

Bloggaamista on useasti tutkittu minäteknologiana ja minän tuotantona (Noppiari & Hautakangas esimerkiksi). Minäteknologialla Noppiari ja Hautakangas (2012, 23) tarkoittavat päivittyvää esitystä minästä. Minän esittäminen ja tuottaminen ei ole uusi keksintö, joka olisi seurausta blogeista, vaan kuuluu ihmisen käyttäytymiseen. Bloggaajan minätuotannon erottaa muusta, arkisesta minätuotannosta verkkovälitteisyys ja sitä kautta muodostuva yleisö (emt., 26). Oli blogin varsinaisen aihe mikä hyvänsä, varsinaisen aiheen lisäksi bloggaus on identiteetin rakentamista ja itsereflektiota (Titton 2015, 205).

Perheblogit ovat kiinnostava tutkimusaihe, sillä yksi yhteiskunnassamme kaikkein hallitsevimista narratiiveista käsittelee perhettä ja erityisesti äitiyttä (Andrews & Bamberg, 2004, 2). Blogi vapaana alustana tarjoaa mahdollisuuden sekä vahvistaa ja uusintaa hallitsevia narratiiveja että kertoa toisin, tuottaa vastakertomuksia. Vastakertomus (counter-narrative) on kertomus, joka vastustaa kulttuurissa dominoivia narratiiveja (emt., 1).

Käytän tässä tutkimuksessa termiä äitiblogi, ja äitiblogien kirjoittajia nimitän äitibloggaajiksi. Vaihtoehtona olisi ollut kirjoittaa perheblogeista, millä nimellä perhe-elämään ja äitiyteen liittyviä blogeja usein nimitetään. Tässä tutkimuksessa aineistoni koostuu kuitenkin vain äitien kirjoittamista blogeista – itse asiassa vielä tarkemmin valkoisten, suomalaisten heteroäitien kirjoittamista blogeista, joten tarkempi termi on paikallaan. Perhebloggaajista selkeä enemmistö on naisia, vaikka Suomessa on muutama hyvin suosittu isyysblogikin. Toisinaan perhe-elämästä kertovia blogeja nimitetään myös lapsiblogeiksi. Tämä termi jättää kirjoittajan sukupuolen vapaaksi, mutta ei kuvaa kovin hyvin niitä blogeja, joissa kirjoitetaan vanhemmuudesta eikä tietyn lapsen kasvusta.

Äitiblogit, kuten muutkin blogit, ovat verkkosivuja, joilla ilmestyy käänteisessä kronologisessa järjestyksessä postauksia. Sivuilla on myös yleensä linkkejä muualle ja lyhyt esittely kirjoittajasta. Äitiblogien kohdalla tärkeää on myös verkottuneisuus: kommentoidaan sekä linkataan ristiin, ja ulkoasu noudattaa juuri äitiblogeille tyypillistä kaavaa. Tyypillisiä postausten aiheita ovat tunnustukselliset kirjoitukset vanhemmuudesta, söpöt tarinat lapsista ja pohdinnat siitä, mitä on olla vanhempi nykypäivänä. Monesti blogeissa myös ratkotaan erilaisia ongelmia, neuvotaan ja pyydetään apua. (Morrison 2010) Nykypäivän suosituissa blogeissa myös mainonnalla ja erilaisilla kaupallisilla yhteistöillä on huomattava rooli.

Se, missä äitiblogit eroavat toisistaan, on ennen kaikkea tavoittavuus, yleisön koko ja kaupallisuuden määrä. Myös tyyli ja tunnustuksellisuus luovat eroja: osa blogeista tavoittelee laajaa yleisöä ja kaupallista hyötyä, osassa taas pääosassa on kirjoittajan tarve tunteiden purkamiseen tai vertaistukeen. (Morrison 2010) Suomessa pitkäikäisimmät blogit ovat tyypillisesti alkaneet aikana ennen laajoja kaupallisia yhteistyökuvioita, mutta nykyään kaupallisuus on osa useimpia suosittuja blogeja.

Kanadalainen äitiblogeja tutkinut Aimee Morrison (2010) pitää äitiblogeja perustellusti omana genrenään. Genre syntyy, kun sille on tarve, ja Morrisonin mukaan äitiblogit täyttävät yhteisöllisen lastenkasvatusavun tarvetta. Nyky-yhteiskunnassa perinteistä institutionaalista ja lähisukulaisilta

tulevaa tukea vanhemmuuteen ja lastenkasvatukseen ei tule tarpeeksi – vai eikö siihen luoteta, voisi myös kysyä – joten apua ja yhteisöä lasten kanssa elämiseen etsitään netistä ja blogeista. (emt.)

Ydinperheen valta-asema perhemuotona ja lapsiperheiden keskittyminen lähiöihin tarkoittavat sitä, että vanhemmat ovat usein lastensa kanssa fyysisestikin eristäytyneinä muusta maailmasta. Tällöin internet on luonteva paikka hakea käytännön neuvoja, henkistä tukea, epämuodollisia verkostoja ja aikuista seuraa. (emt.) Bloggaamista käsitellään usein identiteettiökaluna, ja se voi olla sitä myös tuoreille äideille. Äidin haastavaan rooliin kasvaminen on vaikeaa ilman apua ja tukea.

Yhdysvalloissa äitiblogeja ja -bloggaajia on tutkittu enemmänkin. Siellä vuonna 2005 järjestetyssä naisbloggaajille suunnatussa BlogHer-konferenssissa alkoi keskustelu siitä, mitä äitibloggaus todella on. Äitibloggaajat (mommy bloggers) kokivat blogiseminaarissa ja muutenkin olevansa väheksytyjä ja ylenkatsottuja, ”vain” äitibloggaajia. Selvisi, että mommy blog -termi jakaa amerikkalaisia äitibloggaajia. Osa on termistä ylpeitä, ja HerBlog-tapahtumassa keskustelun aloittanut lausunto kuului, että äitibloggaaminen on radikaali teko. (Lopez 2009, 730) Megan Rogers toteaa äitibloggaamista käsittelevässä artikkelissaan, että osa äitiblogien postauksista on hyvinkin radikaaleja siinä mielessä, että ne antavat äänen vaiennetuille tunteille, mutta pääsevät myös tunteita syvemmälle, asioiden kovan ja totuudellisen ytimen ääreen (Rogers 2015, 258).

Yhdysvaltalaisia äitiblogeja tutkinut Gina Masullo Chen puolestaan pitää mommy blog -termiä huonona, koska vaikka termi saattaa olla voimaannuttava, se myös vahvistaa hegemonista ja normatiivista kuvaa äideistä hoivaavina naisina, jotka bloggaavat lapsistaan ja muovaavat siten digitaalista kodin ja yksityisyyden piiriä. (Chen 2013, 510) Chenin mukaan mommy blogien ongelma on, että jo mommy blog -termi itsessään uusintaa sellaista naiskuvaa, johon meidät (tai amerikkalaiset naiset) on lapsesta asti kasvatettu, mutta johon harva yltää. Termi myös liittyy naisiin vain yhden piirteen, sen, että he ovat pienten lasten äitejä. Kiinnostavaa on, että omassa aineistossani tämä käy toteen: Kaksplus.fi-sivuston bloggaajia tuntuu yhdistävän vain se, että he ovat pienten lasten äitejä. Aineiston kutsuminen äitiblogeiksi tuntuu siis perustellulta juuri siksi, että pienten lasten äitiys on ainoa näitä naisia yhdistävä tekijä. Sisällytän nyt sen faktan, että naiset bloggaavat juuri Kaksplussan sivustolla tähän: lehti ja sitä myöten sivusto kun on suunnattu pienten lasten äideille.

Suomen kielessä äitiblogi-termi on paljon neutraalimpi kuin yhdysvaltalainen mommy blog. Mommy-nimitystä äideistään käyttävät usein hyvin pienet lapset, joten on merkityksellistä, että

äitiblogeista puhutaan nimenomaan mommy blogeina eikä esimerkiksi mom blogeina tai mother blogeina. Suomeksi vastaava erottelu voisi olla vaikkapa jako äippäblogeihin ja äitiblogeihin. Suomessa puhutaan blogosfääristä, kun tarkoitetaan blogien muodostamaa tilaa verkossa. Äitiblogit eivät kuitenkaan vielä ole sen kokoinen ilmiö, että täällä puhuttaisiin mamasfääristä (momosphere, Morrison 2010).

Ihan uudenlaista arvoa äitiblogit saavat, kun niistä puhutaan Megan Rogersin tapaan henkilökohtaisina esseinä. Rogers mukailee essee-ajatuksessaan Vivian Gornickia, joka listaa henkilökohtaisen esseen pääkriteerejä. Esseessä kertojan on oltava sympaattinen ja luotettava, voitettava lukija puolelleen niin tunteiden kuin järjenkin osalta. Esseessä on myös oltava selkeä konteksti, juoni tai tilanne, johon se liittyy. Ehkäpä tärkeimpänä ominaisuutena kirjoittajan on käytettävä omaa kokemustaan hyödyksi, mutta oman kokemuksen ja omien tunteiden on oltava alisteisia kirjoituksen idealle, sille sanomalle, jota ollaan kertomassa. Kirjoittajan tuntemuksia hyödynnetään tarinan eteenpäin viemiseen, mutta itse tarina on lopulta tärkein. (Rogers 2015, 251-252)

Verkossa olevat tilat, kuten keskustelupalstat ja blogit, tarjoavat uudenlaista näkyvyyttä vanhemmuudelle ja äitiydelle, jotka ovat pitkään olleet kohtalaisen näkymättömiä aiheita, sillä niiden käytännön toteutus tapahtuu pääosin kodin ja yksityisyyden piirissä (Pasche Guignard 2015, 105-106). Äitiblogien vahvuutena pidetään sitä, että ne antavat äänen sellaisille ihmisille ja aiheille, joilla ei aiemmin ole ollut ääntä. Äitiblogeilla on mahdollisuus laajentaa äitiyden representaatioiden kirjoa julkisuudessa. Kuitenkin suurinta osaa äitiblogeista kirjoittavat valkoiset, keskiluokkaiset heteroäidit. Äitiblogit eivät suinkaan, ylipäätään tai tässä tutkimuksessa, edusta koko maailman äitiyden kirjoa – eivät edes koko suomalaisen äitiyden kirjoa. (Rogers 2015, 250)

Florence Pasche Guignard kirjoittaa äitien keskustelupalstoista tiloina, joissa naiset puhuvat omasta puolestaan, omista asioistaan ja toisilleen – sen sijaan, että naisia puhuteltaisiin tai heistä tai heidän puolestaan puhuttaisiin (Pasche Guignard 2015, 112). Blogeista keskustelupalstat tosin eroavat siinä, että keskustelupalstoilla useimmat äidit kirjoittavat anonymisti, mikä tarjoaa aivan eri tavalla mahdollisuuksia hyvän äidin naamion riisumiseen ja äitiyden monimuotoisuuden näyttämiseen (Pasche Guignard 2015, 114).

Mielestäni myyttien purkaminen ei ole äitiblogeissakaan mahdotonta, mutta toki blogien henkilökohtaisuus ja se, että kirjoittaja esiintyy usein nimellään ja kasvoillaan, tekevät myyttien purkamisesta vaikeampaa. Toisaalta silloin kun tiettyä äitiyden ideologiaa tai äitimyyttiä

onnistutaan horjuttamaan oikean nimen ja kasvojen kera, on horjuttamisella vielä enemmän vaikutusta. Pasche Guignard sitä paitsi toteaa, että myös keskustelupalstoilla saatetaan olla hyvän äidin naamio kasvoilla, kun kerrotaan omista onnistumisista kasvatuksen ja äitiyden saralla (Pasche Guignard 2015, 115). Pasche Guignardin mukaan palstojen anonyymiys takaa siellä jaettujen kokemusten aitouden (emt., 116).

4.2 Äiti: täydellinen, hyvä, epätäydellinen, huono

Seuraavassa esittelen erilaisia ihanteellisen ja ei-toivotun äitiyden kuvauksia eri ajoista ja paikoista. Täydellinen ja hyvä äiti ovat usein synonyymeja, ja tarkoittavat molemmat ihanteellista äitiyttä. Sen sijaan epätäydellinen ja huono äitiys eivät ole vastaavalla tavalla rinnastettavissa.

Englanninkielisissä äitiyden ihanteita käsittelevissä teksteissä viitataan äitiyden ihanteeseen lähes poikkeuksetta sanoilla *good mother*, hyvä äiti.

Brittitutkija Rebecca Feasey kuvailee television äitiysrepresentaatioita käsittelevässä artikkelissaan myyttistä hyvää äitiä seuraavasti: Hyvä äiti on jo raskaana ollessaan tyylikäs, epätsekäs ja viehättävä. Lapsen synnyttyä hän ottaa täyden vastuun lapsen kasvattamisesta kaikilla osa-alueilla. Hän on aina läsnä lapsilleen, ja jos hän käy töissä kodin ulkopuolella, hän järjestää työnsä lasten tarpeiden mukaan. Hän valvoo lastensa koulutehtävät ja vapaa-ajan vieton ja ylläpitää samalla kaunista kotia sekä menestyksestä avioliittoa. Hyvälle äidille vaativa äidin rooli näyttäytyy palkitsevana, luonnollisena ja merkityksellisenä, eikä hyvä äiti siksi sure menetettyä vapauttaan. (Feasey 2013, 27)

Ihanteellisen äitiyden vastaparina on loukkauksista pahin: huono äiti. Tutkimukseni aineistossa ei kuitenkaan juurikaan puhuta hyvästä ja huonosta vaan täydellisestä ja epätäydellisestä äitiydestä. Englanninkielisissä artikkeleissa ja teoksissa (esimerkiksi Feasey, Wearing, Maushart) esiintyvällä hyvällä äidillä, *good mother*, ja suomen kielen täydellisellä äidillä tarkoitetaan nähdäkseni toisinaan samaa, eli äitiyden ihannetta. Täydellisellä ja hyvällä äidillä on kuitenkin myös eroa. Täydellistä ei ole mahdollista saavuttaa eikä järkevää tavoitella, ja siksi täydellisen äidin käsite antaa paremman mahdollisuuden parodiaan sekä kyseenalaistamiseen kuin hyvä äiti. Hyvän äitiyden tavoittelemisen taas ei ole vain kohtuullista tai toivottavaa, vaan suorastaan jokaisen äidin velvollisuus. Täydellinen äitiys on pelkkä kiiltokuva, hyvä äitiys jotain, mitä on houkutus ja pakkokin tavoitella.

Epätäydellinen äitiys on täydellisen äitiyden kääntöpuoli, mutta on mahdollista olla samaan aikaan epätäydellinen ja hyvä äiti. Koska kukaan ei voi olla täydellinen, epätäydellisyyden pitäisi olla itsestään selvää, mutta silti epätäydellisyyden myöntäminen äitinä vaikuttaa vapauttavalta, jopa rajoja rikkovalta. Koko tutkimani blogisarjahan perustuu sille ajatukselle, että blogiäitien epätäydellisyys on kiinnostavaa, ehkä yllättävääkin. Epätäydellinen äitiys on yhtäältä kaikkien äitien osa, ja toisaalta ainakin blogeissa esitettynä jotain sellaista, jonka yhteyteen voi liittää sanan ”paljastaa”.

Huono äiti, hyvän äidin vastapari, on paljon epätäydellisyyttä ankarampi tuomio. Sitä, millainen on huono äiti, harvoin sanotaan ääneen tai kirjoitetaan auki. Huono äiti määrittyy hyvän äidin kautta. Jotta tulisi selväksi, että purkkiruuan syöttäminen lapsille on huonon äidin puuhaa, ei tarvitse mainita huonoa äitiä sanallakaan. Riittää, että sanoo hyvän äidin ruokkivan lastaan itse tehdyillä soseilla. Ja jos hyvän äidin kuva on kapea, kuten se näyttää olevan, huonon äitiyden suo on tietysti loputtoman laaja.

Eeva Jokinen kirjoittaa kyllin hyvästä äitiydestä, joka merkitsee sitä, että äiti on lapselleen niin hyvä äiti, kuin kyseessä olevana hetkenä ja kyseisessä tilanteessa voi (Jokinen 1996, 66). Jos ajatellaan janaa, jonka toisessa päässä on täydellinen ja toisessa huono äitiys, kyllin hyvä äitiys asettuu janalle samoihin kohtiin epätäydellisen äitiyden kanssa. Epätäydellinen, mutta kuitenkin kyllin hyvä äiti on äiti, jolla on pyrkimys hyvään äitiyteen.

Jokinen kirjoittaa vastakkainasettelun myös väsyneen äidin ja normaalin, reippaan äidin välille. Jälkimmäinen on hyvä ja jaksava äiti, ja väsynyt äiti on jaksavan eräänlainen kääntöpuoli, hirviö. ”Toisaalta väsynyt äiti kantaa tietoa erilaisesta; väsynyt äiti tietää toisin, tavalla, joka ei ole arvostettua eikä oikein sallittuakaan yhteiskunnallisessa järjestyksessämme mutta joka on kuitenkin vaarallista.” (emt., 133) Toisin tietäminen on ehkä käsitys arjesta ja sen vaikeuksista.

Hyvän äidin myytti on ristiriidassa äitien todellisen kokemuksen kanssa, ja hyvän äitiyden tavoittelu tuottaa naisille hankaluuksia (Shelton & Johnson 2006, 326). Kun Nikki Shelton ja Sally Johnson tutkivat myöhään äidiksi tulleiden naisten kertomuksia äitiydestä, kävi ilmi, että äidit käyttivät paljon sanaa should, pitäisi. Äidit suhteuttivat should-sanalla itseään kuvitteelliseen hyvään äitiin: pitäisikö äidin olla kotona lasten kanssa, äidin ei pitäisi haluta lyödä lastaan, äidin pitäisi olla kärsivällinen lastensa suhteen. (emt., 326)

Riitta Jallinoja (2000) hyödyntää Perheen ajassa perhettä määritellesään Michèle Lamontin rajankäynniksi nimittämää menetelmää. Rajankäynnissä on kyse huomion kiinnittämisestä hyvän ja huonon rajoille, eli siihen, mitä ihmiset hyväksyvät ja mitä he toisaalta eivät hyväksy (Jallinoja 2000, 188). Blogeissa kuvatun hyvän äitiyden jäljille voi siis päästä myös selvittämällä sitä, mitä bloggaajat kuvaavat huonoksi, epätäydelliseksi ja ei-toivotuksi äitiydeksi. Kokonaiskuvan saamiseksi tarvitaan ajatuksia sekä hyvästä että huonosta.

4.3 Äitiyden naamio

Äitiyden naamio, *the mask of motherhood*, on alun perin Adrienne Richin käyttämä käsite, jonka vaikutuksia sosiologi Susan Maushart käsittelee aiheen mukaisesti nimetyssä teoksessaan *The Mask of Motherhood* (1999). Maushartin teos ei ole varsinaista tutkimuskirjallisuutta vaan lähdeviitteistä ja tutkimuslähteistä huolimatta melko populääri katsaus äitiyden esittämiseen ja tapaan, jolla äitiydestä puhutaan, tai enemmänkin jätetään puhumatta. *The Mask of Motherhood*iin on kuitenkin laajasti viittauksia käyttämässäni lähdekirjallisuudessa, ja äitiyden naamion käsite sopii tutkimukseeni niin osuvasti, etten malta jättää Maushartin kirjaa huomiotta.

Maushartin keskeinen viesti on, että äitiyttä ympäröi eräänlainen sekä patriarkaatin että äitien itsensä ylläpitämä hiljainen salaliitto. Hän näkee, että vaikka nykyään, ja jo kirjan kirjoittamisaikana viime vuosituhannen lopussa, on saatavilla runsaasti tietoa esimerkiksi erilaisista tavoista synnyttää, todellinen, äitien kokemukseen perustuva tieto jää jakamatta. Äitiyden mukanaan tuomat muutokset ovat niin suuria ja ravistelevia, että niistä vaietaan. Sen sijaan, että tuoreet äidit kysyisivät neuvoa omilta äideiltään, he turvautuvat tutkimuksiin, kasvatustutkijoihin ja terveydenhuollon ammattilaisiin, joita pitävät luotettavina ja osaavina. Jokainen äiti ja lapsi ovat kuitenkin yksilöitä, ja se mikä on toiminut kasvatustutkijan perheessä, ei välttämättä toimi lukijan perheessä. Tuloksena on syyllisyyttä ja kuvitelmia siitä, että on huono äiti.

Syntyy noidankehä, jossa äidit eivät uskalla puhua syvimmistä tunteistaan ja hurjimmista kokemuksistaan ääneen, koska kuvittelevat, että kaikilla muilla kaikki onnistuu. Kuvitelma kaikkien muiden hyvästä äitiydestä taas perustuu siihen, että kukaan ei uskalla sanoa, miltä äitiys todella tuntuu. Kun äitiydestä puhutaan, puhutaan mieluummin lapsen kehityksestä ja onnistuneista kasvatustavoista. Maushartin kuvailema äitiyden naamio on rauhallinen, rohkea ja kaikkietävä julkisuus, jonka taakse koetun elämän kaoottisuus ja ristiriitaisuus piiloutuvat (Maushart 1999, 2).

Naamio estää naisia puhumasta aiheista, joista he todella haluaisivat avautua, mutta joita he häpeävät, erehtyvät pitämään omana vikanaan. Näin naamio myös estää naisia kuulemasta totuuksia äitiydestä.

Sosiaaliset naamiot ja todellisten, välittömien tunteiden piilottaminen niiden avulla ovat tärkeitä tavallisessa sosiaalisessa kanssakäymisessä ja yhteiskunnan koossapysymisessä. Äitiyden naamion hinta on Maushartin mukaan kuitenkin erittäin kova: äitiyden naamio luo jakolinjoja äitien ja tytärten, sisarten, ystävien, miesten ja naisten sekä lapsettomien ja lapsellisten ihmisten välille. Maushart kuvailee äitiyden naamion vaikutuksen näkyvän muun muassa median tavassa esittää kaikkeen ehtiviä superäitejä, kotiäiti-uraäiti-väittelyssä ja lastenhoito-oppaiden tavassa antaa ymmärtää, että helppoja lapsia tehdään oikeilla valinnoilla, ei saada sattumalta. (emt., 1-3)

Maushartin mukaan äitiyden naamio on selviytymismekanismi, ja juuri siinä piilee naamion vaara. Jos tunteiden vaientaminen ja hyvän julkisivun ylläpitäminen jäävät päälle, voi päätyä ylläpitämään julkisivua myös itselleen, muuntelemaan totuutta omista kokemuksistaan ja omasta elämästään itselleen. (emt., 5-6) Naamiota ei tietenkään pidetä kasvoilla siksi, että olisi mukavaa valehdella. Sitä pidetään, koska on liian hurja ajatus, että epärehellisyyteen syyllistyy itse, ja sen lisäksi kaikki muutkin syyllistyvät (emt., 7). Äitiyden naamion pois ottaminen on vaarassa romahduttaa sen julkisen käsityksen äitiydestä, mikä meillä on.

Maushart kirjoittaa 1990-luvun lopun yhdysvaltalaisista äideistä ja vertaa heitä heidän äitiensä ja isoäitiensä sukupolviin Yhdysvalloissa. Maushartin kuvailemien ”nykyäitien” ongelmat, eli perheen ja työn yhdistäminen, kotitöiden jakautuminen, lapsen vaikutus parisuhteeseen, imettämiseen ja synnytykseen liittyvät ennakko-oletukset ja niiden murskautuminen sekä liiallinen (näennäinen) valinnanvapaus kuulostavat kaikki tutuilta äitiblogeista, tutkimuksesta ja tosielämän äitien kertomuksista. Vaikuttaa siltä, että jokaisella äitien sukupolvella on omat kipupisteensä ja hankaluutensa, joita vastaan suojaudutaan äitiyden naamion avulla. Naamio myös pitää huolen siitä, että tietyt kipupisteet ja hankaluudet säilyvät samoina vuosikymmenestä ja sukupolvesta toiseen, mutta tieto niistä ei liiku äideiltä toisille.

4.4 Representaatio

Representaatio on moniulotteinen käsite, joka viittaa kulttuuristen merkitysten muodostumisen prosesseihin (Sihvonen 2006, 129). Representaatio perustuu siihen ajatukseen, ettemme voi havainnoida todellisuutta sellaisena kuin se on, vaan meidän on tyydyttävä kielen ja kaikenlaisten viestien kautta välittyvään kuvaan. Representaatiot esittävät ja edustavat todellisen maailman asioita eri tavoin. (emt., 129-130)

Representaatioita tarkastellessa on tärkeää huomata, etteivät esitykset ole vapaita valinnoista ja vallankäytöstä. Joillakin ryhmillä on toisia paremmat mahdollisuudet tuottaa ja levittää representaatiota. (emt., 130) Representaatiolla on merkitystä, koska se rajaa, muokkaa ja määrittää objektia, johon viittaa (emt., 135). Äitiyden representaatiot siis muokkaavat äitiyttä. Viittaus- ja muokkaussuhteet ovat varsin monimutkaisia, mutta se lienee helppo ymmärtää, että tapa, jolla vaikkapa äitiyttä esitetään, rakentaa ja muokkaa käsityksiämme äitiydestä – ja jos ajatellaan, ettemme pääse suoraan havainnoimaan reaali maailmaan, käsitykset ovat kaikki, mitä meillä on. Representaatio siis on muokkaava voima.

Muun muassa blogigenre, eli äitiblogien tyypilliset esittämisen tavat, vaikuttaa äitiyden ihanteiden representaatioihin blogeissa. Representaatiot kiinnittyvät kulttuurisesti jaettuihin käsityksiin, stereotypioihin ja kehyksiin (emt., 138). Siksi esimerkiksi täydellisen äidin tai huonon äidin stereotypioita on tarkasteltava, kun tutkitaan äitiyden ihanteiden representaatioita blogeissa. Stereotyypit eivät ole vain sattumanvaraista hauskuutusta vaan oikeita malleja, jotka auttavat ihmisiä toimimaan sosiaalisissa tilanteissa (emt., 138). Niinpä on hedelmällistä miettiä, kuinka stereotyyppisiä äitiyden esityksiä blogeissa näkyy.

Representaatio ei ole muuttumaton, vaan se rakentuu uudestaan ja uudestaan, eikä sitä voi kontrolloida (emt., 141). Vaikka tulkitsisin tässä yhteydessä tietyn äitiyden esityksen muistuttavan vaikkapa stereotyyppistä suomalaista kotiäitiä, joku muu voi tulkita saman esityksen aivan toisin – esimerkiksi ajan kulun tai erilaisen kulttuuritaustan takia. Katsoja vaikuttaa aina näkymään.

4.5 Medioituminen

Medioituminen (mediatization) on yksi viime vuosikymmenten muotisanoista media- ja viestintätutkimuksen kentällä. Suomen kielessä samasta ilmiöstä on käytetty useampaa termiä, esimerkiksi sanoja medialisaatio ja mediatisoituminen. Termeistä medioituminen tuntuu kuitenkin olevan vakiintunein ja yksinkertaisin, joten käytän Marko Ampujan, Juha Koiviston ja Esa Väliverron tavoin sitä. (Väliverron & al 2014, 22-23)

Kuten käsitteet usein, myös medioituminen on merkitykseltään jossain määrin vaihteleva ja kiistelty. Medioitumisen käsitteellistämisen vaikeuksien taustalla on median monimuotoisuus ja muuttuminen. Medialla on aikanaan tarkoitettu melko yhtenäistä toimijakenttää; radiota, televisiota ja lehdistöä, jotka muodostavat niin kutsutun neljännen valtiomahdin. Nykyään media on kuitenkin äärimmäisen monimuotoinen ilmiö, josta on yhä vaikeampi erottaa esimerkiksi median tekijän ja median kuluttajan rooleja. Jos medioituminen on yhteiskunnan muutosta median suuntaan, niin mikä se suunta on? Tarkoitetaanko suurten mediatalojen toimintalogiikkaa, tarinallisuutta, omaelämäkerrallisia blogeja, puheradiota, kuvasovelluksia...? Tähän kysymykseen medioitumisen teoreetikot eivät vielä ole pystyneet muodostamaan yhtenäistä vastausta. (Väliverron & al 2014, 23-24)

Yhteisen, medioitumista käsittelevän näkemyksen ja teorian puute tarkoittaa myös sitä, että medioitumisesta ja sen vaikutuksista on varsin vähän empiiristä tutkimusta (Schrott 2009, 41).

Ampuja, Koivisto ja Väliverron erottelevat artikkelissaan vahvan ja heikon medioitumisen. Tiivistettynä vahva medioituminen on teoria medialogiikasta, joka läpäisee koko yhteiskunnan ja aiheuttaa näin täysin uuden yhteiskunnallisen tilanteen. Heikko medioituminen taas merkitsee sitä, että median merkitys yhteiskunnassa kasvaa, ja medioituminen on yksi yhteiskunnan taustalla pyörivistä metaprosesseista, mutta mitään yksittäistä, kaikkeen vaikuttavaa medialogiikkaa ei ole. Medioitumista voi ajatella myös hyvin laajana ja yleismaailmallisena käsitteenä, joka kuvaa yhteiskunnan ja kulttuurin muutoksia suuremmassa mittakaavassa. Se ei välttämättä tarkoita median olevan koko yhteiskunnan keskeisin tekijä, mutta median merkitys yhteiskunnassa on joka tapauksessa kasvanut. (Väliverron & al 2014, 24, 26)

Heikon medioitumisen puolestapuhujiin kuuluva Andreas Hepp (2009, 140) huomauttaa, että koko medioitumisteoriaa ei pidä hylätä sen tähden, ettei suoraa yhteyttä yhteiskunnan muutosten ja

vahvan medialogiikan välillä voida osoittaa, tai sen takia, ettei koko medialogiikkaa välttämättä edes ole. Heppin mukaan medioituminen on syytä ymmärtää suoraviivaista medialogiikkaa laajempaan kehyksenä. Medialla on laajoja vaikutuksia, mutta ne eivät ole seurausta jostakin yleisestä medialogiikasta (Hepp 2009, 154).

Medioituminen terminä on useimmin käytössä politiikasta ja joskus myös esimerkiksi tieteestä puhuttaessa. Media lainalaisuutensa siis vaikuttaa sellaisiin yhteiskunnan instituutioihin, jotka ovat perinteisesti toimineet jonkin aivan muun kuin median logiikan perusteella. Koulukunnasta riippuu, kuinka paljon median ajatellaan muihin yhteiskunnan instituutioihin vaikuttavan. Varsinkin vahvassa medioitumisteoriassa medioituminen nähdään kaikkeen vaikuttavana prosessina, joten on selvää, että medioituminen voi koskea mitä tahansa ilmiötä, esimerkiksi äitiyttä. Aste-eroja tietenkin on: voi teoretisoida, että mediasta on tullut politiikan keskeisin instituutio, mutta lapsi toivottavasti voittaa median äitiyden keskeisenä sisältönä jatkossakin. (Väliverronen & al 2014, 23-24)

Koska äitiys ei ilmiönä voine koskaan kokonaan antautua median tai minkään muunkaan ulkopuolisen logiikan armoille, mutta medioituminen kuitenkin koskettaa sitä, heikko medioitumisteoria soveltuu tähän tutkimukseen parhaiten. Vaikka blogi mediana tuskin pystyy muuttamaan äitiyden logiikkaa rajusti, se ei kuitenkaan voi olla täysin vaikuttamatta äitiyteen. Heikkoon medioitumisteoriaan kuuluu ajatus siitä, että medioituminen on muun muassa kaupallistumisen ja yksilöllistymisen ohella yksi yhteiskuntamme metaprosesseista. Andreas Heppin mukaan medioitumista tarkasteltaessa kannattaa kiinnittää huomiota kolmeen merkittävään yhteiskunnallis-kulttuuriseen kehityskulkuun, joita ovat yksilöllistyminen, deterritoriaalistuminen ja mediavälitteisyyden kasvu. Medioitumisen vaikutusten yhdistäminen näihin kolmeen kehityskulkuun auttaa Heppin mukaan ymmärtämään, että medioitumisessa on kyse eri konteksteissa risteilevistä, mediaan kytkeytyvistä muutoksista. Mitään yksioikoisia oletuksia medioitumisesta ei voi tehdä. (Väliverronen et al 2014, 30)

Friedrich Krotz puolestaan listaa medioitumisen kaltaisiksi metaprosesseiksi globalisaation, yksilöllistymisen ja kaupallistumisen. Metaprosessit ovat malleja, joiden kautta voimme hahmottaa tiettyjen tapahtumien ja kehityskulkujen liittyvän yhteen. Krotz huomauttaa, että medioituminen ei ole teknologiavetoinen prosessi, koska se perustuu tavallisen, ihmisten välisen viestinnän muunteluun ja muutokseen, eikä mihinkään yksittäiseen teknologiaan. Teknologialla on medioitumisessa silti roolinsa, sillä uusi teknologia vaikuttaa viestintään, eikä teknologian tausta ole

vaikutteista vapaata vaan liittyy esimerkiksi suuryritysten intresseihin. Kun tarkastelemme medioitumista, tarkastelemme ihmisten luomia emmekä teknologiasta aiheutuneita muutoksia. (Krotz 2009, 25-26)

Siitä, onko heikko medioituminen vallinnut kaikissa maailman yhteiskunnissa vähintään kirjapainotaidosta lähtien tai sitä ennenkin, vai onko kyse pitkälle teollistuneissa maissa 1900-luvun loppupuolella syntyneestä ilmiöstä, vallitsee Ampujan, Koiviston ja Väliiverosen mukaan erimielisyys. Aikaulottuvuus on vain yksi medioitumisen käsitteen sisäisistä epämääräisyyksistä. Epäselvyyttä on myös siitä, mitä ja kuinka laajoja yhteiskunnallisia sekä kulttuurisia muutoksia medioitumisen piikkiin voi laittaa. Suurin haaste medioitumisen käsitteessä kuitenkin näyttää olevan se, että käsite on monimutkaistuksineen ja reunaehtoineen jäänyt kuvailevan käsitteen tasolle sen sijaan, että sillä voitaisiin suoraan selittää mitään muutoksia tai kehityssuuntia. (Väliverronen & al, 32-34)

Kootusti vaikuttaa siltä, että medioituminen on todellinen, tunnettu ja hyväksytty ilmiö, mutta sen suhde maailmaan ja tapahtumiin on mitä milloinkin sattuu. Kukaan ainakaan heikon medioitumisteorian kannattajista ei ole rohjennut teoretisoida mitään medioitumiseen liittyvää syy-seuraussuhdetta. Asian voi toki tulkita niinkin, että medioituminen nyt vain on ilmiönä niin ambivalentti, ettei siitä voi sanoa yhtikäs mitään yleispätevää. Toisaalta esimerkiksi Friedrich Krotz onnistuu antamaan medioitumisesta kohtalaisen yleistajuisen esityksen. Krotzin mukaan media muuntelee ihmisten välistä viestintää, ja medioituminen kuvaa niitä kulttuurisia ja sosiaalisia muutoksia, joita median kehityksen seurauksena muuttuneet viestinnän ehdot aiheuttavat. (Krotz 2009, 26)

Andrea Schrott (2009, 42) kirjoittaa, että medioitumiseen liittyy omanlaisiaan mediavaikutuksia, joita hän nimittää supra-yksilöllisiksi (supra-individual) vaikutuksiksi. Ne ovat vaikutuksia, jotka media aiheuttaa, mutta joita ei voi jäljittää mihinkään yksittäiseen viestimeen. Eli esimerkiksi äitiblogeista ei voi suoraan vetää syy-seuraussuhdetta äitiyden, äitien elämän tai äitiyden esitysten muutoksiin, mutta on selvää, että äitiysblogit ovat yksi vaikutin edellä mainittujen asioiden muutoksessa. Myöskään medioitumisen vaikutukset yhteiskunnan makrotasolle eivät ole suoria, vaan ne muodostuvat yksilöiden tekemistä valinnoista (Schrott 2009, 49).

Joissain yhteyksissä medioituminen on nähty negatiivisena ilmiönä, jopa siten, että media suorastaan tunkeutuu saastuttamaan yhteiskuntaa (emt., 43). Tässä tutkimuksessa käsittelen kuitenkin medioitumista arvottamatta sitä myönteisesti tai kielteisesti.

Äitiyden medioitumista on hiljattain tutkinut muun muassa Toronton yliopistossa vaikuttava Florence Pasche Guignard. Hänen tutkimuskohteitaan ovat verkon keskustelupalstat, joilla keskustellaan luonnollisesta vanhemmuudesta. Pasche Guignard tarkastelee artikkelissaan (2015) medioitumisen vaikutusta yksityisyyden ja julkisuuden rajanvetoon vanhemmuuden alueella. Luonnollinen vanhemmuus esitellään artikkelissa kasvatustapana, joka on joskus törmäyskurssilla virallisten suositusten ja vähintään vanhempien valtavirran kanssa. Niinpä keskustelupalstat tarjoavat luonnollisesta vanhemmuudesta kiinnostuneille äideille mahdollisuuden jakaa valittuun kasvatustyyliin liittyviä asioita avoimesti ja anonyymisti.

Pasche Guignardin mukaan äitiyden medioituminen on tuonut 2000-luvulla esiin erilaisia äitiyden malleja, kuten Amy Chuan Tiikeriäidin taistelulaulu -teoksesta tutun kiinalaisen äidin. Pamela Druckermanin Kuinka kasvattaa bébé -teoksessa esitelty ranskalaisen äitiys mennee samaan kategoriaan. Suhtautuminen näihin malleihin vaihtelee, eikä jonkun vanhemmuuden ideologian tunnettuus tee siitä hyväksyttyä, suosittua tai suositeltua. (Pasche Guignard 2015, 114)

Pasche Guignard toteaa, että verkon medioituminen on tärkeää kaikille äideille, joilla on pääsy internetiin, ja erityisesti sellaisille äideille, jotka ovat valinneet jonkin ei-normatiivisen tavan olla äiti. Verkko antaa niin vanhemmuuden valtavirtaan kuin sen ulkopuolellekin asettuneille äideille mahdollisuuden jakaa tarinansa, laittaa muistiin surunsa ja luoda verkkoyhteisöjä. Verkossa äidit voivat kasvattaa henkilökohtaista näkyvyyttään ja yhteisönsä – kuten luonnollisen vanhemmuuden – näkyvyyttä. (emt., 114)

5. Aineisto

5.1. Aineiston rajaus

Aineistona tutkimuksessani on Kaksplus-lehden bloggaajilleen järjestämän Ei niin täydelliset kotiäidit -kampanjan postaukset, jotka ovat ilmestyneet alkuvuodesta 2015. Sarja käsittää alun perin 15 blogikirjoitusta, jotka kaikki ovat eri bloggaajien kirjoittamia. Jokainen bloggaaja on julkaissut blogissaan oman kirjoituksensa, jonka aiheena on ollut otsikko Ei niin täydelliset blogiäidit.

Aineiston löytyminen oli onnekas sattuma. Yksi aineiston raflaavimmista postauksista, otsikolla ”En rakastanut lastani”, näkyi Facebook-syötteessäni, kun pitkän graduntekopäivän jälkeen selailin nettiä. Klikkasin linkkiä ja tajusin hyvin nopeasti, että tämä postaussarja on juuri sellainen aineisto, jota olin etsinyt. Olin haeskellut aineistoa, joka koostuisi jollakin tapaa äitiyden ideaaleja tai äitiyden arvottamista käsittelevistä postauksista, mutta olin valmistautunut seulomaan ensin sopivat blogit kaikkien suomalaisten äitiblogien joukosta ja sitten valitsemaan sopivat postaukset muiden blogeissa ilmestyneiden postausten joukosta.

Valitsin aineistoksi juuri tämän otsikon alla olevat postaukset, koska postaussarja antaa mahdollisuuden tarkastella juuri sitä aihetta, mikä minua äitiblogeissa kiinnostaa: äitiyden ihanteita. Äitiblogit kun ovat tyypillisesti hyvin laaja-alaisia lifestyle-blogeja, joissa postausten aihe ja rakenne vaihtelevat paljon. Äitiyden ihanteiden setviminen tapahtumajuttujen, asukuvien, kuulumispostauksen, kaupallisten yhteistöiden ja ruokajuttujen seasta olisi ollut vaivalloista, ja tulokseksi olisi luultavasti tullut hyvin hajanainen, sekavakin aineisto. Postaussarja ei ole erityisen homogeeninen aineisto, mutta kaikki sarjan tekemiseen osallistuneet bloggaajat kuitenkin ottavat postauksissaan kantaa samaan aiheeseen. Kaikki postaussarjassa ilmestyneet kirjoitukset myös tuntuivat kuuluvan äitiblogin genreen aihepiiriensä, tekstin tyylin ja blogin ulkoasun perusteella. Kirjoittajat esimerkiksi kertoivat blogiensa etusivuilla olevansa äitejä.

Sarjassa ilmestyi vuoden 2015 alussa 15 postausta eri aiheista. Tuolloin, ja vielä keväällä 2015, kaikki bloggaajat kirjoittivat Kaksplus-sivuston alla. Saman vuoden lokakuussa, kun ryhdyin keräämään aineistoa talteen, suurin osa blogeista oli kuitenkin siirtynyt pois Kaksplus-sivustolta. Kaksi blogia oli muuttunut salanasuojatuiksi, eli niitä saattoi lukea ainoastaan kutsuttuna. Yksi bloggaaja oli sittemmin siirtynyt kirjoittamaan enemmän muista kuin perheasioista. Hän oli poistanut blogiäiti-sarjaan kuuluvan postauksen. Blogien muuttaminen ja poistaminen on varsin

tavallista. Kullakin bloggaajalla on tietysti omat syynsä blogin piilottamiseen, muuttamiseen tai poistamiseen, mutta monesti kyse on julkisen ja yksityisen välisen rajan piirtämisestä uudelleen. Bloggaaja saattaa haluta sanoa blogissa jotain aiempaa henkilökohtaisempaa ja piilottaa siksi bloginsa. Kyse voi olla siitäkin, että bloggaaja on tullut ylittäneeksi tavalliset rajansa, ja haluaa nyt piilottaa tai poistaa jotakin jo julkaisemaansa. Blogin muuttaminen tai poistaminen voi myös liittyä ihan yksinkertaisesti haluun aloittaa alusta tai muuttaa blogin luonnetta. Koska haluan tutkimuksessani sivuta myös yksityisen ja julkisen rajanvetoa haastattelematta kuitenkaan bloggaajia, päätin syksyllä 2015 jättää poistetun ja piilotetut postaukset pois aineistosta.

Kun tutkimuksen teko kuitenkin venyi keväälle 2016, huomasin postauksiin tulleen taas muutoksia. Kaksi postausta jäljellä olevista 12:sta oli poistunut verkosta. Olin kaikkiin bloggaajiin yhteydessä ja pyysin heitä lähettämään minulle viestin, mikäli toivovat, ettei heidän postauksiaan käytetä tutkimuksessa. Yksi bloggaaja, joka oli poistanut postauksensa, ei halunnut blogiaan käytettävän. Hän kertoi tulleen kriittiseksi kirjoittamaansa postausta kohtaan ja poistaneensa sen siksi. Päädyimme siihen, että käsittelen kyseistä postausta tutkimuksessani anonyyminä. Blogin nimen kohdalla lukee siis ”Anonyymi”.

Lopullinen aineisto käsittää siis 12 postausta, 12:ssa eri blogissa, jotka sijaitsivat Kaksplus-lehden verkkosivuilla tammi-helmikuussa 2015. Osa blogeista on sittemmin siirtynyt muualle, mutta lopullisen aineiston 12 postausta olivat julkisesti näkyvillä vielä lokakuussa 2015. Kaikki postaukset ottavat omalla tavallaan kantaa aiheeseen ”Ei niin täydelliset blogiäidit”, ja kaikkien kirjoittajat kertoivat aineistonkeruuhetkellä blogissaan olevansa äitejä. Kaikissa postauksissa ei käsitellä esimerkiksi bloggaajan perheen kokoonpanoa, mutta postaukset eivät anna aiheetta olettaa, että kukaan bloggaajista olisi muuta kuin valkoinen, hetero ja cis-sukupuolinen nainen. Kaikki postaukset ovat suomenkielisiä.

5.2 Kaksplus ja sen bloggaajat

Keväällä 2015, kun löysin postaussarjan. Kaksplus-lehden verkkosivuilla osoitteessa kaksplus.fi oli 16 blogia, joiden kirjoittajat oletettavasti saivat palkkaa, ja 58 blogia, joiden kirjoittajat eivät olleet palkattuja. Ei niin täydelliset kotiäidit -haasteeseen osallistui bloggaajia kummastakin kategoriasta. Kaksplus on syksystä 1969 ilmestynyt lehti (Jokinen 1996, 107), jolla on laaja verkkosivusto.

Kaksplussan bloggaajia yhdistää oikeastaan vain se, että he ovat pienten lasten vanhempia, jotka bloggaavat. Keväällä 2015 kaksi bloggaajista oli miehiä ja 74 naisia. Kaikki Ei niin täydelliset blogiäidit -sarjaan osallistuneet bloggaajat ovat naisia. Blogien aiheet vaihtelevat, ja osassa blogeista perhe-elämä on jopa vain sivujuonne. Esimerkiksi Something Small -blogissa kirjoitetaan paljon sisustuksesta. Blogin esittelyteksti kuuluu: ”Kaksi lasta. Perhe. Sisustaminen. Graafisuus. Design. Matkustelu. Uusi koti. Elämä.” Lapset ja perhe ovat siis esittelytekstissä heti alussa, kuten useimmissa muissakin haasteeseen osallistuneissa blogeissa, mutta aineistoon kuuluvassa postauksessaan kirjoittaja kuitenkin nimittää blogiaan sisustusblogiksi.

Se, kuinka paljon bloggaajat paljastavat itsestään ja perheestään, vaihtelee aineiston blogeissa. Suurin osa esiintyy bloginsa sivupalkissa etuimen ja kasvokuvan kera. Osalla esimerkiksi sähköpostiosoitteesta käy ilmi bloggaajan koko nimi. Lapsistaan bloggaajat käyttävät etunimeä tai jonkinlaista lempinimeä: esimerkiksi Munakoisoni ja minä -nimisessä blogissa lasta kutsutaan Koisoksi.

5.3 Aineiston kuvaus

Blogien aihepiirien kirjosta johtuen Ei niin täydelliset blogiäidit -sarjan postausten aiheet ovat hyvin vaihtelevia, eivätkä kaikki ainakaan ensi katsomalla liity äitiyteen. Toisaalta sisustaminen nähdään usein naisen tehtävänä perheessä, ja kodinhoidon ainakin katsotaan liittyvän perinteiseen hyvän äidin kuvaan. Kaikkia postaussarjaan osallistuneita blogeja ei välttämättä ole luontevaa nimittää äitiblogiksi. Postaussarjan postaukset kuitenkin menevät kivuttomasti äitibloggaamisen genreen: ne käsittelevät laajalla skaalalla vanhemmuutta ja arkea.

Seuraavassa luettelen Ei niin täydelliset blogiäidit -sarjan ne 12 postausta, jotka kuuluvat aineistooni.

Something Small: *Hallittu, mutta ei sallittu kaaos*. Bloggaaja kuvailee kotonaan vallitsevaa sotkua ja epäjärjestyttä ja julkaisee kodistaan sotkuisia kuvia, jotka postauksen mukaan poikkeavat blogin tavallisista kuvista. Postauksessa kerrotaan, että sotku on häpeäpilkku juuri siksi, että kyseessä on sisustusbloggaaja.

Anonyymi: *Aikaansaamaton*. Bloggaaja kertoo saamattomuudestaan eli siitä, että hänen on vaikea saada arkisia suunnitelmiaan toteutetuksi. Hän vertaa itseään sosiaalisessa mediassa näkemiinsä aikaansaavan oloisiin hahmoihin. Postauksen kuvat ovat bloggaajan kodista epäjärjestyksessä olevista paikoista.

Äiti, kehystetään tää: *Epätäydelliset hermot*. Bloggaaja kirjoittaa hermostuvansa usein lapsiinsa. Kuvituksena on muutama kuva bloggaajasta itsestään repimässä hiuksiaan. Hän kertoo oppineensa venyttämään pinnaansa, mutta pitää hermostumista silti heikkona kohtanaan.

Munakoisoni ja minä: *Kipeät kilot*. Bloggaaja kertoo, että on ylipainoinen, ja että liikakilot häiritsevät häntä. Hän kertoo häpeästä ja siitä, miten se vaikuttaa hänen elämäänsä. Postauksessa on kuva, jossa bloggaaja katsoo pois kamerasta pukeutuneena aamutakkiin, joka paljastaa osan vatsaa ja rintaa.

Hyvä voittaa: *Koukussa someen*. Bloggaaja kuvailee riippuvuussuhdettaan sosiaaliseen mediaan ja sitä, miten somen ja älypuhelimien käyttö vaikuttaa lapseen ja parisuhteeseen. Kuvituksena on muutama kuva bloggaajasta älypuhelimensa äärellä.

MiruMaru: *Syyllisyyden tunne ei auta paremmaksi äidiksi*. Bloggaaja kuvaa negatiivista elämänasennettaan, perfektionismiaan ja irrallisuuden tunnettaan. Hän kertoo äitiyden helpottaneen näitä tuntemuksia ja opettaneen tervettä itsekkyyttä. Kuvituksena on kasvokuva bloggaajasta.

Snow one like you: *Äidin vapaalla hoidossa*. Bloggaaja kertoo vevänsä toisinaan taaperoikäisen lapsensa päivähoitoon, vaikka on itse vapaalla. Näin saadulla ajalla hän hoitaa asioita tai nukkuu. Postauksessa on kuva aikakauslehdestä ja nukkuvasta bloggaajasta.

Kadun aurinkoisella puolella: *Pahat ajatukset*. Bloggaaja kirjoittaa tuhoisista ajatuksista, joita tuntee välillä lastaan kohtaan. Hän kertoo muilta äideiltä saamastaan vertaistuesta ja siitä, miten vapautuu pahoista ajatuksista. Kuvituksena on kasvokuva bloggaajasta.

Ollie. & co.: *Ihan tavallinen äiti, kai?* Bloggaaja kuvailee tavallisen päivänsä, jota pitää täydellisen äidin kuvaan sopimattomana. Kuvituksena on englanninkielinen aforismi. Postauksessa bloggaaja myös arvostelee äitien keskinäistä vertailua ja tuomitsemista.

Lindo Nora: *Helpoimman kautta*. Bloggaaja kertoo vanhemmuuteen liittyvistä paineista ja omasta valinnastaan tehdä asiat mukavuudenhaluisesti ja rennosti. Postauksessa on hymyilevä kasvokuva bloggaajasta.

Äiti on vihannes: *Kun äiti on laiska leikkimään!* Bloggaaja kertoo, ettei jaksaisi leikkiä lapsensa kanssa toistuvia ja tylsiä leikkejä. Laiskuus hävettää bloggaajaa. Hän kertoo myös, mitä leikkimisen sijaan tehdään. Postauksessa on kuvia leikkivästä lapsesta.

Miss Mutsi: *En rakastanut lastani*. Bloggaaja kirjoittaa raskaudenaikaisista kielteisistä tunteistaan. Lapsi ei ollut toivottu, ja bloggaaja toivoi loppuraskaudesta, että olisi tehnyt abortin. Hän kertoo myös siitä, miten paljon nyt rakastaa lastaan. Kuvituksena on ultraäänikuva sikiöstä.

Yritän parhaani mukaan huomioida tutkimusta tehdessäni aineiston erityislaatuisuuden, eli sen, että kyse on juuri blogiteksteistä, ja aiheena ovat nimenomaan täydelliset blogiäidit, eivät äidit pelkästään. Täydellisen blogiäidin tulkitseen olevan äitibloggaajan ihannekuva, jonkinlainen täydellisen äidin ja täydellisen bloggaajan fuusio.

6. Metodi

6.1 Metodologiaa: mitä voin sanoa

Tutkimieni 12 blogitekstin aihe on ”Ei niin täydelliset blogiäidit”, ja jokainen bloggaaja on saanut tehdä siitä oman tulkintansa. Jo postaussarjan nimi kuitenkin antaa joitakin työkaluja tulkintaan. Jotta voidaan puhua ”ei niin täydellisistä blogiäideistä”, on oltava käsite ”täydellinen blogiäiti”. Se viittaa sekä täydelliseen äitiyteen, jota moni äiti epäilemättä lasten parasta ajatellen tavoittelee, että blogeissa kuvatun elämän täydellisyyteen. Lifestyle-blogeja, jollaisia äitiblogitkin tavallaan ovat, on usein kritisoitu arjen kiillottamisesta ja kielteisten asioiden piilottamisesta. Tältä kritiikiltä bloggaajat ovat puolustautuneet sanomalla, että he haluavat pitää bloginsa myönteisinä.

Tarkoitukseni ei ole tehdä sosiologista tutkimusta siitä, mitä suomalainen äitiys on, vaan tutkia sitä, millainen äitiyden ihanteita muokkaava voima äitiblogit ovat. Etsin siksi blogikirjoituksista kuvauksia äitiyden ihanteista, kertomuksia tosielämän äitiydestä ja merkkejä äitiyden medioitumisesta. Kiinnitän huomioni neuvotteluun, jota äidit käyvät äitiyden ihanteista ja siitä, mitä äitiys todellisuudessa, arjessa on. Näin voin päätellä jotakin siitä, millaisia äitiyden ihanteita ja kertomuksia suomalaisissa äitiblogeissa tuotetaan. Parhaassa tapauksessa voin saada aikaan luonnostelman siitä, miten medioituminen muokkaa suomalaista keskustelua äitiydestä. Näkökulmani on tietysti äitiblogeissa.

Siitä, millainen äitiyden ihanteet suomalaisessa yhteiskunnassa ovat vallalla, voin sanoa varsin rajoitetusti mitään. Äitikulttuurin luotaaminen sinänsä ei myöskään ole tämän tutkimuksen tarkoitus. Pyrkimyksenä on tutkia blogeja ja niiden voimaa muovata käsityksiämme asioista – esimerkiksi äitiydestä – ei äitiyttä ilmiönä.

Postaussarjassa ilmestyneet kirjoitukset ovat äitibloggaajien tulkintoja epätäydellisestä äitiydestä. Samalla kun ne kertovat epätäydellisestä äitiydestä, ne tulevat tietysti kertoneeksi sen vastaparista, täydellisestä äitiydestä. Näin piirtyy esiin kuva äitiyden ihanteista, jotka pitävät pintansa 2010-luvun Suomessa. Ihanteisiin ja tapaan, jolla niistä puhutaan, vaikuttaa blogi mediana ja genrenä.

6.2 Metodi: representaatioanalyysi

Äitiblogit sukupuoliteknologiana

Äitiblogeja tarkastellessani olen havainnut hyödylliseksi Teresa de Lauretiksen (2004) käsitteen sukupuoliteknologia, joka kuvaa sukupuoleen liittyvien merkitysten tuottamista. Äitiblogit ovat sukupuoliteknologioita samaan tapaan kuin vaikkapa elokuvat ja televisio, eli ne tuottavat sukupuolen ja äitiyden merkityksiä. Äitiblogit esittävät äitejä, joten niiden lukijat saavat vihjeitä siitä, millaisia äidit ovat tai voivat olla.

Teresa de Lauretis kirjoittaa Itsepäisessä vietissä siitä, miten ajatus sukupuolierosta on ollut suureksi hyödyksi esimerkiksi gender-perusteisia tiloja, eli naisten huoneita, luotaessa. Naisten huoneissa, kuten naistutkimuksen oppiaineen sisällä ja feministisissä mediakollektiiveissa, sukupuolieroa on voitu analysoida, tarkentaa ja todentaa. (de Lauretis 2004, 35) Vaikka äitiblogit verkkoaineistona ovat kaikkea muuta kuin suljettu tila, niitä voi mielestäni silti ajatella äitien ja naisten huoneina.

De Lauretiksen mielestä käsitys sukupuolierosta on muuttunut feminististä ajattelua rajoittavaksi tekijäksi, koska se merkitsee naisen eroa miehestä. Sukupuolierokäsitys on rajoittava tekijä, koska se tyypistää kaiken miesten ja naisten vastakkainasetteluksi tai vähintäänkin määrittelee naiset vain miehistä eroaviksi. Sukupuoliero-ajattelusta seuraava vastakkainasettelu tekee vaikeaksi jäsentää naisten välisiä eroja – esimerkiksi äitien välisiä eroja. De Lauretista mukaillen sukupuolieron käsitteestä seuraa, että naiset vain toteuttavat eri tavoin jotakin arkkityyppistä naiseutta, eikä heillä ole keskinäisiä eroja. (emt., 36)

Parempi tapa käsitellä sukupuolta olisi de Lauretiksen mukaan sukupuoliteknologian ajatus. Sukupuolen representaatiot ja itserepresentaatiot olisivatkin yhteiskunnallisten teknologioiden, diskurssien, teorioiden ja jokapäiväisen elämän käytäntöjen tuote. Sukupuoli ei siis olisi mikään ihmisessä alun perin oleva ominaisuus vaan – tässä de Lauretis mukailee Foucault'n seksuaalisuusteoriaa – vaikutusten kokonaisuus, jonka tuottaa monimutkainen poliittinen teknologia käyttäytymisessä, ruumiissa ja yhteiskunnallisissa suhteissa. Yksi de Lauretiksen keskeisistä väitteistä on, että sukupuolen rakentuminen on sekä sen representaation tuote että prosessi.

De Lauretiksen analyysin ytimessä ovat seuraavat asiat: Sukupuoli (gender) on representaatiota, mikä ei tarkoita, etteikö sillä olisi konkreettisia käytännön vaikutuksia. Sukupuoli rakentuu, on aina rakentunut ja tulee aina rakentumaan, myös siellä, missä emme arvaisi. Yritykset purkaa sukupuolta sellaisena kuin sen näemme, rakentavat sitä uudelleen. Sukupuoli ei ole pelkkää representaatiota, vaan myös sitä, mikä jää representaation ulkopuolelle ja pyrkii horjuttamaan sitä.

Äitiyteen käännettyinä samat ydinkohdat tarkoittavat seuraavaa: Äitiys on esitys, representaatio, ja samalla jotain erittäin konkreettista, todellista ja käytännönläheistä. Äitiys rakentuu paitsi esimerkiksi äitiblogeissa, kutakuinkin kaikkialla muuallakin. Aina kun puhumme äitiydestä tai teemme jotakin siihen liittyvää, rakennamme äitiyttä. Äitiyden ihanteiden purkaminen, johon aineistonani oleva blogisarja nähdäkseni pyrkii, ei siis voi välttyä itse asiassa rakentamasta äitiyttä ja sen ihanteita. Representaatioita voi tuoda lisää, mutta niitä ei voi poistaa, pyyhkiä olemattomiin. Äitiys on rakentunutta, ja kantaa mukanaan aiempia representaatioita, koko pitkää äitiyden kuvaamisen historiaa. Nähdäkseni useimmat de Lauretiksen sukupuoliteknologian kohdat voidaan ongelmitta kääntää koskemaan äitiyttä, jo siksikin, että äitiydessä on paljolti kyse sukupuolesta. Samoin kuin sukupuoli, äitiys on rakentunutta, ja sallitut tavat esittää äitiyttä ovat jatkuvan neuvottelun alla. Äitiblogit osallistuvat tähän neuvotteluun ahkerasti, oli se kirjoittajien tarkoitus tai ei.

Äitien äänet esiin essein keinoin

Australialainen Megan Rogers (2015) käsittelee artikkelissaan *Beyond Blogging: How mothers use creative non-fiction techniques in digital environments to dislodge the mask of motherhood* fiktiivisen luovan kirjoittamisen keinoja, joita äitibloggajat käyttävät raottaakseen äitiyden naamiota. Rogers vertaa äitiblogeja henkilökohtaisiin esseisiin, sillä hän näkee sekä äitiblogit että esseet yritysinä tuoda jokin aiemmin vaiennettu, totuuteen pyrkivä ääni esiin.

Rogers etsii äitiblogien postauksista Vivian Gornickin luonnehtimia henkilökohtaisen essein ominaispiirteitä. Näitä ominaispiirteitä ovat seuraavat: kertojan on oltava sympaattinen ja luotettava, kertojan on alistettava oma tarinansa suuremmalle aiheelle, josta kirjoittaa ja tekstissä on oltava selkeä järjestys, eli juoni tai tilanne konteksteineen. Kertojalta vaaditut ominaisuudet liittyvät siihen, että vaikka essein tai äitiblogin kertoja on usein epäluotettava, sen on kuitenkin vaikuttava luotettavalta totuuden puhujalta, sillä kyse ei ole fiktiosta. Sympaattisen vaikutelman luomiseksi kirjoittajan henkilökohtainen tarina on tärkeä, mutta vielä tärkeämpi on kirjoituksen pointti,

suurempi aihe, jota kirjoittaja tarinansa kautta käsittelee. Aihe on se asia, jonka kirjoittaja tekstillään haluaa sanoa. (Rogers 2015, 251–252)

Äitiyden representaatioiden analyysi

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni on seuraava:

1. Miten suomalaisissa äitiblogeissa esitetään äitiyden ihanteita?

Etsin siihen vastausta lukemalla blogitekstejä läpi ja hakemalla niistä äitiyden representaatioita, erilaisia kuvauksia tavoista olla äiti. Erityisesti kiinnitän huomioni äitiyden kuvauksiin ja siihen, miten kirjoittajat suhteuttavat ja vertaavat itseään ihanteisiin. Ihanteelliset äidit voivat olla todellisia tai fiktiivisiä (Feasey 2013). Blogeissa esitettyjen ihanteiden löytämiseksi vertaan blogitekstejä Rebecca Feaseyn ja Betsy Wearingin kuvauksiin ihanteellisesta äidistä.

Tarkastelen siis sitä, miten blogipostauksissa representoidaan ihanteellista äitiä ja toisaalta omaa äitiyttä. Oman äitiyden ja ihanteellisen äitiyden välinen suhde on suurennuslasini alla, sillä siihen liittyy kiinnostavia jännitteitä. Rebecca Feasey esimerkiksi kirjoittaa, että hyvä äiti -myytti, eli kuva ihanteellisesta äidistä, on niin houkutteleva, koska jos irtisanoutuu hyvästä äitiydestä, ottaa riskin tulla syytetyksi huonoksi äidiksi. Niinpä moni äiti valitsee mieluummin hyvän äidin naamion ja pyrkimyksen kohti ihannetta sen sijaan, että pyrkisi tekemään asiat omalla tavallaan silläkin uhalla, että muut pitävät huonona äitinä.

Toinen tutkimuskysymykseni kuuluu:

2. Miten äitiyden ihanteista kerrotaan suomalaisissa äitiblogeissa?

Siihen haen vastausta etsimällä postauksista toistuvia rakenteita ja neuvottelua, jota äidit kirjoituksissaan käyvät äitiyden ihanteiden, yleisönsä ja itsensä kanssa. Seuraan, miten äidit suhteuttavat itseään ihanteisiin, miten he kuvaavat omaa äitiyttään. Etsin puolustuspuheenvuoroja ja toisaalta alistumista ihanteille. Tarkkailen myös piirteitä, jotka liittyvät blogigenreen ja bloggaamiseen. Äitiblogit ovat oma genrensä, jonka erottuvimpia piirteitä ovat lifestyle-henkinen sisältö ja lasten edesottamusten seuraaminen.

Etsin blogipostauksista Megan Rogersin mainitsemia, Vivian Gornickilta peräisin olevia henkilökohtaisen esseen ominaispiirteitä. Tarkkailen, miten kirjoituksissa luodaan kuvaa

sympaattisesta ja luotettavasta kertojasta, ja millaisia juonia, esimerkkitalanteita sekä kontekstointeja käytetään.

7. Analyysi

7.1. Äitiyden ihanteet suomalaisissa äitiblogeissa

Blogipostauksia uudestaan ja uudestaan lukemalla sekä niistä löytyviä äitiyden representaatioita tarkastelemalla olen onnistunut löytämään joitakin äitiyden ihanteita, jotka toistuvat aineistossa. Ei niin täydelliset blogiäidit ei ole yhtenäinen esitys, ja postausten välillä on paljonkin vaihtelua, mutta yksikään postaus ei erotu joukosta täysin erilaisena kuin muut. Havaintojeni mukaan tässä aineistossa merkittävimmät äitiyden ihanteet ovat seuraavat:

1. Läsnäolevan äidin ihanne
2. Kärsivällisen äidin ihanne
3. Kodinhengettären ihanne

Nämä ihanteet eivät välttämättä näy kaikissa postauksissa, mutta useimmissa. Tosin mikään ihanne ei esiinny aineistossa täysin irrallisena ja eroteltavana. Kaikki yksittäiset ihanteet ovat osa laajempaa äitiyden ihannetta, jossa on monia erilaisia puolia. Huomionarvoista on, että vaikka blogit ja niiden kirjoittajat ovat erilaisia, aineistossa ei esiinnyt juurikaan ristiriitoja, mitä ihanteisiin tulee. Toki äidit pohtivat ihanteita ristiriitaisin mielin ja postausten sisällä esiintyy vastakkainasettelua sekä suuria määriä yhtäältä-toisaalta-rakenteita, mutta yksikään postaus ei kumoa toistessa postauksessa esitettyä ihannetta.

Läsnäoleva äiti

Läsnäolevan äidin ihanne, tai enemmänkin läsnäolon vaatimus, näyttäytyy aineistossa kahdessa merkityksessä, jotka toki liittyvät toisiinsa. Ensinnäkin aineistosta käy ilmi, että ihannetapauksessa äiti viettää mahdollisimman paljon aikaa lapsensa kanssa, toisin sanoen on tämän kanssa kotona eikä töissä. Toisekseen selviää, että millainen tahansa kotonaolo ei kelpaa, vaan äidin tulisi olla myös emotionaalisesti läsnä ja keskittyä täysin lapseen. Keskittymistä haittaavia tekijöitä ovat esimerkiksi sosiaalinen media ja se, että taaperoikäisen alkeelliset, toisteiset leikit eivät ole aikuiselle järin stimuloivaa puuhaa.

Äidin vapaalla hoidossa -postauksessa käsitellään ensimmäistä läsnäolon vaatimusta, eli fyysistä lapsen kanssa olemista. Kirjoituksessa kerrotaan, että bloggaajan lapsi on toisinaan ylimääräisen päivän päiväkodissa, jotta bloggaaja ehtii levätä ja hoitaa asioita. Äidillä olisi siis jonkinlainen mahdollisuus olla lapsensa kanssa, mutta hän vie lapsen hoitoon. Postauksen alkupuolella tätä valintaa ei juurikaan arvoteta suuntaan tai toiseen. Vasta viimeisessä kappaleessa aiheen kiistanalaisuus tulee ilmi. Bloggaaja kirjoittaa tietävänsä, että moni näkee punaista, kun kuulee lapsen olevan hoidossa ja äidin kotona. Hän kuitenkin kehottaa muistamaan, ”ettei totuus aina ole vain että ”äiti on nyt vähän väsynyt””. Bloggaaja puolustelee lapsen hoitoon viemistä kertomalla, että itse asiassa nämä lepopäivät ovat hyvin raskaita kaikkine hoidettavine asioineen.

Sekä *Äidin vapaalla hoidossa* -postauksen että siihen tulleiden kommenttien perusteella lapsen vieminen hoitoon silloin kun äiti ei ole töissä näyttäytyy hyvin kontroversaalina aiheena. Bloggaaja yhtäältä kertoo aiheesta hyvin neutraalisti, toisaalta taas toteaa tietävänsä, että hänen tekonsa saa monen näkemään punaista. Hän vuoroin puolustelee ja myöntelee. Neljästä postaukseen kommentoineesta kolme asettuu tietyin varauksin bloggaajan puolelle. Osa kommentoijista asettaa ehtoja: äidin kotonaolo lapsen hoitopäivänä on ok, jos sitä tapahtuu vain pari kertaa kuukaudessa, lapsi on hoidossa lyhyitä päiviä ja lapsi viihtyy hoidossa. Sen sijaan vanhemmat, jotka tuovat lapsensa usein hoitoon pitkiksi päiviksi ja ovat itse kotona, saavat yhden kommentoijista suuttumaan. Yksi kommentoijista on sitä mieltä, että lapsen vieminen hoitoon äidin ollessa kotona ”kuulostaa hassulta”. Kommentoija kertoo olevansa kolmen lapsen äiti ja kuulevansa ”tällaisia juttuja” yhden lapsen vanhemmilta. Hän siis asettuu bloggaajan yläpuolelle kokeneempana äitinä. Sen verran kommentoija tulee bloggaajaa vastaan, että hän kertoo ”jotenkin” ymmärtävänsä lapsen hoitoon viemisen yksinhuoltajalta.

Sitä, miksi äidin pitäisi olla jatkuvasti saapuvilla ja lapsensa kanssa, postauksessa tai kommenteissa ei perustella. Tämä on aineistossa tyypillistä: äitiyden ihanteet otetaan itsestään selvinä ja oletetaan, että lukijat jakavat samat ihanteet tai ainakin tuntevat niiden painon samalla tavalla kuin kirjoittaja.

Kun äiti on laiska leikkimään! -postauksessa käsitellään toista läsnäolon vaadetta, eli henkistä puolta. Kirjoituksen pääasiallinen aihe on se, ettei kirjoittaja jaksa leikkiä lapsensa kanssa. Läsnäolon vaatimus tulee vahvana läpi tekstistä. ”Mielessäni on jopa vierailut ajatus siitä, että miksi minä saan olla kotona lapsen kanssa, vaikka toisinaan en edes ole lapsen kanssa läsnä. *Onko se epäreilua lapselle?*” Äiti siis on lapsensa kanssa kotona, mutta postauksen perusteella se ei riitä läsnäoloksi, vaan pitäisi olla myös henkisesti saapuvilla. Lapsen kanssa kotona olemista kirjoittaja

selvästi pitää ihanteellisena tilanteena. Hän on saanut mahdollisuuden olla lapsen kanssa kotona ja siten täyttää läsnäolevan äidin ihanteen, mutta onkin huomannut, ettei ihanteen täyttäminen kokonaan, myös emotionaalisesti, ole helppoa.

Henkistä läsnäoloa vaikeuttavat sosiaalisen median ja älypuhelimien houkutukset, joihin äidin on helppo uppoutua lapsen touhutessa omiaan tai esimerkiksi katsellessa televisiota. Postauksen perusteella lapsen kanssa leikkiminen on toivottavaa ja hyvä tapa olla lapsen kanssa läsnä. Haasteita asettaa se, että pienen lapsen leikit ovat aikuiselle tuhoisan pitkäväteisiä.

Koukussa someen -postaus käsittelee someriippuvuutta. Postauksessa äitiyteen viitataan vain sen verran, että bloggaaja kertoo ”hoitavansa someriippuvuuttaan” sillä aikaa, kun lapsi viihtyy hetken itsekseen. ”Kuinka läsnä olen näin toimiessani, on sitten toinen kysymys,” bloggaaja kirjoittaa. Vaikkei sitä postauksessa suoraan sanota, viestiksi voisi lukea, että someriippuvuus ei kuulu ihanteellisen äidin ominaisuuksiin. Postauksen kommentteissa aihe liitetään tiiviimmin äitiyteen. Esimerkiksi yksi kommentoija kirjoittaa, että tämä on alue, jolla saa äidin kuin äidin tuntemaan itsensä syylliseksi. Sosiaalisessa mediassa notkuminen ja älypuhelimien selailu vaikuttavat postausten perusteella olevan äitien keskuudessa yleistä, mutta paheksuttavaa puuhaa.

Läsnäolevan äidin ihanne voi viedä äärimmäisyyksiin. *Syällisyyden tunne ei auta paremmaksi äidiksi* -postauksen kirjoittaja kuvailee alkuvaiheen vauva-arkea seuraavasti: ”Ajatus omasta loputtomasta venymisestä oli mennä liian pitkälle. Unohdin hetkeksi, että meitähän on tässä kaksi: isä ja äiti. Tunsin kamalaa syyllisyyttä, jos istuin hetkenkin sohvalla tai keskityin johonkin muuhun, kuin omaan tyttäreeni.” Yksi aineistossa selvästi näkyvä ristiriita onkin rajanveto lapselle annetun ajan ja omaan hyvinvointiin käytetyn ajan välillä. Ajan jakaminen on Riitta Jallinojan (2000, 12) mukaan yksi tapa osoittaa merkittävyyttä. On väliä, miten äiti päättää ajan jakaa esimerkiksi itsensä, lapsensa ja parisuhteensa kesken.

Läsnäolevan äidin ihanteeseen liittyy olennaisesti oman ajan problematiikka. Vaatimus intensiivisestä läsnäolosta lapsen kanssa ja toisaalta nykyinen itsenäisen, itsestään huolta pitävän ja itselleen aikaa ottavan naisen ihanne ovat vahvassa ristiriidassa, ja se näkyy aineistossa. Aineiston perusteella ihanteellisen äidin tulee ehdottomasti olla aktiivisesti läsnä lapsensa kanssa silloin, kun hän on lapsensa kanssa – ja lapsen kanssahan tulee olla mahdollisimman paljon. Äidin ei kuitenkaan välttämättä tarvitse uhrata koko elämänsä lapselle, vaan hänellä voi, ja ehkä jopa pitää, olla omaa aikaa.

”Olen parempi äiti ja vaimo, kun pidän välillä huolta myös itsestäni ja jaksamisestani,” *Syällisyyden tunne ei auta paremmaksi äidiksi* -postauksessa pohdiskellaan hyvän äitiyden rakennusaineita. Bloggaaja aikoo opetella itsekkyyttä ja sallia itselleen omaa aikaa. Moni postaussarjan bloggaajista nostaa esiin sen, että äidin on pidettävä huolta itsestään. Tiettyä ajankäyttöön liittyvää itsekkyyttä siis pidetään hyvän äidin ominaisuutena, mutta itsekkyyttä perustellaan epäitsekkäästi: itsestään huolta pitävä ja itselleen aikaa varaava äiti on lasten ja puolison etu. Susan Maushart kirjoittaa *Mask of Motherhood*issa, että tekivät äidit töissä käymisen ja kotiäitiyden suhteen millaisia valintoja tahansa, he kertovat tiukan paikan tullen tehneensä valintansa perheensä parhaaksi (Maushart 1999, 174). Perheen parhaalla perusteleminen näkyy myös blogiaineistossani, ja erityisesti niissä postauksissa, joissa sivutaan äidin ajankäyttöä.

Äidin vapaalla hoidossa -postauksessa kirjoittaja kertoo oman ajan puutteesta ja siitä, millä tavalla hän on puutteen ratkaissut. ”Vaikka jälkeläisistä on joka ilta kiitollinen eikä niitä vaihtaisi mihinkään, on myönnettävä että rauhassa nukutut päikkärit, siivoaminen ilman keskeyttäjää sekä ajatuksella luettu aikakauslehti ovat viikon pelastajia,” hän kirjoittaa. Samalla hän tulee kertoneeksi, mitkä ovat suotavia tehtäviä omalla ajalla tehtäväksi: univelkojen kuittaaminen, kodinhoito ja pieni rentoutuminen. Myöhemmin postauksessa hän lisää listaan myös asioiden hoitamisen kaupungilla. Oma aika ei tälle bloggaajalle tarkoita pelkkää rentoutumista, vaan myös välttämätöntä arjen pyörittämistä, joka on perheen etu.

Useampi bloggaaja pitää omaa aikaa tärkeänä, mutta vaikuttaa siltä, että oman ajan tarve saattaa olla myös hyväksyttävä keino perustella sitä, ettei äiti voi tai halua viettää kaikkea aikaansa lapsen kanssa, mikä ehkä kuuluu joihinkin äitiyden ideaaleihin. *Helpoimman kautta* -postauksessa ristiriita tuodaan esiin: ”Äidin pitää - - pitää huolta omasta hyvinvoinnista ja samalla omistautua perheelle 100%.” Jos blogisarjaa on uskominen, äitiys on jatkuvaa kamppailua oman ajan ja lapselle, parisuhteelle ynnä muille tahoille annetun ajan välillä. Äidin oma aika näyttäytyy toivottavana ja tärkeänä asiana, mutta silti sen suominen itselle ei ole yksinkertaista. Äitejä vaivaa syällisyys: oma aika tuntuu olevan pois lapselta, vaikka toisaalta äidin omaa aikaa pidetään välttämättömänä äidin ja sitä kautta lapsen hyvinvoinnin kannalta.

Rebecca Feasey esittää artikkelissaan (2013) ajatuksen intensiivisen äitiyden ideologiasta, joka hänen mukaansa on vastaisku äitien työssäkäynnille ja itsenäisyydelle. Intensiivisen äitiyden ideologian mukaisesti käyttäytyvä äiti antaa lapselle kaiken aikansa jaa huomionsa, on koko ajan

läsnä. Tällainen äitiyden ihanne saa naiset tuntemaan vetoa kotiin lapsen luo. Aineistossa näkyy jossain määrin ajatus siitä, että lapselle tulisi antaa kaikki mahdollinen aika. Vaatimus rajattoman huomion antamisesta lapselle on näkyvässä paljon selvemmin. Aineiston perusteella on selvää, että kun äiti on läsnä – mitä hänen tulisi olla mahdollisimman paljon – hänen on todella oltava läsnä.

Kärsivällinen äiti

Kärsivällisen äidin ihanteessa on läsnäolevan äidin ihanteen tapaan useita puolia. Kärsivällisyys merkitsee aineistossa ensinnäkin käytöstä, eli sitä, että jaksaa suhtautua lasten edesottamuksiin rauhallisesti ja kiltisti, ääntään korottamatta. Toisekseen kärsivällisyydessä on kyse äidin tunteista silloinkin, kun ne ovat vain äidin pään sisällä: äidit toivovat voivansa säilyttää mielenmaltin ja myönteisyyden kaikissa ajatuksissaankin lapsiaan kohtaan. Selvää on, että täydellisen harmoninen mieli on sula mahdottomuus kenelle tahansa ihmiselle. Äidillisen rauhallisuuden vaatimus tuntuu kuitenkin olevan niin voimakas, että äidit tuntevat huonoa omaatuntoa myös täysin tavallisista, kaikkien ihmisten elämään kuuluvista kielteisistä tunteista.

”Lyhyt pinna on oma heikkouteni, en ole siis täydellinen,” kirjoitetaan *Epätäydelliset hermot* -postauksessa. Epäsuorasti tulee siis sanotuksi, että täydellinen äiti on pitkäpinnainen. Hermojen menettäminen on heikkoutta. Kärsivällinen, malttinsa tilanteessa kuin tilanteessa säilyttävä äiti näkyy aineistossa selvästi ihanteena. *Epätäydelliset hermot* -postauksenkin kirjoittaja kertoo pyrkivänsä kehittämään itseään rauhallisempaan suuntaan ja pidentämään pinnaansa. Hän toisaalta tunnistaa, että epätäydellisyys on osa äitiyttä, mutta toisaalta pyrkii kohti sitä, minkä näkee ihanteelliseksi äitiydeksi: ”Haluaisin olla se lehmän hermainen äiti, joka kestää lunta, tuulta, sadetta ja myrskyä.”

Epätäydelliset hermot -postauksen mukaan hermostuminen iskee erityisesti seuraavissa tilanteissa: ”Kun yhdistetään huonot yöunet tai päivän tuoma väsymys ja lapsien itkut, uhmat, samasta asiasta toistamiset ja muut koettelemukset.” Kirjoittaja ei kuitenkaan puolustele hermostumistaan, vaikka näkee sen osaksi äitiyttä. Hän pohtii, että pinna saattaa olla niin kireällä siksikin, että yrittää niin kovasti kasvattaa lapsensa hyvin: ”- - tai sitten ne on ne omat lapset, jotka haluaisi kasvattaa mahdollisimman hyvin. Täytyisi pysyä itse kasassa, jotta saa toisille mahdollisimman hyvän elämän alun.”

Maltin menettämiseksi voitaneen laskea myös *Pahat ajatukset* -postauksen aihe: tunteet, jotka iskevät ”iltaisin kun itsekin haluaisi jo nukkua ja juuri kun pääsi on tyynyllä joku alkaa huutaa. Tai kun itse olet herännyt ehkä jopa virkeänä ja lapsi väärällä jalalla. Ei kelpaa puurot eikä vaatteet eikä mikään. Tai kun yöllä heräät miljoonatta kertaa.” Postauksessa tuodaan voimakkaasti ilmi, että pahat ajatukset ja eivät muutu teoiksi, eli tavallaan äiti säilyttää itsehillinnän ihanteen mukaisesti. Pään sisällä kuitenkin kuohuu, eivätkä tunteet ole hallinnassa, vaikka teot ovatkin.

Maltin menetys mainitaan myös *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksessa, jossa bloggaaja kertoo menettäneensä malttinsa ja raivostuneensa lapsensa pelleilystä. Hän kertoo myös tunteneensa heti piston sydämessään, kun lapsen leuan alettua väpättämään. Sekä *Ihan tavallinen äiti, kai?* -kirjoituksessa että *Pahat ajatukset* -postauksessa mainitaan tavalla tai toisella, että hermostumista ei tapahdu usein tai se ei ole jatkuvaa.

Kärsivällisyys on yksi Susan Maushartin kuvailemista äitiyden naamioista. Maushart kirjoittaa, että monissa tilanteissa, joskus jopa synnytyksessä, naisten oletetaan ”kestävän kuin nainen”: hiljaa ja stoalaisen tyynenä. Tätä rauhallisuuden naamiota naiset odottavat myös itse itseltään. (Maushart 1999, 244) Ehkä juuri siksi on vaikea kestää sitä, että oma pinna ei äitinä riitäkään entiseen malliin.

Maushartin mukaan naiset ovat haluttomia keskustelemaan äitiyden tunnevaikutuksista ja siitä, että äidit kokevat stressin, suuttumuksen ja turhautumisen tunteita. Kielteisiä tunteita pidetään äideille epäluonnollisina. Vaikka kaikilla äideillä, kuten muillakin ihmisillä, on kielteisiä tunteita, äidit kokevat kielteisistä tunteista syyllisyyttä ja häpeää ja pelkäävät muiden reaktioita tällaisten tunteiden paljastumiseen. (emt., 244) Esimerkiksi kirjoituksessa *Syyllisyyden tunne ei auta paremmaksi äidiksi* kirjoittaja kertoo kieltäneensä itseltään pitkään ”inhimilliset tunteet kuten väsymyksen”.

Kiinnostavaa on, että ainakin *Epätäydelliset hermot* -postauksessa kirjoittaja toteaa hermojen menettämisen kuuluvan äitiyteen. Mahdollisesti kielteisten, ei-äidillisinä pidettyjen tunteiden ilmaiseminen ei enää ole yhtä suuri tabu kuin ennen. Jotakin hätkähdyttävää äidin kielteisissä tunteissa silti, on, sillä useampi bloggaaja on valinnut ne aiheekseen epätäydellisestä äitiydestä kertovaan postaussarjaan.

Kärsivällisen äidin ihanteessa ei ole kyse vain kärsivällisyydestä ja maltin säilyttämisestä, vaan ylipäätään äidillisen rauhallisesta tunne-elämästä, johon negatiiviset tunteet eivät kuulu. Osa

bloggaajista kyllä myöntää kielteisten tunteiden kuuluvan normaaliin elämään, mutta silti monesta postauksesta paistaa halu olla seesteinen, maltillinen ja tyyni äiti. Tavoitellusta tunne-elämästä voinee käyttää myös sanaa äidillinen.

Kodinhengetär

Kauniin kodin ylläpitämisen tärkeys näkyy voimakkaasti aineistossa. Kodinhengetär-sanaa ei käytä kukaan bloggaajista, mutta postauksissa kuvaillaan epätäydellisyytenä sotkua, asioiden hoitamatta jättämistä tai siirtämistä, tiskiä ja tavaroiden levällään olemista. Myös lasten ruokkimiseen liittyvät valinnat näen kuuluviksi tämän otsikon alle. Imetyksestä ei kirjoita kukaan bloggaajista, mutta terveellisestä ruuasta on jotakin mainintoja. Kaaos, epämääräisyys ja epäjärjestys näyttäytyvät hyvän äitiyden vastakohtana.

Ajatus kodista äidin vastuualueena näkyy paitsi blogeissa, myös äitiyden tutkimuksessa.

Esimerkiksi Eeva Jokisen Väsinyt äiti -teoksen aineistossa, joka koostuu naisten omaelämäkerrallisista teksteistä, toistuvat maininnat epäjärjestyksestä ja sotkusta. Kaaos uhkaa naisten ja äitien otetta elämästään, sillä Jokisen mukaan kodilla ja äidin ruumiilla on symbolinen yhteys. Kun huolehditaan kodista, huolehditaan myös omasta ruumiista, ja vastaavasti huolimattomuus koskee molempia. (Jokinen 1996, 95-97)

Hallittu, mutta ei sallittu kaaos keskittyy kokonaan kertomaan siitä, että kotona on joskus epäsiistiä. Myös *Aikaansaamaton*-postauksessa epäsiisti koti on suuressa roolissa. Postausten perusteella kyse ei ole vain siitä, että olisi ihanteellista äitiyttä pitää koti siistinä, vaan myös siitä, että kauniin kodin esittäminen kuuluu blogeihin ja sosiaaliseen mediaan. Postaussarjan nimihän on Ei niin täydelliset *blogiäidit*. *Aikaansaamaton*-postauksessa kerrotaan, että sosiaalisessa mediassa on helppo esittää kodista vain parhaat ja siisteimmät palat. ”Kuvissa näkyy ihanat, visuaalisesti miellyttävät kuvat kodista, mutta päältä on kourastu pois koko kylpyhuoneen kokoiset pyykkivuoret, ruokapöytään ruokailun jäljiltä jääneet tahrat ja tiskialtaan ympäristöön kulovalkean tavoin kasvavat astiat.” Tiskivuorista kerrotaan täydellisen äitiyden vastakohtana myös *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksessa. Aineiston perusteella on selvää, että kaunis, puhdas koti on tärkeä osa ihanteellista äitiyttä, ja ennen kaikkea ihanteellista blogiäitiyttä.

Ihan tavallinen äiti, kai? -postauksessa käsitellään monen muun aiheen lisäksi lasten ruokkimista. Näin bloggaaja kirjoittaa aamutoimista täydellisen äidin malliin: ”Luulen, että se mystinen olento, täydellinen äiti, heräisi ensimmäisenä jo ennen kukon pierua ja lapset heräisivät vastaleivotun leivän kirvoittaessa sieraimet. Pöydässä odottaisi lautasella juuri uunista nostettu sämpylän puolikas voinokareella ja päälle olisi aseteltu symmetrisesti salaattia, kurkkua, juustoa ja pala tomaattia. Lasissa on vasta puristettua mehua oman pihan antimista ja ehei- ei haittaa vaikka talvipakkasilla pihalla ei mikään kasva kun kaikki kerättiin jo viime kesänä kellariin talteen. Välttääkseen kullamuruilta liian sokerin saantia, on mehu puristettu porkkanoista, mausteita ei ole ja lapset rakastavat- tietty.” Todellisuudessa bloggaaja antaa lapsilleen aamupalaksi jogurttia, mustikkaa, mysliä ja kauramaitoa, jotka hän ”kaivelee jääkaapista”. Sitä, onko tämä hyvä vai huono aamiainen, postauksessa ei sen kummemmin eritellä.

Eeva Jokisen mainitsemaa äidin ruumiin ja kodin yhteyttä ajatellen myös *Kipeät kilot* -postauksen voi laskea ilmentävän kodinhengettäryyden ihannetta. Postauksen aiheena on äidin ylipaino, josta bloggaaja epäilee muiden ihmisten vetävän omia johtopäätöksiään: ”Kun annan lapselleni keksin kerhon kahvipöydässä, minua hävettää. -Luulevatko kaikki että meidän lapsi syö päivittäin keksiä koska minä näytän tältä?” Kuten kodissa vallitseva sotku, myös ylipaino on asia, josta voidaan tuntea häpeää sillä perusteella, että kodin tai kehon ”epäjärjestys” kuvastaa äidin luonteen heikkoutta tai taitojen puutetta.

Blogiäidit vastaan täydellinen äiti

Aineistoni äitiblogeissa bloggaajat peilaavat omaa äitiyttään ennen kaikkea mystiseen täydellisen äidin hahmoon. Osa jopa nimeää tämän hahmon suoraan ja kuvailee häntä. Omasta äidistään tai muista lähipiirin äideistä selkeästi nimettyinä ei kirjoita kukaan aineiston bloggaajista. Tämän voi ajatella liittyvän aikamme yksilökeskeisyyteen ja siihen, että blogin keskiössä ollaan aina yksin tai korkeintaan lasten kanssa. Toisaalta moni bloggaaja myös tekee sen valinnan, ettei aseta lähipiiriinsä kuuluvia alttiiksi julkisuudelle, eikä siis kirjoita heistä. Koska aineistossa esiintyvät arkkityyppiset hyvät äidit, valitsin analyysiin avuksi muutaman erilaisen äitiyden ihanteen eri maista ja eri ajoilta. Vertaan blogeissa esiintyviä äitiyden kuvauksia näihin kirjallisuudesta löytyneisiin hyvän äidin malleihin.

Betsy Wearing (1984, 49) kuvailee 'hyvää' äitiä (lainausmerkit Wearingin) seuraavasti: ”On olemassa 'hyvän' äidin ideaali, jota kohti kaikkien äitien pitäisi pyrkiä. 'Hyvä' äiti on sellainen, joka on aina saapuvilla lapsilleen; antaa heille aikaa ja huomiota, kuuntelee heidän ongelmiaan ja kysymyksiään ja ohjaa heitä tarpeen mukaan. Hän välittää heistä, fyysisesti pitämällä heidät siisteinä ja puhtaina ja tarjoamalla heille riittävän ruuan ja vaatetuksen, ja emotionaalisesti osoittamalla heille rakkautta. Hän on rauhallinen ja kärsivällinen eikä kilju, huuda tai jatkuvasti maiskauttele lapsilleen. Äitiyden kardinaalisynti, johon liittyy syyllisyys, on maltin menettäminen lapsen kanssa. Itsehillinnän tulisi säilyä kaikissa tilanteissa. Vaikka olisi lieventäviä asianhaaroja, kuten päiväkausia koliikkisena kirkunut vauva tai täydellinen sekä fyysisen että emotionaalisen tuen puute äidin tehtävässä, äidin tulee kaikissa tilanteissa pitää tunteensa täysin hallinnassa. Äiti on erityisen kärsivällinen käytösongelmaisten lasten kanssa – tuhmia lapsia ei oikeasti ole olemassa, he ovat 'huonon' äidin tuotetta. Tässä elämänvaiheessa äidin päätehtävä elämässä on kasvattaa lapsensa parhaan kykynsä mukaan ja olla heille 'hyvä' äiti.” (käännös omani)

Brittitutkija Rebecca Feasey kuvailee television äitiysrepresentaatioita käsittelevässä artikkelissaan myyttistä hyvää äitiä seuraavasti: Hyvä äiti on jo raskaana ollessaan tyylikäs, epäitsekkäs ja viehättävä. Lapsen synnyttyä hän ottaa täyden vastuun lapsen kasvattamisesta kaikilla osa-alueilla. Hän on aina läsnä lapsilleen, ja jos hän käy töissä kodin ulkopuolella, hän järjestää työnsä lasten tarpeiden mukaan. Hän valvoo lastensa koulutehtävät ja vapaa-ajan vieton ja ylläpitää samalla kaunista kotia sekä menestyksestä avioliittoa. Hyvälle äidille vaativa äidin rooli näyttäytyy palkitsevana, luonnollisena ja merkityksellisenä, eikä hyvä äiti siksi sure menetettyä vapauttaan. (Feasey 2013, 27)

Aineistossani voimakkaasti näkyvä läsnäolon ihanne on luettavissa myös Wearingin ja Feaseyn kuvauksista. Wearing kirjoittaa kuvauksessaan heti kärkeen, että ”'Hyvä' äiti on sellainen, joka on aina saapuvilla lapsilleen; antaa heille aikaa ja huomiota”. Samoin Feasey kuvailee, että hyvä äiti ”on aina läsnä lapsilleen”.

Kärsivällisyyden ihanne, tai vaatimus, puolestaan ei ole luettavissa Feaseyn tekstistä ainakaan ihan suoraan. Wearingin kuvauksessa tunteiden hallinta sen sijaan näkyy hyvin: hyvä äiti ”on rauhallinen ja kärsivällinen eikä kilju, huuda tai jatkuvasti maiskauttele lapsilleen.” Wearing jatkaa kuvaustaan: ”Äitiyden kardinaalisynti, johon liittyy syyllisyys, on maltin menettäminen lapsen kanssa. Itsehillinnän tulisi säilyä kaikissa tilanteissa. Vaikka olisi lieventäviä asianhaaroja, kuten päiväkausia koliikkisena kirkunut vauva tai täydellinen sekä fyysisen että emotionaalisen tuen puute

äidin tehtävässä, äidin tulee kaikissa tilanteissa pitää tunteensa täysin hallinnassa.” Kuvaus sopii erittäin hyvin yksiin aineistoni kanssa. Aineistossa kyllä esitellään lieventäviä asianhaaroja, eli tilanteita, joissa pinna palaa, ja näin puolustellaan omaa mielen myllerrystä. Kuitenkin on luettavissa, että ihanteellista olisi säilyttää zeniläinen tyyneys silloinkin, kun asianhaarat puhuvat hermostumisen puolesta.

Wearingin ja Feaseyn hyvän äidin kuvauksessa on ihanteita, jotka eivät oikeastaan laisinkaan näy blogiaineistossa. Esimerkiksi Feasey mainitsee joitakin hyvän äidin ominaisuuksia, jotka ilmenevät jo raskausaikana. Aineistossani raskausaikaa käsitellään vain *En rakastanut lastani* -postauksessa, ja siinä ei mainita sanallakaan viehättävyyttä tai tyylikkyyttä. Epäitsekkyuden sijaan kirjoittajan voisi tulkita kokeneen itsensä itsekkääksi raskauden aikana. Hän kertoo ihmettelevänsä nyt, kuinka on koskaan voinut ajatella ja tuntea niin kuin raskaana ollessaan ajatteli ja tunsu. Epäitsekään rakkauden ihanne kyllä näkyy postauksessa.

Feaseyn mainitsemasta lasten koulutehtävien tai vapaa-ajan vieton valvonnasta ei ole mainintoja aineistossa, sillä bloggaajien lapset vaikuttavat postausten perusteella olevan alle kouluikäisiä.

Menestyksekkään avioliiton ihanne ei sekään näy aineistossa kovin selvästi. Isät ja puoliset ylipäättäen ovat vähänlaisesti läsnä aineiston postauksissa. Joitakin viittauksia parisuhteeseen (ei välttämättä avioliittoon) on esimerkiksi *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksessa, jossa katsotaan illalla yhdessä leffaa ja Koukussa someen -postauksessa, jossa naputellaan omia kännyköitä viimeiseksi illalla, vaikka puoliso on vieressä. *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksessa myös mainitaan, että kuvitteellinen täydellinen äiti läpsäisee bloggaajaa takaraivolle, kun tämä tiuskii miehelleen. Riitta Jallinojan (2000) mainitsema parisuhteen korostunut rooli perheessä ei näy tässä aineistossa, mutta syy saattaa olla blogien aihepiirin rajauksessa enemmän kuin siinä, että parisuhteen merkitys perheissä todella olisi vähäinen.

Wearingin hyvän äidin kuvauksessa kerrotaan, että hyvä äiti pitää huolta lapsistaan fyysisesti ja rakastaa heitä. Fyysiseen huolenpitoon, eli vaatetukseen ja ruokailuun, kiinnittää huomiota selvimminkin *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksen kirjoittaja. Hänen täydellisen äidin karikatyyrinsä tarjoilee lapsille vastapuristettua mehua, tuoretta sämpylää ja symmetrisesti aseteltuja leivänpäällisiä. “Luulen, että se mystinen olento, täydellinen äiti, heräisi ensimmäisenä jo ennen kukon pierua ja lapset heräisivät vastaleivotun leivän kirvoittaessa sieraimet,” bloggaaja maalaillee. Hän mainitsee postauksessa, että on jo aiemmin kertonut blogissaan syöttävänsä joskus soseita

vauvalle. Jos hän ei olisi jo kirjoittanut soseista, niistä olisi voinut olla aihetta ei niin täydelliset blogiäidit -postaukseen. Soseiden antaminen lapselle näyttäytyy siis ei-toivottavana äitiytenä. Soseet mainitaan myös *Helpoimman kautta* -postauksessa, jossa vauvaa varten itse tehdyt soseet kuuluvat äitiyden ihanteisiin: ”Äidin pitää olla suorittaja, kuuluu imettää, tehdä itse soseet, pitää huolta omasta hyvinvoinnista ja samalla omistautua perheelle 100%.”

Wearingin mainitsema emotionaalinen huolenpito näkyy selvimmin *En rakastanut lastani* -postauksessa, joka käsittelee bloggaajan raskaudenaikaisia tunteita. Bloggaaja kertoo tullessaan raskaaksi yllättäen hyvin nuorena ja kärsineensä raskausaikaisesta masennuksesta. Siksi hän ei postauksen mukaan rakastanut lastaan tätä odottaessaan. Emotionaalinen huolenpito ja jo syntymättömän lapsen rakastaminen eivät näyttäyty ainoastaan äitiyden ihanteina vaan velvollisuuksina. Bloggaaja kertoo, että postaus on hänen henkilökohtaisin kirjoituksensa siihen asti, ja että hän pelkäsi sen julkaisemista. Pelon syitä olivat ”paskamyrskyn” nouseminen ja ”paskamutsin” leiman saaminen otsaan. Mahdollisuus antaa vertaistukea ja saada kuulla muiden kokemuksia kuitenkin painoi vaakakupissa enemmän, ja bloggaaja julkaisi tekstin. Postauksen lopussa bloggaaja kertoo, että hänen lapsensa on hänelle tärkeintä elämässä, ja että hän rakastaa tätä nyt ja aina.

Kielteisistä lapsen kohdistuvista tunteista kirjoitetaan myös *Pahat ajatukset* -postauksessa. Rakkauden puutteesta ei kuitenkaan ole kyse, vaan ikävistä ajatuksista, joita väsynyt äiti kohtaa, kun lapsi vain huutaa ja huutaa. Tämäkin postaus loppuu vakuutteluun siitä, että lapset ovat rakkaimmat, aina.

Rebecca Feasey kirjoittaa, että ”hyvälle äidille vaativa äidin rooli näyttäytyy palkitsevana, luonnollisena ja merkityksellisenä, eikä hyvä äiti siksi sure menetettyä vapauttaan.” Vain muutama aineiston postaus sivuaa näin syvällisiä aiheita. Ihan tavallinen äiti, kai? -postauksessa pohditaan, että tässäkö elämä on. Lopulta bloggaaja tulee kuitenkin seuraavaan lopputulokseen: ”Lapseni on paras ja fiksuin päätös jonka olen koskaan tehnyt ja tunnen huonoa omaatuntoa, että kehtaan ahdistella elämäntilanteestani.” Ahdistus menetetyistä vapauksista kumotaan sillä, että äitiys on merkityksellistä. Samantapainen kaava näkyy *En rakastanut lastani* -postauksessa, jossa bloggaaja kertoo surrensa vapauden menettämistä raskausaikana niin paljon, että toivoi keskenmenoaa. Hänelle äidin rooli oli näyttäytynyt raskausaikana kaikkena muuna kuin palkitsevana, merkityksellisenä ja luonnollisena. Postauksen lopussa bloggaaja kuitenkin kertoo nykytilanteestaan, joka on enemmän luonnollisen äitiyden ihanteen kaltainen: ”Tällä hetkellä Hugo

on kuitenkin mun elämän tärkein asia, enkä vois kuvitella elämää ilman sitä - - En mistään hinnasta antais Hugoa pois, enkä tekis toista päätöstä vaikka saisinkin palata ajassa takasinpäin.”

Feaseyn ja Wearingin eri vuosikymmeniltä peräisin olevat ihanteet ovat siis melko hyvin linjassa postausten kanssa, vaikka ne sisältävätkin joitakin seikkoja, joita postauksissa ei käsitellä. On myös hyvä myös muistaa, että postaussarjan aiheena ei ollut täydellisen tai hyvän äidin kuvaileminen kattavasti. Suurin osa bloggaajista on valinnut jonkin yksittäisen näkökulman, jonka kautta lähestyy epätäydelliset äidit -aihetta. Niinpä koko se äitiyden ihanteiden kirjo, jonka bloggaajat mahdollisesti arjessaan tuntevat, ei näy näissä postauksissa.

7.2. Äitiyden kertomukset suomalaisissa äitiblogeissa

Suomalaisissa äitiblogeissa toistuvia ihanteita ovat siis erityisesti kärsivällisen ja läsnäolevan äidin ihanteet sekä kodinhengettäryyden ihanne. Seuraavassa pohdin, millä tavoin näitä ihanteita aineistoni blogipostauksissa rakennetaan. Tarkastelen aineistosta löytyviä kertomuksia sekä neuvottelua, jota kirjoittajat käyvät ihanteiden suhteen. Riitta Jallinojan (2000, 188) ajatuksia mukaillen näen äitiyden ihanteista käytävän neuvottelun rajankäyntinä, jossa tasapainoillaan hyväksyttävän ja ei-hyväksyttävän rajamailla.

Se, millaisia äitiblogeissa julkaistut äitiyden kertomukset ovat, on paljolti sidoksissa äitiblogeihin median ja genrenä. Vaikka blogi on varsin vapaa ja vapaamuotoinen alusta, (äiti)bloggaamisen vakiintuneet käytännöt ohjaavat sitä, miten blogeissa kirjoitetaan.

Äitiblogeista genrenä

Äitiblogit ovat äitien kirjoittamia verkkojulkaisuja, joissa käsitellään elämän eri osa-alueita, mutta joissa keskiössä ovat lapset, vanhemmuus ja perhe-elämä. Haastavaa tämän aineiston analysoimisessa on erottaa, mitkä aineistossa esiintyvistä piirteistä liittyvät äitiyteen ja mitkä bloggaamiseen. Äitiblogit toisintavat sekä äitiyteen liittyviä käsityksiä, uskomuksia ja ihanteita että (äiti)bloggaamiseen liittyviä tapoja ja käytänteitä. Äitiblogit ovat oma, toistuvia piirteitä sisältävä genrensä (Chen 2013, 513). Toisaalta se, että äitiblogit ovat oma genrensä, uusintaa tiettyjä äitiyteen liittyviä käsityksiä. Esimerkiksi se, että äitiblogit ovat huomattavasti yleisempiä ja

suositumpia kuin isäblogit, uusintaa käsitystä siitä, että lapset, koti ja perhe-elämä ovat naiselle ominaisempaa aluetta. Isä toimii julkisen alueella, äiti yksityisen.

Äitiblogin kutsuminen yksityiseksi, kuten Chen tekee, on tosin hyvin kiistanalaista (Chen 2013, 510). Blogeissa kyllä käydään jatkuvaa yksityisen ja julkisen rajanvetoa, mutta rajanvedossa ei ole kyse siitä, etteikö blogia pidettäisi itsestään selvästi julkisena alueena. Enemmänkin pohditaan sitä, miten paljon blogissa voi paljastaa, koska oletuksena on, että blogi on täysin julkinen areena. Äitibloggaamisen voi siis nähdä niinkin, että siinä perinteisesti yksityisen piiriin kuuluvia asioita tuodaan julkisuuteen, eli haastetaan stereotyyppistä kuvaa naiseudesta ja äitiydestä. Ehkä Lopezin kuvaama äitibloggaajien vähättely on vastareaktio tähän perinteisten roolien haastamiseen. Äitiys on edelleen aiheena vähempiarvoinen.

Yksityisen ja julkisen rajanvedon lisäksi äitiblogeissa on muitakin ylipäättään lifestyle-blogien genrelle tyypillisiä piirteitä. Lasken äitiblogit lifestyle-blogien alalajiksi, koska ne keskittyvät aiheiltaan bloggaajan henkilökohtaiseen elämään ja valintoihin, mutta kohtalaisen pinnallisella tasolla. Monissa äitiblogeissa käsitellään esimerkiksi muotia, sisustusta ja ruokaa samaan tapaan kuin sellaisissa lifestyle-blogeissa, joiden kirjoittajilla ei ole lapsia tai joissa ei käsitellä kirjoittajan perhe-elämää. Visuaalisuus on yksi selkeä lifestyle-blogin tunnusmerkki, jolla on tärkeä rooli aineiston äitinblogeissa. Visuaalisuuden merkitys blogigenressä käy ilmi siitä, että kaikissa aineiston postauksissa on kuvitus, vaikka monessa postauksessa kuvat liittyvät tekstin aiheeseen varsin löyhästi, jos ollenkaan. Genreen kuuluu, että postaukset koostuvat tekstistä ja kuvista, joten kuvitusta pyritään käyttämään silloinkin, kun se tarkoittaa kuvien ottamista pelkästään postauksen kuvittamisen vuoksi.

Lifestyle-blogeja syytetään usein pinnalliseksi, ja juuri edellä sorruin siihen itsekin. Äitiblogeissa alalajina on kuitenkin monia muita lifestyle-blogien genrejä useammin tunnustuksellisia ja vertaistukeen tähtäviä elementtejä. Koko tutkimani postaussarjan aihe on esimerkki siitä, kuinka tärkeitä asioita vertaistuki, tunnustuksellisuus ja inhimillisen heikkouden näyttäminen ovat äitiblogeissa. Toisaalta, heikkouden lisäksi äitiblogeissa näytetään myös vahvuutta ja ihanteita. Suositut bloggaajat voivat olla seuraajilleen vertaisia, mutta myös esikuvia.

Äitiblogeille on ominaista tietty päiväkirjamaisuus, vaikka ne ovatkin julkisia alustoja. Blogin luonne paikkana, jonne kirjoitetaan muistiin tapahtumia, sattumia ja tajunnanvirtaa, tekee luontevaksi sen, että äitiblogien postaukset usein – ja tässä aineistossa kauttaaltaan – sisältävät

kertomuksia. Silloinkin, kun mukana on esimerkiksi mielipidekirjoituksen, kritiikin tai tuotearvion piirteitä, äitiblogin luonne henkilökohtaisten kokemusten jakajana vaatii, että mukana on jotain pientä, bloggaajan omiin kokemuksiin liittyvää tarinaa.

Neuvottelu hyvästä äitiydestä

Vaikka aineistostani on löydettävissä selkeitä ihanteita, käydään postauksissa jatkuvaa neuvottelua siitä, mikä on hyvää, hyväksyttävää tai huonoa äitiyttä. Useimmat aineistoni postauksista ovat rakentuneet siten, että aluksi postauksen aihe esitellään ja kontekstoidaan, ja sitten omaa äitiyttä punnitaan toistuvan yhtäältä-toisaalta-rakenteen avulla. Yhtäältä kerrotaan postaussarjan otsikon mukaisesti omista epätäydellisyyksistä ja jopa virheistä tai häpeän aiheista, mutta toisaalta löydetään esimerkiksi muualta oman äitiyden alueelta perusteluja sille, miksi omat epätäydellisyydet eivät ole virheitä tai häpeän aiheita. Bloggaaja ikään kuin selittää itselleen ja yleisölleen, miksi toteuttaa äitiyttään tietyllä tavalla. Sekä paljastamisen että puolustautumisen elementit ovat näkyvissä.

Hallittu, mutta ei sallittu kaaos kuuluu niihin harvoihin, joissa neuvottelua hyväksyttävyydestä ei juurikaan käydä. Kodissa vallitsevaa sotkua nimitetään ”häpeäpilkuksi” ja keskeneräisiä projekteja ”pahaksi tavaksi”. Toisaalta postauksessa on kautta linjan kepeä, humoristinen sävy. Neuvottelun paikkana voi nähdä postauksen loppupuolella olevan toteamuksen: ”Kyllä meillä sotkua ja epäjärjestyä on, usko pois.. kenellä sitä ei olisi?”

Epätäydelliset hermot -postaus kertoo äidin vaikeudesta säilyttää malttinsa. Kirjoittaja, ennen niin rauhallinen nainen, on äidiksi tultuaan muuttunut hermoraunioksi, joka menettää malttinsa helposti. Kirjoituksen alussa kuvataan pitkästi tunteita, joita pinnan lyheneminen on kirjoittajassa herättänyt. Kirjoittaja pohtii myös muutoksen syitä: ehkä hermojen menetys käy helpommin sen takia, että omille lapsilleen haluaa niin kovasti antaa hyvän alun elämään? Pohdintojen jälkeen kirjoittaja asettuu puolustuskannalle: ”Ei, en ole hermostunut jatkuvasti, enkä hermostu jatkuvasti.” Hän luettelee syitä, kuten lasten uhman ja itkun, joiden takia hermot menevät. Sen jälkeen hän kertoo kehittyneensä hermojensa hallinnassa. Seuraa lisää toisaalta-toisaalta-pohdintaa. Tilanne on parantunut, mutta hermot menevät silti joskus. Kirjoittaja haluaisi olla lehmänhermoinen, mutta toisaalta hän tuntee, että epätäydellisyys on normaalia ja ymmärrettävää.

Edellä kuvattu postauksen rakenne ja yksityiskohtien runsaus antavat lukijalle paljon samastumisen paikkoja ja tarttumapintaa. Kirjoittaja asettaa itsensä alttiiksi lukijoiden kritiikille paljastamalla asioita, joita hän ei pidä ihanteellisen blogiäidin ominaisuuksina. Koska bloggaaja kirjoittaa aiheesta niin laajasti ja syyttelee itse itseään, mutta toisaalta myös korostaa tunteittensa normaaliutta ja hyväksyttävyyttä, lukijalle ei oikeastaan jää mahdollisuutta kritisoida bloggaajaa mistään, mistä tämä ei jo olisi itseään soimannut.

Kipeät kilot -postauksen kirjoittaja aloittaa kirjoituksensa tyypilliseen tapaan asettamalla aiheensa kontekstiin. Hän kertoo äitien lihavuuteen liittyvistä otsikoista ja arkisista tilanteista, joissa lihavuus aiheuttaa epämiellyttäviä tunteita. Toiseksi viimeisessä kappaleessa hän toteaa, ettei aio kirjoittaa päättäneensä keventyä tai olevansa keskellä kesäksi kuntoon -projektiä. Bloggaaja siis tavallaan kieltäytyy neuvottelemasta ja määrittelee itse omat ihanteensa, vaikka postauksen alusta käy ilmi, että hän kyllä tiedostaa, mikä yleinen äitien kehoa koskeva ihanne on. Kirjoittaja tiedostaa myös genrensä: ”Tällaisiin postauksiin on varmaankin tapana kirjoittaa että ylipainoinenkin äiti voi olla hyvä äiti. Mutta toivon että se on kaikille ihmisille itsestään selvää.” Lopuksi bloggaaja toivoo maailman muuttuvan armeliaammaksi painonsa kanssa kamppaileville naisille – sen sijaan, että naiset alistuisivat maailman vaatimuksiin.

Koko postaussarjasta *Kipeät kilot* -postauksessa asetutaan selvimmin vastustamaan äitiyden ihannetta. Vallitseva ihanne kuitenkin tiedostetaan ja esitellään huolellisesti. Huomionarvoista on, että missään muussa postaussarjan kirjoituksessa ei kummemmin sivuta äidin ulkonäköä. Hoikan tai normaalipainoisen äidin ihanne on epäilemättä olemassa, mutta se ei kuulu aineistossa selvimmin näkyviin. Ehkäpä muutkin kirjoittajat saattaisivat asettua vastustamaan tätä ihannetta kysyttäessä.

Koukussa someen -postauksessa kirjoittaja kertoo jonkinasteisesta riippuvuudestaan sosiaaliseen mediaan. ”Surffaan netissä ja some-kanavissa aina, kun joku rako muista hommista on. Usein en edes tarvitse sitä rakoja, vaan hoidan some-riippuvuuttani televisio-ohjelmia katsoessa, kotihommia tehdessä tai E:n viihtyessä hetken omatoimisesti leikkien.” Kiinnostavaa tässä postauksessa on, että aiheena on epätäydellinen äitiys, mutta negatiiviseksi mielletävän riippuvuus-sanan käyttöä lukuun ottamatta koko postauksessa ei mainita sanallakaan, että somessa notkuminen olisi jotenkin epätäydellistä tai huonoa äitiyttä. Oletus on, että lukija tietää kyllä, mitä mieltä olla äidin somenkäytöstä. Yhtenäiskulttuurin aika noin yleisesti saattaa olla ohi, mutta äitiyden ja sen ihanteiden suhteen yhtenäisyyttä taitaa olla jäljellä. Koska Koukussa someen -postauksessa somekoukkua ei esitetä kovin selvästi kielteisenä asiana, sitä ei myöskään käydä puolustelemaan.

Syylisyyden tunne ei auta paremmaksi äidiksi -postaus erottuu joukosta pelkästään tunnetasoon keskittyvällä aiheella ja muita vertauskuvallisemmalla ilmaisulla. ”Oma ruoska on se mikä viiltää syvimmältä. Oman riman asettamien liian korkealle on ansakuoppa, mihin putoaa moni äiti.” Tämä teksti liikkuu hyvin henkilökohtaisella tasolla. Siinä missä useimmissa postauksissa omaa tekemistä peilataan johonkin ulkopuolelta tulevaan, yhteiskunnassa vallitsevaan ihanteeseen, tässä vertailukohtana ovat omat aiemmat tunteet ja henkilökohtainen historia. Kirjoittaja on kyllä käynyt neuvottelua, mutta kokee käyneensä sen itsensä, ei yhteiskunnan kanssa.

Äidin vapaalla hoidossa noudattaa postaussarjassa selvimmin toistuvaa rakennetta. Ensin on johdanto aiheeseen: ”Äidin oma-aika on välillä kortilla. Vaikka jälkeläisistä on joka ilta kiitollinen eikä niitä vaihtaisi mihinkään, on myönnettävä että rauhassa nukutut päikkärit, siivoaminen ilman keskeyttäjää sekä ajatuksella luettu aikakausilehti ovat viikon pelastajia.” Sen jälkeen kirjoittaja kertoo, että hänen lapsensa käy päiväkodissa kolmesti viikossa. Seuraa paljastus: lapsi on toisinaan yhden ylimääräisen päivän hoidossa, jos äiti on oikein väsynyt tai hänen täytyy hoitaa perheen asioita. Hyvin nopeasti asian laidan toteamista seuraavat puolustelut: suursiivous on tehtävä, jotta ”meillä kaikilla olisi mukavampaa” ja ”kannattaa kuitenkin muistaa ettei totuus aina ole vain että ”äiti on nyt vähän väsynyt””. On tyypillistä, että äidit perustelevat erityisesti ajankäyttöön liittyviä valintojaan perheen parhaalla, niin tässäkin (Maushart 1999, 174).

Ihan tavallinen äiti, kai? on hyvin pitkä ja polveileva postaus, jonka punainen lanka on täydellisen äidin parodia ja oman äidin vertaaminen kuviteltuun täydelliseen äitiin. Omien valintojen puolustelua on tässä postauksessa vähemmän kuin monessa muussa. Täydellinen äitiys kuitenkin todetaan mahdottomaksi huumorin keinoin, ja kirjoittajasta syntyy hyvin inhimillinen ja samastuttava vaikutelma. Kirjoituksesta on luettavissa, että bloggaajalla on pyrkimys olla hyvä äiti, mutta että täydellisyyteen pyrkiminen on turhaa.

Helpoimman kautta -postaus alkaa täydellisen äidin kuvauksella: ”Lapsen kanssa tulee olla johdonmukainen. Tulee toimia tiettyjen rutiinien mukaan, eikä niistä lipsuta. Lasta täytyy valmettaa jo synnäriltä asti tottelevaksi ja kohteliaaksi kansalaiseksi.” Seuraavaksi kirjoittaja kertoo, että uusille ja kokeneemmillekin äideille tulee paineita sosiaalisesta mediasta. Hän tiedostaa itsekin jakavansa mielipiteitään netissä ja olevansa siten potentiaalisesti yksi paineiden aiheuttajista.

Kirjoittaja kertoo, että he ovat miehensä kanssa päättäneet olla välittämättä muiden mielipiteistä ja tehdä niin kuin itsestä hyvältä tuntuu. Kirjoittaja siis asettuu vastustamaan ulkopuolisia äitiyteen ja vanhemmuuteen kohdistuvia paineita. Neuvottelu astuu kuvaan postauksen lopussa: ”Jonkun mielestä me ollaan varmasti vain laiskoja. Ja kyllähän me sitäkin ollaan.” Kirjoittaja kertoo haluavansa nauttia elämästä ja olla stressaamatta. Sitten hän pehmentää: ”Tietysti on pakollisia tylsiä juttuja mitä pitää hoitaa.” Ja taas toisaalta: ”Mutta suurimman osan elämästä pitäisi olla ihan huippua.”

Kun äiti on laiska leikkimään! -postauksen alussa kerrotaan odotuksista, joita kirjoittajalla oli lapsen kanssa leikkimistä kohtaan nuorempana. Todellisuus on kuitenkin osoittautunut toisenlaiseksi kuin odotukset, ja kirjoittajalla teettää työtä jaksaa keskittyä lapsensa pitkäväteisiin leikkituokioihin. ”Toisinaan minulla on tosi huono omatunto näistä leikkimisjutuista,” hän kertoo. Lieventävänä asianhaarana kerrotaan, mitä kaikkea muuta mukavaa äiti ja lapsi tekevät yhdessä, mutta sen jälkeen kirjoittaja palaa taas leikkimiseen: ”Mutta leikkimään minä olen laiska ja se hävettää usein.” Varsinainen neuvottelu käydään postauksen lopussa, jossa kirjoittaja pohtii, onko lapselle epäreilua, jos kotona oleva vanhempi ei jaksaa leikkiä. Toisaalta hän miettii, ettei kukaan tarvitse jatkuvasti virikkeitä. Aivan lopuksi kirjoittaja tukeutuu lukijoihin ja kysyy muiden vanhempien mielipiteitä sekä ratkaisuja.

Pahat ajatukset -postauksessa kirjoittaja menee suoraan asiaan. Hän kuvailee arkisia tilanteita, joissa mieleen tulee ”pahoja ajatuksia”: halua heittää lapsi menemään, kun oikein turhauttaa ja väsyttää. Kirjoituksen sävy on tunnustuksellinen ja samastumaan kutsuva. Kirjoittaja käyttää välillä passiivisia, välillä yksikön toista persoonaa: ”Tai kun yöllä heräät miljoonatta kertaa. ”aaargh, kohta tuo lentää seinään!”” Kirjoittaja kertoo, että hänellä on tukenaan ystäviä, jotka tukevat toinen toisiaan edellä kuvailuissa tilanteissa. Postauksen lopussa tulee vastapainon, puolustelun hetki. ”Onneksi ne ovat vain ajatuksia, jotka menevät yhtä nopeasti kuin tulevatkin. Vain ajatuksia, jotka eivät muutu teoiksi ja siinä on se ratkaiseva ero,” bloggaaja kirjoittaa.

En rakastanut lastani -postaus alkaa dramaattisesti. ”Hyi miltä se näyttää kirjoitettuna. Ja kuulostaakin hirveältä. Se oli hirveetä,” bloggaaja kirjoittaa. Kuten muutamassa muussakin postauksessa, myös tässä päästään heti tunnustukselliseen sävyyn. Bloggaaja kertoi, ettei ole aiemmin tarkemmin paneutunut raskausaikaansa blogissa, koska ei ole halunnut. Sitten hän kertoo raskausajan tunnoistaan ja vaikeuksistaan. Kirjoituksessa käsitellään useaan otteeseen bloggaajan tuntemaa häpeää. Kirjoittaja kertoo näin tiedostavansa itsekkin tunteneensa väärin. Mielenkiintoista

kyllä, postauksessa ei käsitellä ollenkaan tekoja, pelkkiä tunteita, ja silti se on aiheeltaan ehkäpä kaikkein radikaalein koko postaussarjassa.

Myös *En rakastanut lastani* -postaus loppuu bloggaajan puolustuspuheeseen, jonka aiheena on se, kuinka paljon hän kaikesta huolimatta rakastaa lastaan ja kokee olevansa onnekas. Bloggaaja myös vakuuttaa, ettei mistään hinnasta antaisi lastaan pois. Tarinassa on siis onnellinen loppu. Tämä narratiivi ei yritä pyristellä vallalla olevaa rakastavan, emotionaalisesti äidillisen äidin ihannetta vastaan, vaan kertoo oikeastaan siitä, miten “väärin tuntenut” äiti on palautunut kaidalle, ihanteelliselle polulle.

Aikaansaamaton lähtee liikkeelle kuvauksella ja kontekstoinnilla. Bloggaaja kuvailee sosiaalisessa mediassa vilahtelevia upeita koteja ja kateutta, jota moni tuntee noiden kauniiden kuvien äärellä. Sitten hän tekee paljastuksen: vaikka blogissa ei sitä kerrota, hän kokee olemansa saamaton. Bloggaaja kuvailee tiski- ja pyykkivuoria hyvin samaan tapaan kuin *Hallittu, muttei sallittu kaaos* -postauksessa.

Puolustelun elementtiä *Aikaansaamaton*-postauksessa ei juurikaan ole. Kirjoittaja kertoo kyllä kiireestä ja sohvan puoleensavetävydestä, mutta toteaa sitten itsekkin, että “tässä tuntuu olevan tosin vähän selittelyn makua”. Postaus loppuu toiveeseen siitä, että bloggaaja joskus oppii “potkimaan itseään vähän paremmin persuksille”. Sekä *Aikaansaamattoman* että *Hallittu, mutta ei sallittu kaaos* -postauksen kommentoissa lukijat kertovat samastumisesta ja huojentavasta tunteesta, jonka postauksen lukeminen on tuonut.

Äitiblogi henkilökohtaisena esseenä

Äitibloggaamisesta kirjoittava Megan Rogers luettelee artikkelissaan neljä piirrettä, jotka yhdistävät äitiblogeja ja henkilökohtaisia esseitä. Piirteet ovat alun perin Vivian Gornickin luonnehdintoja esseistä. Nämä tunnusmerkit ovat (1) sympaattinen kertoja, (2) luotettava kertoja, (3) henkilökohtaisen tarinan alisteisuus kirjoituksen aiheelle, suuremmalle teemalle ja (4) tilanne, eli juoni tai kontekstointi ja tarina, eli viesti, jonka kirjoittaja haluaa välittää. Näitä keinoja käyttämällä kirjoittaja voi tuoda äänensä kuuluviin ja sanoa sanottavansa niin, että se vaikuttaa lukijaan. (Rogers 2015, 251–252)

Vertaan seuraavassa aineistoani edellämäinnittuihin henkilökohtaisen esseän tunnusmerkkeihin.

Sympaattinen kertoja on tärkeä, koska ilman lukijan kertojaa kohtaan kokemaa sympatiaa lukija ei sitoudu tarinaan eikä hänen mielikuvituksensa pääse liikkeelle (emt., 251). Blogiaineistossa sympatiaa tuottavat rakenteet, joissa kirjoittaja paljastuu inhimilliseksi ja haavoittuvaiseksi. Esimerkiksi *Aikaansaamaton*-postauksessa kuvaillaan ensin sosiaalisessa mediassa näkyvä ihanteellisia koteja ja perheitä. Kirjoittaja tekee itsensä inhimilliseksi ja samastuttavaksi kertomalla, että tuntee kateutta sosiaalisessa mediassa näkemistään kuvista. Entisestäään samastuttavuus lisääntyy, kun kirjoittaja paljastaa, että kauniiden kuvien ottaminen kotona vaatii pyykkivuorten piilottamista ja tiskit sekä muut tavarat jäävät usein lojumaan.

En rakastanut lastani -postauksessa puolestaan sympaattinen vaikutelma syntyy tavasta, jolla kirjoittaja kuvaa nuorempaa itseään: ”Mä olin vaan niin yksin, yksin ihan uudessa tilanteessa. Nuori kahdeksantoistavuotias tyttö, kaverit biletti ja lapsen isukkia ei kiinnostanut tuleva lapsi. Itkettää edes ajatella sitä miltä musta silloin tuntu, en osannut nauttia raskaudesta ollenkaan.” Postauksen aihe, äidinrakkauden puuttuminen, on sellainen, että kirjoittajan näkökulmaan asettuminen ei kaikille lukijoille liene helppoa. Kirjoittajan äitiyden vaikean lähtökohdan tekeminen näkyväksi auttaa lukijoita asettumaan kirjoittajan puolelle. Kirjoittaja luo sympatiaa myös etäännyttämällä nykyistä itseään raskaudenaikaisesta itsestään: ”Jälkeenpäin mua tietenkin kaduttaa ja hävettää miten oon ikinä pystynyt edes ajattelemaan noin, saaticka tuntemaan tolla tavalla.” Megan Rogersin havainto siitä, että äitiblogin postauksen kertoja on usein hyvin monisaävyinen persoona, näkyy aineistossani. Kertojan moniulotteisuus on edellytys sille, että tarina herää eloon. (emt., 257)

Sama henkilökohtaisuuden ja tunnustuksellisuuden vaikutelma, joka tekee kertojasta sympaattisen, myös tekee hänestä luotettavan lukijan näkökulmasta. Luotettavuutta lisää se, jos kirjoituksen teema on samastuttava ja universaali, kertojan omaa kokemusta suurempi (emt., 254). Aineistossa ei mitenkään vakuutella luotettavuutta, vaan luotettavuuden vaikutelma syntyy avoimuudesta, jolla kertojat kirjoittavat kokemuksistaan ja kirjoitusten aiheista, joihin moni lukija voi samastua. Avoimuus ja sitä seuraava luotettavuuden vaikutelma näkyvät monissa postauksissa runsaina kommentteina, joissa kerrotaan samastumisesta ja kehuaan kirjoittajien rohkeutta.

Esimerkiksi *Pahat ajatukset* -postaukseen nimimerkki Heini01 kommentoi seuraavasti: ”Mun mielestä on rohkeaa sanoa nuo ajatukset ääneen, vaarallisempaa on jättää sanomatta ja itekseen hautoa. Mä uskon, että kaikilla on joskus synkkiä ajatuksia. Ei elämä vaan voi olla pelkkää

happyhappy -meininkiä. Teot on sitten ihan eri asia.” Samaan tapaan nimimerkki Mira on jättänyt kommentin *Kun äiti on laiska leikkimään!* -postaukseen: ”Thanaa kun olet aloittanut paljastamaan tällaisia juttuja! Kiitos. :) Olen laiska leikkijä. Ja ulkoilija. Kamalaa! :D”

Henkilökohtaisessa esseessä on tärkeää, että yksilön kertomus on alisteinen suuremmalle aiheelle, jota essee tai postaus oikeastaan käsittelee. Voi ajatella, että Ei niin täydelliset blogiäidit -sarjassa tämä suurempi teema on kaikille postauksille yhteinen: Mitä on olla tavallinen, epätäydellinen äiti? Tai ehkäpä teeman voisi nimetä myös äitiyden ihanteiden ja todellisuuden kohtaamiseksi. Jokainen sarjan postaus edustaa siis henkilökohtaista tarinaa, ja omaan kokemukseen perustuvat tarinat ovat tapa käsitellä laajempaa aihetta. Vaikka blogipostaukset ovat jokainen omanlaisensa ja toimivat myös yksittäin luettuina, ne ovat alisteisia kokonaisuudelle.

Joissakin postauksissa henkilökohtainen tarina väylänä suurempaan aiheeseen näkyy postauksen sisälläkin. Esimerkiksi *Kipeät kilot* -postauksessa liikutaan yksityisestä yleiseen. Suurin osa postauksesta koostuu bloggaajan omien kokemusten kertaamisesta, mutta lopussa bloggaaja esittää koko yhteiskuntaa koskevan toiveen ja tuo postauksen aiheen yleiselle tasolle: ”Sensijaan toivoisin, että maailma muuttuisi armeliaammaksi paikaksi meille muutenkin hyväksyntää kaipaaville painonsa kanssa kamppaileville äideille, vaimoille ja naisille.”

Neljäs henkilökohtaisen esseen tunnusmerkki on kaksiosainen. Ensimmäkin kirjoituksessa tulee olla kuvattuna jokin tilanne, kontekstointi tai juoni. Toisekseen kirjoituksesta pitää löytyä tarina, joka on se viesti, merkitys tai opetus, jonka kirjoittaja haluaa kirjoituksellaan välittää. Tämä neljäs tunnusmerkki molempine osineen täyttyy kaikkein selkeiten läpi koko postaussarjan. Osa postauksista on suorastaan juonellisia, esimerkiksi *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksen kuvaus päivän kulusta. Osassa taas kontekstoidaan tarina vallitsevaan, äitiyden ihanteista käytävään keskusteluun. Tätä edustavat esimerkiksi *Kipeät kilot*, *Helpoimman kautta* ja *Äidin vapaalla hoidossa*. Kaikista kirjoituksista löytyy jonkinlainen kuvaus omalle kohdalle sattuneesta tilanteesta.

Neljännän tunnusmerkin toinen osa, eli tarinan viesti, on myös löydettävissä kaikista postauksista. Selkeä esimerkki tästä on *Syylisyyden tunne ei auta paremmaksi äidiksi*, jossa välitettävä viesti on nostettu otsikkoon asti, ja postaus välittää viestin kertaamalla sitä, mitä kirjoittaja henkilökohtaisesti on oppinut elämästä ja äitiydestä. Kaikissa postauksissa tarinan opetus ei ole näin selvästi näkyvillä. Esimerkiksi *Hallittu, mutta ei sallittu kaaos* -postauksessa ja *Koukussa someen* -postauksessa keskitytään kertomaan bloggaajan arkipäivästä. Aiheet ovat erittäin samastuttavia, mutta niitä ei

tekstin keinoin viedä kovin yleiselle tasolle. Näistäkin postauksista voi kuitenkin lukea viestiksi postaussarjan yhteisen viestin, eli sallivuuden äitiyden epätäydellisyyttä kohtaan.

Kootusti voi siis todeta, että aineistoni täyttää henkilökohtaisen esseen tunnusmerkit hyvin. Blogipostaukset eivät ole vain kirjoittajien henkilökohtaista vuodatusta, vaan bloggaajat ovat valmiita kirjoittamaan julkiselle alustalle yksityisiä kokemuksiaan ja ajatuksiaan välittääkseen hyväksi näkemänsä viestin. Tässä tapauksessa viesti on se, että epätäydellisyys äitinä on hyväksyttävää ja tavallista, jopa bloggaajille, joiden elämä saattaa joskus lukijoiden silmään näyttää kiiltokuvamaiselta.

7.3 Medioitunut äitiys

Verkossa toimivat äitiblogit ovat osa äitiyden medioitumista, eli sitä, että media toimintatapoineen ja periaatteineen limittyy yhä laajemmalle kaikille elämänalueille – tai kaikki elämänalueet tulevat osaksi mediaa. Tarkastelen seuraavassa äitiblogien sekä niistä löytämieni ihanteiden ja kertomusten suhdetta äitiyden medioitumiseen.

Paljastaminen ja peittäminen

Blogeissa tasapainoillaan jatkuvasti sen kanssa, mitä kirjoitetaan julki ja mitä pidetään itsellä. Juuri tämä tekee blogiaineistosta niin erityislaatuisen. Jokaisella bloggaajalla on oma linjansa sen suhteen, kuinka paljon blogissa avaa henkilökohtaisena pitämiään asioita, ja linja voi myös muuttua ajan myötä. Aineistostani esimerkiksi *Ihan tavallinen äiti, kai?* edustaa paljastavampaa linjaa sillä perusteella, että bloggaaja kertoo kirjoittaneensa jo blogissa niin monista epätäydelliseen äitiyteen liittyvistä aiheista, että hänen on vaikea keksiä, mitä vielä paljastaisi. Pidättyväisempää linjaa tuntuu edustavan esimerkiksi *Hallittu, mutta ei sallittu kaaos* -postaus, jossa ei käsitellä bloggaajan tunteita vaan ainoastaan kodin siisteyttä. Toisaalta se, mikä on yhdelle pidättyväistä, voi olla toiselle paljastavaa. Merkitystä on silläkin, millaisen kuvan bloggaaja on itsestään aiemmilla postauksilla luonut. Jos koko blogi kuvaa täydellisen harmonista perhe-elämää, pienikin särö kuvattuun idylliin voi olla suuri paljastus.

Rajanveto paljastettavien ja salattavien asioiden välillä on kiinnostava siksi, että paljastetut asiat kertovat, mikä äideille on sallittua – tai ainakin melkein sallittua. Kyse on siitä, mikä ei välttämättä

ole hyvää äitiyttä, mutta ainakin hyväksyttävää äitiyttä. Ei niin täydelliset blogiäidit -postaussarja houkuttelee bloggaajia kertomaan jotain, mitä he eivät ole vielä kertoneet. Esimerkiksi *Aikaansaamaton*-postaus alkaa johdatuksella kirjoituksen aiheeseen: ”Kuitenkin se, mitä jätän sanomatta on, että minä olen *aikaansaamaton*.”

Erityisesti *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksessa käsitellään äitiyttä bloggaamisen näkökulmasta. Bloggaaja kirjoittaa, että vaikka hän itse on kertonut avoimesti kaikista kompasteluistaan, monella muulla on tiukat rajat sen suhteen, mitä blogiin kirjoittaa. Bloggaajan on ollut vaikea keksiä postauksen aihetta, koska hän on jo kertonut somettamisestaan, lapselle huutamisesta, soseiden ja herkkujen syöttämisestä ja masennuksestaan – nämä siis ovat bloggaajan mielestä epätäydelliseen äitiyteen liittyviä aiheita.

Pahat ajatukset -postauksessa bloggaaja kuvailee ajatuksiaan sellaisiksi, että niitä ei juurikaan ääneen huudella eikä välttämättä paljasteta kenellekään. Bloggaaja tosin kertoo lähettävänsä viestejä pahoista ajatuksistaan ystävilleen – ja ystävät lähettävät samankaltaisia takaisin. Nyt bloggaaja tuo blogiin asioita, joita ei ole aiemmin paljastanut kuin ystävilleen. Ystäviltä saa bloggaajan mukaan vertaistukea ja ymmärrystä. Blogi muistuttaa tässä suhteessa selkeästi Teresa de Lauretiksen kuvailemaa naisten huonetta tai Eeva Jokisen kuvailemaa naisten kielitaloa. Blogiyhteisö vertautuu samassa elämäntilanteessa olevaan ystäväpiiriin.

Postauksen lopuksi bloggaaja haastaa lukijoita: ”Kuka muu uskaltaa tunnustaa pahat ajatuksensa?” Kommenttikentässä jatketaan postauksen teemoja. Useampi kommentoija sekä tunnustaa kokevansa pahoja ajatuksia että tuo esiin eron pahojen ajatusten ja pahojen tekojen välillä. Jo postauksessa bloggaaja kirjoittaa, etteivät pahat ajatukset koskaan muutu teoiksi. Kun pahojen tekojen mahdollisuus tuodaan esiin, pahat ajatukset saadaan näyttämään pienemmältä pahalta. Monessa postaussarjan kirjoituksessa on tämä sama puolustelun elementti: esimerkiksi *Äidin vapaalla hoidossa* -postauksessa kirjoittaja ensin kertoo vievänsä lapsensa hoitoon ja olevansa itse vapaalla, ja sitten hän kertoo lieventävänä asianhaarana siitä, mitä tekee vapaapäivinä.

En rakastanut lastani -postauksen aihe on se, että bloggaaja toivoi pääsevänsä eroon lapsestaan odottaessaan tätä. Bloggaaja kertoo, ettei ole kehdannut sanoa asiaa ääneen. Nyt hänen motivaationsa kirjoittaa tämä teksti, jota hän nimittää bloginsa henkilökohtaisimmaksi tähän asti, on vertaistuki: ”Mutta nyt mä vihdoin ajattelin kertoa tästä täällä blogin puolella, jos joku saa tästä vaikka vertaistukea, ja tietysti ne omat kokemukset on enemmän kuin tervetulleita.” Vertaistuki

toimii siis molempiin suuntiin. Äitiyden ihanteita purkavalla blogipostauksella bloggaaja voi auttaa muita samassa tilanteessa olevia ja itse saada kuulla muiden samassa tilanteessa olleiden kokemuksia.

Paljastamisessa on myös riskinsä. *En rakastanut lastani* -postauksen kirjoittaja pohtii aihetta seuraavasti: “Tää on ehdottomasti mun blogin henkilökohtasin teksti tähän mennessä, ja myönnetään; kyllä pelottaa tämä julkaista. Mutta nyt julkaisen tän kuitenkin, silläkin uhalla, että tästä alkaa kauhea paskamyrsky ja saan tästä paskamutsi -leiman ottaani.”

Rebecca Feasey kirjoittaa hyvän äidin naamioista, jota äidit käyttävät säästyäkseen nöyryykseltä (Feasey 2013, 28). Hyvän äidin naamio houkuttelee, koska se tarjoaa piilopaikan ja peittää epätäydellisyyden. Jos ja kun bloggaajat muotoilevat asiansa siihen malliin, jonka tietävät olevan äitiblogeissa sallittu, se kaventaa representaatioita. Bloggaajalla on rajaton vapaus, mutta hyvän äidin naamion lailla hyvän bloggaajan – täydellisen blogiäidin – naamio vetää heitä puoleensa.

Äitiblogit siis vetävät sallitun ja hyväksytyyn äitiyden rajaa näyttämällä, mitä äitiydestä voi kertoa julkisesti ja mihin sävyyn. Se vaihtelee aiheesta ja blogista toiseen, liikkuuko hyväksytyyn äitiyden raja kattamaan laajempia alueita vai supistuuko se entisestään.

Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys

Äitiblogit voi nähdä niin familistisena kuin individualistisenakin ilmiönä. Yhtäältä äitiyden korostaminen, perheasian kautta esiin tuleminen ja äidin sekä lasten elämän perhearjen ihannoiminen viittaavat familismiin. Toisaalta henkilökohtaiset blogit, joiden sisältö koostuu yksilön näkemyksistä ja henkilökohtaisesta identiteettityöstä, ovat eräänlaista yksilön korostamista ja individualismin tuotetta.

Äitiblogit ovat muodoltaan päiväkirjamaisia, ja niihin kirjoitetut postaukset ovat usein tarinoita ja sattumuksia bloggaajien omasta elämästä. Monissa blogeissa on myös mielipidekirjoitusta tyyliltään muistuttavia postauksia, mutta yleensä omat näkemyksetkin ilmaistaan kuulumisten ja omakohtaisten kertomusten yhteydessä. Niinpä äitiblogeissa ei ainakaan tässä aineistossa esitetä mitään yleispäteviä normeja äitiyteen liittyen. Paremminkin jokainen bloggaaja kirjoittaa näkyville oman kokemuksensa eikä arvota sitä ainakaan toisia paremmaksi, vaikka saattaakin hyvin verrata tekemistään (kuvitteellisiin tai todellisiin) muihin äiteihin. Äitiyden ihanteita ei siis esitetä

pakottavina vaatimuksina, vaan kerrotaan omista toimintatavoista. Tosin monesta tekstistä käy ilmi, että äidit asettavat itselleen tiukkoja vaatimuksia ja seuraavat tarkasti muiden tapoja toimia. Samalla logiikalla lukijatkin siis poimivat normituksia ja sääntöjä postauksista, vaikka niissä esitetyt asiat olisi kerrottu mielipiteinä tai vain yhtenä tapana toimia.

Esimerkiksi *Aikaansaamaton*-postauksessa pohdiskellaan muiden somepäivityksistä seuraavaa kateutta. “”Onpas tuo ihanan aikaansaava, koti siisti, huoliteltu ja pirteä pienistä lapsista huolimatta”, näin ajattelen usein, vähän kateellisenakin. Ja voi olla, että näin ajatellaan minustakin välillä,” bloggaaja kirjoittaa. *Kun äiti on laiska leikkimään!* -postauksessa kirjoittaja taas ei vertaa itseään keneenkään paitsi mieheensä, ja kirjoittaa selkeän minä-muotoisesti kokemuksistaan liittyen lapsen kanssa leikkimiseen.

Helppomman kautta -postauksessa kirjoittaja vertaa toimintaansa muihin, mutta siten, että pitää oman perheensä toimintatapaa parhaana. Postauksen tarkoitus ei liene pakottaa muita toimimaan samoin vaan enemmänkin rohkaista kaikkia tekemään niin kuin itse tykkäävät. Näin bloggaaja kertoo perheensä toimintatavoista: “Me ollaan Jessen kanssa alusta asti oltu stressaamatta oikeastaan mistään vanhemmuuteen liittyen. Ja mä olen päättänyt olla ottamatta itseäni muiden mielipiteistä. Ja ehkä sen takia kaikki tässä vauva ajassa on ollut niin äärettömän helppoa. Ollaan toimittu vain ja ainoastaan niin miten meistä tuntuu hyvälle. Usein mennään sieltä mistä aita on matalin.”

Useamman postauksen loppupuolella herätellään lukijoita kommentoimaan kysymällä eri tavoin seuraavaa asiaa: näin meillä, miten muilla? Äitiblogit tarjoavat sekä kirjoittajilleen että lukijoilleen tilaisuuden vertailla eri tapoja olla äiti.

Vaikka henkilökohtaiset, oman elämän ympärillä pyörivät blogit voidaan nähdä korostuneeseen yksilöllisyyteen liittyvänä ilmiönä, niihin kuuluu myös yhteisöllisyys. Jokainen äitiblogi on erilainen ja jokaisella bloggaajalla on vapaus julkaista mitä haluaa, mutta silti äitiblogit muodostavat joukon, genren, oman ryhmänsä ja yhteisönsä. Poikkeamista ja eroista huolimatta yhteisön sisällä vallitsee tietty yhtenäisyys, ja aineiston yhtenäisyyden perusteella vaikuttaa siltä, että jokin äitiblogosfäärissä houkuttelee tekemään samoin kuin muutkin, mukautumaan genreen ja osallistumaan sen rakentamiseen.

Äitiyden representaatioihin genren yhtenäisyydellä voi olla rajoittava vaikutus. Samalla kun genren muut ominaispiirteet muovautuvat ja kehittyvät, kehittyä myös sisältö – ja sisällön rajat. Jos äitiblogin malliin tuntuu kuuluvan tietynlainen sisältö ja tietty puhetapa, on luontevaa tuottaa sellaista sisältöä ja sellaisella puhetavalla. Kuten aineistona oleva tiettyyn aiheeseen keskittyvä postaussarja osoittaa, on joitakin aiheita, keskusteluja ja haasteita, jotka kiertävät blogosfäärissä ja joihin halutaan osallistua. Postaussarjan puitteissa on toki mahdollista tuoda keskusteluun juuri sellainen lisä, jonka haluaa tuoda, mutta lajityypin ominaispiirteet ja se, millä tavoin muut ovat aiheesta kirjoittaneet, epäilemättä ohjaavat ilmaisua. Tutkimassani postaussarjassa ensimmäinen postaus on *Hallittu, mutta ei sallittu kaaos*, joka käsittelee kotona valitsevaa kaaosta. Tiedossani ei ole, ovatko muut bloggaajat kirjoittaneet postauksensa vasta sarjan ensimmäisen postauksen luettuaan, vai onko osa saanut tehtävänannon samaan aikaan ja julkaissut vain myöhemmin.

Monessa postauksista otetaan tavalla tai toisella kantaa vallitseviin ihanteisiin sekä ajankohtaisiin keskusteluihin. Esimerkiksi *Kipeät kilot* -postauksessa siteerataan äitien painoon liittyviä lausahduksia tai otsikoita ja todetaan heti kärkeen, että äitien painosta puhutaan joka puolella. *Helpoimman kautta* -postauksessa puolestaan kuvaillaan alkuun täydellistä äitiä. Aineistosta voi siis päätellä, että vaikka bloggaava äiti seurailisi aivan omia äitiyden ihanteitaan, hän yleensä suhteuttaa oman tekemisensä siihen, mitä muut äidit tekevät tai mitä muu äitiblogiyhteisö tekee.

Ritva Nätkin kirjoittaa Kamppailussa suomalaisesta äitiydestä, että naisten elämästään kertomat tarinat, kuten päiväkirjat tai minun tutkimukseni tapauksessa blogit, eivät pyri vain kuvaamaan todellisuutta vaan myös muuttamaan sitä (Nätkin 1997, 195). Blogiaineistossani pyrkimys muutokseen näkyy ainakin siten, että kuvaamalla omaa todellisuuttaan bloggaajat voivat tuoda esiin uudenlaisia äitiyden representaatioita ja siten venyttää hyväksytyin äitiyden rajoja. Postauksissa on myös kannustava elementti, eli bloggaaja haluaa usein omalla kokemuksellaan rohkaista lukijoita tekemään toisin. Kannustus näkyy esimerkiksi *En rakastanut lastani* -postauksessa, jossa bloggaaja kertoo harkinneensa pitkään postauksen kirjoittamista ja päättäneensä vihdoin julkaista tekstin ajatellen, että joku saattaisi saada vertaistukea. Bloggaaja toivoo myös kuulevansa muiden kokemuksia aiheesta, eli vertaistuki toimii molempiin suuntiin.

Medioituminen ja äitiblogit

Friedrich Krotzin mukaan media muuntelee ihmisten välistä viestintää, ja medioituminen kuvaa niitä kulttuurisia ja sosiaalisia muutoksia, joita median kehityksen seurauksena muuttuneet viestinnän ehdot aiheuttavat. (Krotz 2009, 26) Äitiyden medioitumista tarkasteltaessa vaikuttaa hedelmällisemmältä valita tarkastelukulmaksi teoria heikosta medioitumisesta, ei vahvasta medioitumisesta. Olisi varsin pitkälle vietyä väittää, että perhe, jota myös yhteiskunnan perusyksikkönä pidetään, voidaan kokonaan läpäistä ja saattaa täysin uuteen asentoon medioitumisen kaltaisella kehityskululla. Toisaalta media ja sen monet toimintatavat eittämättä vaikuttavat perheeseen ja äitiyteen. Ei tunnu lainkaan liioitellulta sanoa, että medialla on merkitystä äitiyden ja sen ihanteiden kehittymisessä, ja että medioituminen on yksi niistä yhteiskunnan metaprosesseista, jotka vaikuttavat äitiyteen siinä missä kaikkeen muuhunkin.

Heikon medioitumisen tarkastelun yhteydessä tulisi kiinnittää huomiota muihinkin merkittäviin kansainvälisiin kehityskuluihin, joita ovat yksilöllistyminen, deterritorialisoituminen ja mediavälitteisyyden kasvu (Hepp, Väliverronen et al). Kaikki kolme kehityskulkua näkyvät blogiaineistossa selkeästi. Lifestyle-blogien voi ilmiönä nähdä liittyvän hyvinkin kiinteästi kansainväliseen yksilöllistymisen trendiin. Omasta itsestä ja perheestä, omasta elämästä ja omista näkemyksistä kertovat blogit ovat osoitus siitä, että jokaisen yksilöllisestä erilaisuudesta (ja samanlaisuudesta) on tullut loputtoman kiinnostavaa. Jokainen yksilö voi ottaa (äiti)blogin kautta haltuunsa pienen palan mediaa ja tuoda äänensä kuuluviin, vaikkei äänellä olisi muuta arvoa kuin kertoa taas yhden yksilön henkilökohtainen tarina. Aineistossani bloggaajat peilaavat omaa äitiyttään ennen kaikkea mystiseen täydellisen äidin hahmoon. Omasta äidistään tai muista lähipiirin äideistä selkeästi nimettyinä sen sijaan ei kirjoita kukaan aineiston bloggaajista. Tämän voi ajatella liittyvän aikamme yksilökeskeisyyteen ja siihen, että blogin keskiössä ollaan aina yksin tai korkeintaan lasten kanssa.

Deterritorialisoituminen näkyy aineistossa siten, että aineiston perusteella netti on selvästi noussut äitien välisen vertaistuen ja toisaalta vertailun paikaksi. Sitä aineisto ei tietysti kerro, voiko sanoa, että verkko olisi noussut tuen ja vertailun paikaksi ohi arjen tilanteiden ja läheisten ihmisten. Äitiys, jota on pidetty yksityisenä ja kodin piiriin kuuluvana, on nyt joka tapauksessa kaukana vain paikallisesta. Vertailu esimerkiksi Rebecca Feaseyn ja Betsy Wearingin ihanteellisen äidin kuvauksiin osoittaa, että äitiyden ihanteet ovat, jos eivät nyt globaaleja, niin ainakin länsimaissa laajasti jaettuina sekä aikaa kestäviä.

Mediavälitteisyyden kasvu on helppo osoittaa aineistosta. Jo koko tämän aineiston olemassaolo on osoitus siitä, että mediavälitteisyys äitiydessä ja äitiyden ihanteissa on kasvanut. Pienen lapsen hoitaminen ei sentään vielä ole mediavälitteistä, mutta äitiblogit osoittavat, että vanhempana oleminen ja vanhemmuuden reflektointi ovat muuttuneet mediavälitteiseksi. Aineiston perusteella media on myös laajasti läsnä äitien ja lasten kanssakäymisessä. Aineistossa, muun muassa postauksissa Koukussa someen, *Kun äiti on laiska leikkimään!* ja *Ihan tavallinen äiti, kai?* pohditaan sosiaalisen median käyttöä lapsen kanssa oltaessa. Jälkimmäinen on esimerkki medioitumisen ja perinteisten äitiyden ihanteiden ristiriidasta: Aineiston perusteella sosiaalinen media on jatkuvasti läsnä ja houkuttelee äitejä. Äitibloggaamista pidetään mitä ilmeisimmin ihan hyväksyttävänä ja sopivana median käyttönä äideille. Kuitenkin kaikki muuhun kuin lapsen kanssa olemiseen käytetty aika on aineiston perusteella paheksuttavaa ja pois lapselta. Sosiaalisessa mediassa ja verkossa läsnä oleminen kuuluu nykyajan ihmisyyteen ja myös äitiyteen, mutta toisaalta äitiyden ihanne vaatii, että äiti antautuu pelkästään lapselleen unohtaen kaiken muun ajanvietteen ja työn.

Friedrich Krotz (2009) huomauttaa, että medioituminen ei ole sidoksissa mihinkään yksittäiseen teknologiaan, vaikka teknologialla onkin osansa medioitumisessa. Äitiblogit ovat osa medioituvaa äitiyttä, mutta eivät suinkaan ainoa siihen vaikuttava media. Tämä käy ilmi aineistostakin. Esimerkiksi Koukussa someen -postauksessa mainitaan äidin aikaa vieviksi medioiksi Facebook, Instagram ja LinkedIn.

Medioitunut kuva äidistä

Ajatus siitä, että ”kaikilla on tällaista” tai ”kukaan muukaan ei ole täydellinen” toistuu postauksissa. Kommenteissa tyypillisesti kompataan kirjoittajaa ja kerrotaan, että meilläkin on tällaista tai minäkin olen tällainen. Silti kirjoituksissa myös tunnustetaan postausten aiheisiin liittyvä stigma, häpeä tai syyllisyys. Bloggaavat äidit tasapainoilevat ihanteeseen pyrkimisen, jopa kullissin ylläpidon, ja häpeämättä omalla tavalla tekemisen välillä. Läpi postaussarjan näkyy ajatus siitä, että aina on olemassa joku ihannoidumpi, oikeampi ja parempi tapa olla äiti. Äitien osa on verrata itseään tuohon ihanteeseen. Silloinkin, kun ihanteen sisältöä ei pueta sanoiksi, se on olemassa, ja ohjaa äitiyteen liittyvää sanomista ja sävyä.

Monessa postauksessa bloggaaja ei vertaa itseään täydelliseen äitiin tai muihin äiteihin niin suoraan kuin esimerkiksi *Ihan tavallinen äiti, kai?* -postauksen kirjoittaja tekee. Esimerkiksi Helppoimman kautta -postaus alkaa eräänlaisella täydellisen äidin kuvauksella ja sitten bloggaaja sivuaa muilta äideiltä ja netistä tulevaa painetta, mutta loppupostauksessa, joka käsittelee bloggaajan ja hänen miehensä kasvatustyyliä, ei enää millään tehdä vertailua muihin. Postauksista käy ilmi, että suoran vertailun puuttuessaakin sekä fiktiivinen täydellinen äiti että todelliset (usein pahansuopina kuvatut) muut äidit ovat olemassa ja olan yli toimintaa tarkkailemassa.

Äitiyden itserepresentaatiot syntyvät suhteessa myyttiseen Äitiin (Jokinen 1996, 16-17). Silloinkin, kun bloggaaja ei suoraan kirjoita Äidistä, hänen tekstinsä on suhteessa siihen – ja useimmista aineiston teksteistä tämän huomaa. Osassa postauksista sanotaan suoraan, että se tai tuo asia on kyseenalaista tai väärää äitiyttä, mutta moni bloggaaja luottaa siihen, että tekstin lukija on kasvanut samaan käsitykseen äitiyden ihanteista.

Osalle bloggaajista kovin kriitikko tuntuu olevan oman pään sisällä. Esimerkiksi *Kun äiti on laiska leikkimään!* -postauksessa ei viitata ollenkaan muihin äiteihin tai täydelliseen äitiin. Postauksessa selvin vertailukohta on oma aiempi minä. Bloggaaja kertoi ajatelleensa ennen lapsen saamista, että olisi hyvä leikkimään. Totuus oli toisenlainen. Täyttymättömät odotukset eivät harmita vain täyttymättöminä odotuksina, vaan leikkimättömyydestä on muutenkin huono omatunto. Leikkimättömyyden lisäksi bloggaaja on huolissaan siitä, ettei ole tarpeeksi läsnä lapselleen. Bloggaaja kirjoittaa, että leikkimättömyys ja läsnäolon vaikeus, esimerkiksi siis kännykän jättäminen pois lapsen kanssa ollessa, hävettävät, aiheuttavat huonoa omaatuntoa sekä tuntuvat surulliselta ja epäreilulta. Bloggaaja ei pue sanoiksi sitä, millainen äiti kokee olevansa: hyvä, huono, tavallinen... mutta siihen, ettei hän voi täyttää äitiydelleen asettamiaan ihanteita, liittyy kielteisiä tunteita.

On vaikea sanoa, ovatko äitiblogit syy vai seuraus, mutta aineiston perusteella on selvää, että monista äitiyteen liittyvistä entisistä tabuaiheista on nyt lupa puhua ja kirjoittaa. Se ei tarkoita, että tabujen avaaminen olisi helppoa tai miellyttävää, mutta se tarkoittaa, että suunta on hitaasti kääntynyt kohti avoimuutta.

Verkolla ja medioitumisella on osansa tässä muutoksessa. Internetin tarjoama anonymiteetti on epäilemättä rohkaissut riisumaan äitiyden naamiota ensin nimettömänä ja kasvottomana, ja vähitellen yhä julkisemmin ja tunnistettavammin. Taaskaan kyse ei ole siitä, että äitiyden naamioita

ei olisi, vaan siitä, että äideillä on entistä paremmat mahdollisuudet riisua naamio silloin tällöin, nimettömänä tai jopa tunnistettavasti. Susan Maushartin (1999, 244) mukaan yksi syy olla riisumatta naamiota on pelko siitä, että muut ihmiset eivät hyväksyisi ei-äidillisiä tunteita, joita äideillä on. Blogiaineiston perusteella kuitenkin näyttää siltä, että naamioiden riisuminen saa aikaan huomattavan positiivisia reaktioita, kuten esimerkiksi kehuja ja samastumisesta kertovia kommentteja. Postausten kommentteissa myös pyydetään apua ja konsultaatiota. Toki kielteisiä kommenttejakin varmasti toisinaan tulee, vaikka niitä ei tässä aineistossa näkynyt. Osa bloggaajista saattaa moderoida kommenttikenttiä, eli poistaa ikävät kommentit.

8. Johtopäätökset

8.1 Blogit, medioituminen ja äitiys Suomessa

Aiempana etsin blogipostauksista äitiyden ihanteita ja kertomuksia, joiden kautta bloggaajat neuvottelevat ihanteista. Tarkastelin myös sitä, miten medioituminen näkyy äitiblogeissa. Pureudun näihin näkökulmiin vielä yksitellen. Kootusti voidaan kuitenkin sanoa, että suomalaisten äitiblogien tuottamissa ihanteissa on paljon yhtenäisyyttä ja vähän keskinäisiä ristiriitoja. Blogitekstien perusteella äitiyden ihanteiden tavoittelemisen sen sijaan aiheuttaa äideille sisäisiä ristiriitoja. Äitiyden ihanteita tuodaan blogeissa esiin omakohtaisesten kertomusten avulla, vuoroin itseä moittien ja vuoroin omaa toimintaa puolustellen.

Äitiyden medioitumisen muotona äitiblogit ovat tuoneet lukemattomien tavallisten äitien äänen kuuluviin. Äitiblogosfääri on vertaistuen paikka, joka näyttää, että moni äiti painii samanlaisten ongelmien ja tunnemyrskyjen kanssa. Toisaalta ankaraa pyrkimystä hyvään äitiyteen ei blogeissa kyseenalaisteta. Täydellinen äitiys näyttäytyy kiiltokuvana, jota voi parodioida, mutta hyvä äitiys on jotakin, mitä on houkutus ja pakkokin tavoitella. Äitiblogien viestin voimaa lisää se, että niillä on oma, vakuuttava ja samastuttava, kertomuksiin perustuva puhetapansa.

Rakastava blogiäiti ja raastavat tunteet

Blogeista välittyvä äitiyden kuva käsittää sekä hyvin perinteisiä äitiyteen liitettyjä mielleyhtymiä että nykyaikaisempia vaateita. Selkeimmin aineistosta erottuvat läsnäolon ihanne, kärsivällisyyden ihanne ja kodinhengettäryyden ihanne. Kiinnostavaa on, että aineistossa ihanteita ei juurikaan perustella, vaan ne otetaan annettuina ja oletetaan lukijankin ottavan.

Ajatus siitä, että äidin tulee vähintäänkin lasten ollessa pieniä omistautua täysin äidin tehtävälle, ei liene uusi. Nykyaika vain tuo oman kierteensä tähän läsnäolon vaatimukseen laittamalla äideille muita vaatimuksia, jotka osin ovat ristiriidassa sen kanssa, että äiti pystyisi toimimaan aamusta iltaan pelkkänä äitinä. Työelämän, parisuhteen, ystävien, harrastusten ja sosiaalisen median ajatellaan myös vaativan naisten, myös äitien, huomiota. Ainakaan täydelliselle blogiäidille ei riitä lasten kanssa oleminen, vaan siitä olemisesta on myös saatava kuva ja kirjoitus blogiin, ja mielellään lasten kanssa olemisen tulee blogissa vaikuttaa ihanalta, palkitsevalta ja helpolta.

Äitien ajankäyttöön ja läsnäoloon liittyvää ristiriitaisten vaatimusten aallokkoa kuvaa hyvin seuraava havainto: Useampi bloggaaja kirjoittaa siitä, että äidin pitäisi viettää aikaa lapsensa kanssa eikä tuijottaa älypuhelintaan ja näpytellä sosiaalista mediaa. Sosiaalisen median käytöstä tunnettua syyllisyyttä sitten puretaan blogiin, eli sosiaaliseen mediaan.

Omistautumiseen ja läsnäoloon liittyvät aineistossa suurimmat ristiriidat. Yhtäältä äidin tulisi ainakin lasten ollessa pieniä antautua täysin äidin tehtävään (Wearing 1984). Toisaalta taas aineistossa toistuu puolustelemaan sävyyn esitetty ajatus siitä, että äidillä on oikeus ja lähes velvollisuuskin viettää aikaa itsekseen ja huolehtia itsestään. Käytännössä itsestä huolehtiminen voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että vie lapsen hoitoon ja nukkuu itse päiväunet, tai antaa lapsen hoidon hetkeksi lapsen isän vastuulle. Syyllisyys näyttää kuitenkin aineiston perusteella olevan jatkuvasti äitien seuralaisena. Jos äiti onnistuu huolehtimaan itsestään tuntemiensa paineiden mukaisesti, hänellä on täysi työ vakuuttaa muille ja ennen kaikkea itselleen, että hän onnistuu olemaan lapselleen hyvä äiti samaan aikaan.

Postauksissa, erityisesti kärsivällisyyden ihanteeseen liittyvissä, kamppaillaan sen kanssa, saako äidillä olla kielteisiä tunteita. Kantava ajatus postauksissa on, että äidin tulee olla rauhallinen ja rakastava niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Tämän kovan vaatimuksen edessä moni kokee ajatuksensa ja tunteensa jollakin tavoin vääriksi. Tarkemmin sanoen tunteet sinänsä kyllä ymmärretään inhimillisiksi ja normaaleiksi, mutta äitiyden ja kielteisten tunteiden yhdistelmä on vaikea sulattaa. Äitien tunteilla on blogeissa suuri painoarvo. Aineistossani tunteilla näkyy olevan vähintään yhtä suuri merkitys kuin teoilla, ellei jopa suurempi. Jos teot ovat vääränlaisia (leikkimättömyys, lapsen vieminen hoitoon), tunteet käyvät lieventäviksi asianhaaroiksi. Jos teot taas ovat oikeanlaisia (kärsivällinen käytös kiukuttelevaa lasta kohtaan) mutta tunteet vääränlaisia (salaa tekee mieli heittää lapsi seinään), äiti vähintäänkin potee kovaa syyllisyyttä.

Kolmas ihanne, eli kodissa ja äidin ruumiissa vallitseva järjestys, on sekin kamppailua niin äidin itsensä kuin muidenkin ihmisten odotusten täyttämiseksi. Esimerkiksi saamattomuutta ja epäsiisteyttä käsittelevissä postauksissa kirjoittajat itse toivoisivat olevansa siistimpiä ja aikaansaavempia. Sen sijaan äidin ylipainoa käsittelevässä postauksessa viesti on se, että kirjoittaja perheineen on tyytyväinen asioiden nykyiseen tilaan, mutta ulkopuolelta tulee jatkuva paine näyttää muunlaiselta.

Neuvottelu hyvästä äitiydestä

Äitiyden representaatioita eri medioissa on tutkittu runsaasti. Blogeista kiinnostavan aineiston tekee niiden tarjoama näennäinen vapaus. Äitiyden televisiorepresentaatioita tutkinut Rebecca Feasey kirjoittaa, että äitien voisi luulla taistelevan mediassa esitettyä epärealistista hyvän äidin myyttiä vastaan, mutta he eivät tee sitä (Feasey 2013, 29). Samoin Susan Maushart kirjoittaa, että nimenomaan äidit itse ylläpitävät äitiyden naamioita (Maushart 1999). Blogeissa on uudella tavalla mahdollisuus nousta vastustamaan äitimyyttiä tai ihan vain mitään vastustamatta kertoa omasta, erilaisesta tavastaan olla äiti. Silti vaikuttaa siltä, että mahdollisuus jää käyttämättä.

Voisi ajatella, että postaussarja on yritys riisua hyvän äidin naamio, jota äidit Rebecca Feaseyn mukaan käyttävät säästyäkseen nöyryytykseltä (Feasey 2013, 28). Ainakin osassa postauksista korostetaan kovasti pyrkimystä hyvään äitiyteen ja näin pidetään naamiota kasvoilla. Toisaalta heikkouden ja vaikeuksien näyttäminen, mitä postauksissa myös tapahtuu, on naamion riisumista hetkeksi.

Postauksissa näkyy varsin selkeänä seuraava rakenne: Aloitetaan äitiyteen liittyvistä vaatimuksista ja ihanteista, kerrotaan mihin keskusteluun osallistutaan. Sitten (2) suorastaan kieriskellään omassa huonossa tai epätäydellisessä äitiydessä. Sen jälkeen (3) puolustellaan omaa valintaa, kerrotaan, miten se on kuitenkin lapsen parhaaksi tai miten kirjoittaja osoittaa hyvää äitiyttä muilla äitiyden osa-alueilla ja rakastaa lastaan. Kohdat 2 ja 3 voivat toistua useampaan kertaan. Tästä toistuvasta rakenteesta käy hyvin ilmi se neuvottelu, jota äitiblogeissa jatkuvasti käydään hyvän ja ei niin hyvän äitiyden välillä.

Ei niin täydelliset blogiäidit -postaussarja on rajankäyntiä sen kanssa, millaisia ovat täydelliset, hyvät, hyväksyttävät ja huonot äidit. Aineistosta kuitenkin käy hyvin selväksi, että on olemassa täydellisen äidin ihanne – mutta ei elävää täydellistä äitiä. Täydellinen äiti ei ole todellinen, joten hänellä voi laskea leikkiä, ja hänestä pitää erottaa itsensä. Bloggaajan pitää olla enemmän lukijoidensa kuin täydellisen äidin kaltainen. Epätäydellinen äitiys on tila, jonka äiti voi jakaa toisten äitien kanssa. Epätäydellinen äiti antaa ja saa vertaistukea. Blogi on siis looginen paikka epätäydelliselle äitiydelle, vaikka sosiaalinen media houkuttelee myös täydellisyyden esittämiseen, hyvän kuvan ja identiteetin rakentamiseen.

Hyvä äiti voi tehdä epätäydellisiä tekoja silloin, kun niiden perusteena on perheen paras.

Yksilöllisyyden aikakaudella äiti on tietysti paras asiantuntija siinä, mikä perheen paras on, mutta

silti hän aineiston perusteella usein kaipaa tukea tekemiinsä päätöksiin. Aineistoni postauksista löytyvät kertomukset ovat kirjoittajiensa yrityksiä peilata omaa kokemustaan vallitsevaan kuvaan äitiydestä, ja laajemminkin muiden mielipiteisiin. Postausten kommentointimahdollisuuden ansiosta useimmat kirjoittajista myös saavat vastauksia. Valtaosa kommenteista on sävyltään kirjoittajaa tukevia. Moni kommentoija kertoo vastaavasti omista kokemuksistaan tai kertoo samastuneensa bloggaajan kuvailemiin tunteisiin ja kokemuksiin. Yhtäältä blogiäideillä on halu rakentaa blogitiloistaan hyvän mielen, ilon ja kauneuden tyyssijoja, mutta toisaalta äitiyden synkempien puolien paljastaminen usein on se, mikä palkitsee kaikkein eniten kommenttien ja vertaistuen muodossa.

Täydellisyyttä monimutkaisempi asia on hyvä äitiys. Äidit, olivat bloggaajia tai ei, haluavat olla hyviä äitejä ja tavoittelevat siksi asioita, jotka kuuluvat hyvään äitiyteen – tai vaikeivat haluaisi tavoitella, eivät pääse pakoan hyvän äitiyden vaatimuksia. Hyvä äiti on ideaali, joka toistuu niin kirjallisuudessa (esimerkiksi Wearing, Feasey) kuin postaussarjassakin. Siinä missä täydellistä äitiä voi parodioida, hyvä äitiys on liian vakava ja tärkeä asia leikinlaskuun.

Tosielämässä niin bloggaajat kuin muutkin äidit joutuvat kuitenkin tyytymään Eeva Jokisen sanoin kyllin hyvään, epätäydelliseen. Siihen, mikä riittää lapsille, ja siihen, mihin kulloinkin pystyy. Bloggaajat tunnustavat kaikenlaista ja näyttävät epätäydellisyytensä, mutta puolustelevat välillä itseään ja valintojaan näyttääkseen olevansa kyllin hyviä. Osa postauksista sisältää varsin rohkeita paljastuksia, mutta silti on asioita, joita ei sanota, tai joita ei voi sanoa. Ne kuuluvat huonon äitiyden piiriin. Epätäydellinen on ehkä kyseenalaista hyvän äidin myyttiin ja intensiivisen äitiyden ideologiaan nähden, mutta kuitenkin sellaista, minkä voi julkisessa blogissa, nimellään ja naamallaan, kertoa. Kukaan ei halua olla huono äiti, joten huonon äitiyden merkeistä on vaiettava.

Aineiston perusteella näyttää siltä, että niin teoriassa kuin käytännössä myytti hyvästä äidistä pitää pintansa vuosikymmenestä toiseen. Aineistossa bloggaajat kyllä kyseenalaistavat useita hyvän äitiyden аспекteja ja tekevät selkeää eroa itsensä ja myyttisen täydellisen äidin välille. Pyrkimys hyvään äitiyteen sinänsä on kuitenkin asia, jota aineistossa ei pystytä kyseenalaistamaan eikä edes haluta kyseenalaistaa. Hyväksi äidiksi pyrkimisen velvollisuus näyttäytyy niin syvälle kulttuuriimme koodattuna, että siihen ei voi kajota. Kieltämättä henkilökohtaisellakin tasolla tuntuu oudolta ajatella, että joku ei haluaisi olla hyvä äiti lapselleen – lienee myönteinen asia, että halua hyvään äitiyteen tuntuu löytyvän. Toinen asia sitten on, mitä pakkomielteisestä halusta ja ankarasta pyrkimyksestä seuraa. Sitä, onko ankara pyrkiminen hyväksi äidiksi tarpeen, voi kyseenalaistaa

vertaamalla äitien asemaa isien asemaan. Hyvän isyyden rakennusaineet tuntuvat löytyvän helpommalla ja aiheuttavan vähemmän painetta kuin hyvän äitiyden.

Ritva Nätkin (1997) kirjoittaa äitiyden omaelämäkerrallisista aineistoista, että niillä pyritään muuttamaan häpeällisinä pidettyjä asioita positiivisiksi. Osa postaussarjan kirjoittajista tuntuu tekevän samaa. Osa on varovaisempia: häpeällistä ei uskalleta kääntää positiiviseksi, mutta se halutaan nähdä inhimillisenä, sallittuna ja hyväksyttävänä. Blogipostauksista välittyvä viesti on, että epätäydellinen äitiys on tavallista ja hyväksyttävää – sitä sattuu, kaikille. Olennaista kuitenkin on pyrkiä hyvään äitiyteen. Neuvottelua ei käydä hyvän äitiyden tarpeellisuudesta, mutta siitä kylläkin, mitä hyvä äitiys on.

Äitejä tuntuu askarruttavan, mikä riittää hyväksi äitiydeksi vai riittääkö mikään. Postaussarjassa viestitään, että epätäydellinenkin on riittävä, ja postaussarjan voi nähdä yrityksenä määritellä, mitä riittävän hyvä epätäydellinen äitiys on. Tätä aihetta pohditaan monin konkreettisin erimerkein: Lapsi saa katsoa televisiota, mutta ei rajattomasti (*Ihan tavallinen äiti, kai?*). Lapsi voi olla päiväkodissa, mutta mieluiten vain muutaman päivän viikosta ja vain äidin ollessa töissä tai tehdessä muuta tärkeää asiaa (*Äidin vapaalla hoidossa*). Lapsen kanssa ei ole pakko leikkiä koko ajan, mutta välillä täytyy keskittyä leikkiin – ja jos ei välitä leikkimisestä, täytyy päivittäin tehdä jotain muuta mukavaa lapsen kanssa (*Äiti on laiska leikkimään!*). Osa postauksista on kasvutarinoita kohti parempaa äitiyttä, esimerkkeinä *En rakastanut lastani* ja *Syyllisyyden tunne ei auta paremmaksi äidiksi*.

Kautta aineiston on havaittavissa, että äidit ovat törmäyskurssilla paitsi ulkopuolelta tulevien ihanteiden kanssa, myös omien odotustensa kanssa. Äitinä oleminen ei kirjoittajille aina ole ollut sellaista, kuin he ennen lasten tuloa kuvittelivat. Se lienee luonnollista: mikään ei elämässä yleensä ole aivan tismalleen ennako-odotusten mukaista. Äitiblogeilla kuitenkin saattaa olla mahdollisuus hieman kaventaa äitiyden todellisuuden ja äitiydestä vallitsevien käsitysten välistä kuilua. Äitiyden naamioista kirjoittava Susan Maushart kirjoittaa suoranaisestä salaliitosta, jonka tarkoitus on pitää äitiyden todellisuus poissa ei-vanhempien tiedosta (Maushart 1999, 5). Suhtaudun salaliittoteoriaan varauksella, mutta uskon, että on paljon äitiyttä koskevaa hiljaista tietoa, jota äitiblogien kautta voidaan jakaa niin toisille äideille kuin muillekin ihmisille.

Toisaalta pidän tärkeänä muistaa, että äitibloggaajien kokemukset eivät ole sen paremmin yleistettävissä kuin kenenkään muunkaan kokemukset. Aika, jona elämme, kohtelee yksilöitä

ylimpinä asiantuntijoina monissa sellaisissa asioissa, joissa on tarjolla myös todellista, tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa asiantuntemusta. Esimerkiksi ravitsemuksen ja ruokavalioiden kentällä oman elämänsä asiantuntijat ovat monin paikoin laittaneet ravitsemussuositusten laatijat ynnä muut terveellisen syömisen todelliset asiantuntijat koville. Äitiyttä ja ravitsemustiedettä ei tietenkään voi aivan ongelmitta verrata, mutta soisin kummassakin muistettavan, että yksilöiden kokemuksiin perustuva tieto on erittäin arvokasta, mutta ei kuitenkaan väestötasolle yleistettävissä. On esimerkiksi hyvä pohtia, tuottavatko äitiblogit todella entistä moninaisempaa, sallivampaa kuvaa äitiydestä, vai aiheuttavatko ne vain lisää yleistyksiä ja paineita äideille.

Äitiblogit nimittäin ovat hyvin vaikuttava media. Tätä tukee se havainto, että äitiblogeissa toistuvat hyvin tarkasti henkilökohtaisen esseen piirteet, jotka tekevät kirjoituksista samastuttavia ja vakuuttavia. (Rogers 2015, 251–252) Lisäksi äitiblogit yksinkertaisesti tuottavat jatkuvasti kaikkien saataville suuria määriä tietoa siitä, mitä on olla äiti. Äitiblogit ovat sukupuoliteknologioita ja rakentavat stereotyyppioita. Stereotyyppiat eivät ole vain vitsailua ja parodiaa, vaan niiden tehtävä on auttaa meitä toimimaan arkisissa tilanteissa (Sihvonen 2006, 138). Otti äitiblogeja tosissaan tai ei, niistä saa joka tapauksessa vihjeitä siihen, millaisia äidit ovat. Äitiblogit muokkaavat tyyllilajista riippumatta käsityksiämme äideistä ja äitiydestä. Voi myös ajatella, että (täydellinen) blogiäiti on oma stereotyyppinsä. Siinäkin stereotyyppiassa lienee jokin totuuden siemen, ja stereotyyppia ohjaa suhtautumistamme äitiblogeihin sekä blogiäiteihin.

Medioituminen tarjoaa äideille tilan

Eeva Jokinen toteaa, että monelle äidille päiväkirja tai kirjoituskilpailuun osallistuminen tarjoaa eräänlaisen naisystävän tai naisten kielitalon; tilan, jossa nainen kirjoittaa naiselle (Jokinen 1996, 22). Myös äitiblogit ovat Jokisen kuvaamia naisten kielitaloja. Vaikka äitiblogit ovat täysin julkisia, ne muodostavat oman yhteisönsä ja tilansa, jossa uskalletaan tuoda paljon asioita julki. Äitiblogeissa saadaan ja annetaan vertaistukea, mikä sopii hyvin Jokisen kuvaukseen henkilökohtaisista teksteistä naisystävien korvikkeina. Vertaistuen lisäksi kielitalo antaa mahdollisuuden kertoa kuulumisia ja peilata omaa äitiyttään muiden äitiyteen.

Kielitalo on abstrakti käsite, äitien oma henkinen tila, jossa on oikein ja luonnollista keskittyä lapseen, äitiyteen ja vanhemmuuteen. Lisäksi kielitalo on varsin käytännönläheinen yhteisö, joka tuntuu tutulta ja kotoisalta, vaikka sijaitsee ruutujen takana bittiavaruudessa. Kielitalo on sopiva paikka paitsi avautumiselle ja avun hakemiselle, myös arjen sattumusten jakamiselle ja käytännön

neuvoille. Lifestyle-blogien laajaa joukkoa voi ylipäättään ajatella naisten kielitalona. Aiheiden kirjo ei välttämättä äitiblogeissa ole sen laajempi kuin muissakaan lifestyle-blogeissa, mutta vanhemmuuden pimeät puolet, joita tutkimani blogisarja käsittelee, tuovat aiheisiin syvyyttä. Äitiblogeissa on samaa identiteetin rakentamista ja aurinkoisen kuvan luomista kuin muissakin lifestyle-blogeissa, mutta toisaalta tunnustuksellisuuden ja vertaistuen elementit näkyvät voimakkaampina kuin monissa muihin aiheisiin keskittyvissä blogeissa. Mamasfääri kielitalona on tila naisten keskiselle kevyelle hömpälle mutta myös raskaiden asioiden jakamiselle.

Medioituminen on mahdollistanut äitiblogien muodostaman naisten kielitalon synnyn. Median levittäytyessä kaikille elämän osa-alueille oman elämän jakaminen verkossa tuntemattomille on tullut luontevaksi osaksi lukemattomien ihmisten arkea. Suomalaiset, valkoiset, keskiluokkaiset heteroäidit eivät ole ryhmä, jonka ääni kuuluisi maailman mittakaavassa erityisen huonosti, mutta varmasti maailmassa ja verkossa on tilaa sekä kysyntää yhä moninaisemmille kuvauksille siitä, mitä on olla äiti nykypäivän Suomessa. Tosin tässä aineistossa vallitsevana teemana on lopulta enemmän yhtenäisyys kuin moninaisuus.

Äitiyden medioitumisen voi sanoa rikkoneen tabuja, murtaneen naamioita ja tarjonneen tilaa naisten moninaisille kokemuksille äitiydestä. Moninaisuus merkisee sitä, että esimerkiksi äitiblogit ovat sekä kaikkein kovimpien, kiiltävimpien, valheellisimpien naamioiden paikkoja että avoimia tiloja vertaistuelle, yhteisöllisyydelle ja avun pyytämiseksi sekä sen saamiselle. Tosin valheellinen on hieman huono sana tässä yhteydessä. Äitiyden naamioita ei ylläpidetä ilkeyden vuoksi tai siksi, että toisille äideille tulisi paha mieli. Enemminkin naamiot ovat keino selviytyä äitiyteen liittyvästä kaaoksesta ja epävarmuudesta. (Maushart 1999, 7)

Äitiblogeilla on mahdollisuus olla voimakkaita äitiyden naamioita, ja osittain ne ovat juuri sitä. Tämän näkökulman puolesta puhuu myös blogimaailmassa yleinen keskustelu siitä, että blogi halutaan pitää myönteisenä paikkana, jonne kirjoitetaan kivoista asioista ja laitetaan kauniita kuvia. Virallinen perustelu normaaliin elämään kuuluvan kielteisen sisällön poisjättämiselle on, että kirjoittaja haluaa blogin olevan hyvän mielen paikka. Sen lisäksi kyse voi oikeastaan olla siitä, että äitiyden todellisuuden osoittautuessa kaoottiseksi ja hallitsemattomaksi, netissä äitiyden voi kuvata haluamallaan tavalla itselleen ja muille. Se ei ole valehtelua, se on tapa pysyä järjissään ja löytää mielekkyyttä haastavasta elämänvaiheesta.

Koska mamasfääri tarjoaa äideille paikan kirjoittaa sumeilematta äitiyteen liittyvistä kokemuksistaan, se tarjoaa nykyisille ja tuleville äideille paljon rehellistä informaatiota äitiyden todellisuudesta - tai ehkä pitäisi sanoa, että äitiyden eri todellisuuksista.

8.2 Mitä vielä pitäisi tutkia

Yhdysvalloissa ja Euroopassa on kirjoitettu joitakin vain äitibloggaamiseen keskittyviä artikkeleita, jotka osallistuvat vuoden 2005 BlogHer-konferenssissa aloitettuun keskusteluun siitä, mitä ja kuinka tärkeää äitibloggaaminen on. Suomesta en ole löytänyt lainkaan tutkimusta äitiblogeista. Paikkoja siis olisi hyvin monenlaiselle tutkimukselle liittyen juuri tähän genreen. On blogitutkimuksen kentällä toki tilaa muutenkin. Suomessa Mikko Hautakangas ja Elina Noppari (2012) ovat tutkineet muotibloggaajia mediamarkkinoilla, ja muutoinkin sekä muotibloggaamista että bloggaamisen kaupallisuutta on jonkin verran sivuttu suomalaisissa tutkimuksissa. Moni muu näkökulma ja aihe bloggaamisen kentältä on vielä kokonaan läpikäymättä.

Äitibloggaamista on syytä tutkia, koska se on laaja ilmiö, joka koskettaa suurta osaa naisista tietyssä elämänvaiheessa jollakin tavalla – kaikki äidit eivät tietenkään kirjoita kokemuksistaan blogia, mutta verkko on nykyäideille itsestään selvä paikka hakea tietoa ja tukea, joten moni eksyy äitiblogeihin vähintäänkin satunnaisesti lukijaksi. Äitien ja raskaana olevien lisäksi äitiblogeja lukee tietyksi suuri joukko muitakin ihmisiä kuin äitejä. Äitiblogit rakentavat kuvaa äitiydestä paitsi äideille itselleen myös niille ihmisille, jotka eivät ole äitejä, ja joista ei välttämättä koskaan tule äitejä.

Äitiblogeista tekee kiinnostavan ja tärkeän tutkimuskohteen juuri niiden kyky muokata äitiyden ihanteita ja rakentaa kuvaa äitiydestä. Jos blogia ajatellaan vapaana alustana, joka tuo julkisuuteen yksittäisen ihmisen totuudellisen äänen, blogien äitiydestä luoma kuva tuntuu monelle paljon todellisemmalta ja aidommalta kuin vaikkapa vakiintuneempien medioiden äitiyden representaatiot tai vanhemmille suunnatut ohjeet ja oppaat. Toisaalta blogit tiedetään myös identiteetin rakentamisen paikoiksi, joissa ei ole mitenkään pakko avata elämän nurjia ja syviä puolia. Äitiblogien lukijoita saattaa mietityttää, annetaanko blogeissa äitiydestä todenmukainen vai siloteltu kuva.

Henkilökohtaisesti koen kiinnostavammaksi tutkia blogien vaikutusta yhteiskuntaan esimerkiksi representaatioanalyysin keinoin kuin tutkia bloggaajien omia motivaatioita blogien kirjoittamiseen. Blogien yhteiskunnallinen vaikuttavuus tulee todeksi lukijoiden kautta. Aiemmasta tutkimuksesta tiedetään, että bloggaajilla on lukemattomia erilaisia syitä kirjoittaa blogeja niissä erilaisissa tilanteissa, joissa he elävät (Heilferty 2011, 946). Vähemmän on tutkittu sitä, miksi lukijat lukevat blogeja. Miksi esimerkiksi teinit, vanhukset tai miehet lukevat äitiblogeja? Tämäntyyppisen tutkimuksen luulisi kiinnostavan myös bloggaajia ja blogisivustoja. Vaikka useimmat bloggaajat kertovat kirjoittavansa omaksi ilokseen, myös lukijakunnan kartuttaminen on kiinnostaa yleensä kirjoittajia.

8.3 Tutkijan rajoitteista

Se, ettei minulla itselläni ole lapsia, on ollut tutkimusta tehdessä sekä siunaus että kirous. Äitimyyttä ja äitiyden ideologioita koskeva teoria antaa varsin ankean kuvan äitiydestä. Jos äitiyttä hahmottelisi pelkästään noiden teorioiden perusteella, ihmettelisi varmasti, miksi kukaan vapaaehtoisesti osallistuu moiseen psykoottiseen kilpajuoksuun itsensä ja muiden hyväksynnästä, jota ei voi koskaan saavuttaa. Toisinaan olen siis tuntenut helpotusta siitä, etten vielä ole joutunut tempoilemaan äidin roolissa. Äitiys olisi epäilemättä kuitenkin tuonut oman lisänsä tutkimukseen. Äitiys on jollain tavalla hyvin perimmäinen ilmiö, jota tuskin voi kokonaan purkaa paperille tai tietokoneen ruudulle sanoiksi. Jokin sanaton ymmärrys äitiydestä jäänee siis puuttumaan tästä tutkimuksesta.

Olen myös epäröinyt, teenkö tutkimuksellani oikeutta äideille. Uskon, että Susan Maushartin (1999) kuvailemassa äitiyden naamiossa, joka erottaa lapsettomia naisia ja äitejä, on vähintään totuuden siemen. Lienee asioita, joita minä lapsettomana en äitiydestä ja sen salaisuuksista voi ymmärtää, vaikka lukisin äitiblogeja yöt läpeensä. Toisaalta olen ehdottomasti sitä mieltä, että kaikista aiheista on voitava puhua ja kaikkia aiheita on voitava tutkia, oli tutkijan oma tausta mikä hyvänsä. Miksipä siis ei tutkia äitiyttä lapsettomana.

Olen itse sekä aktiivinen blogien lukija että bloggaaja. Niinpä suhtaudun blogeihin myönteisesti, ja blogosfääri on minulle luonteva toimintaympäristö. Äitiblogeja ei välttämättä pidetä blogien korkeimpaan kastiin kuuluvina, mutta oma suhtautumiseni niihinkin oli positiivisen utelias tätä tutkimusta aloittaessani. Yhtäältä ymmärrykseni blogosfäärin toimintaperiaatteista on saattanut

estää minua näkemästä ja kirjaamasta joitakin sellaisia äitiblogien piirteitä, jotka heti olisivat pistäneet silmään blogeja vähemmän lukeneelle tutkijalle. Toisaalta kokemukseni blogeista niin lukijan kuin kirjoittajankin roolissa on auttanut minua pureutumaan syvemmälle aiheeseeni ja näkemään sellaisia blogigenren piirteitä, joita ensi kertaa blogeja tutkiskeleva ei välttämättä olisi huomannut.

9. Lähteet

Aalto, Ilana (2004): *Kerrottu isyys – Kahden sukupolven miesten isyyuskertomuksia*. Julkaisussa TANE-julkaisuja 6. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, tasa-arvoasiain neuvottelukunta

Bamberg, Michael & Andrews, Molly (toim.)(2004): *Considering counter narratives – narrating, resisting, making sense*. Amsterdam: Benjamins, cop.

Blood, Rebecca (2004): *How Blogging Software Reshaped the Online Community*. Communications of the ACM. Joulukuu 2004.

Choi, P.; Henshaw, C., Baker, S. & Tree, J. (2005): *Supermum, superwife, supereverything: Performing femininity in the transition to motherhood*. Journal of Reproductive & Infant Psychology. May2005, Vol. 23 Issue 2, s. 167–180.

Feasey, Rebecca (2013): *From Soap Opera to Reality Programming – Examining Motherhood, Motherwork and the Maternal Role on Popular Television*. Imaginations Journal. 2013, Vol. 4 Issue 2, s. 25–46.

Forsberg, Hannele (2003): *Kriittistä näkökulmaa jäljittämässä*. Teoksessa Nätkin, Ritva & Forsberg, Hannele (toim.): *Perhe murroksessa – Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä*. Helsinki: Yliopistopaino. s. 7–15.

Hamilton, Nigel (2007): *Biography – a brief history*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press

Heilferty, Catherine McGeehin (2011): *Ethical considerations in the study of online illness narratives: a qualitative review*. Journal of Advanced Nursing 67(5), s. 945– 953.

Hepp, Andreas (2009): *Differentiation: Mediatization and Cultural Change*. Teoksessa Lundby, Knut (toim.): *Mediatization – concept, changes, consequences*. Berliini: Peter Lang. s. 139–158

Jallinoja, Riitta (2006): *Perheen vastaisuus – Familistista käännettä jäljittämässä*. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Jallinoja, Riitta (2000): *Perheen aika*. Helsinki: Otava.

Kaplan, Meryle Mahrer; Honey, Margaret & Bassin, Donna (1994): *Introduction*. Teoksessa Kaplan, Meryle Mahrer; Honey, Margaret & Bassin, Donna: *Representations of Motherhood*. New Haven: Yale University Press. s. 3–25

Katvala, Satu (2001): *Missä äiti on? Äitejä ja äitiyden uskomuksia sukupolvien saatossa*. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House

Krotz, Friedrich (2009): *Mediatization: A Concept With Which to Grasp Media and Sociatal Change*. Teoksessa Lundby, Knut (toim.): *Mediatization – concept, changes, consequences*. Berliini: Peter Lang. s. 21–40

Lovink, Geert (2008): *Zero comments – blogging and critical internet culture*. New York: Routledge

Masullo Chen, Gina (2013): *Don't Call Me That – A Techno-Feminist Critique of the Term Mommy Blogger*. Julkaisussa *Mass Communication and Society* 16. s. 510-532

Maushart, Susan (1999): *Mask of Motherhood: How becoming a mother changes our lives and why we never talk about it*. Harmondsworth: Penguin Books

McGlynn, Clare (2000): *Ideologies of Motherhood in European Community Sex Equality Law*. Julkaisussa *European Law Journal* Vol 6 N:o 1. s. 26-44

McIntosh, Mary & Barrett, Michèle (1982): *The Anti-Social Family*. Thetford, Norfolk: Thetford Press.

Morrison, Aimee (2010): *Autobiography in Real Time: A Genre Analysis of Personal Mommy Blogging*. Julkaisussa *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 4(2)C, artikkeli 5.

Noppari, Elina & Hautakangas, Mikko (2012): ”*Musta on tullut onnellisempi kun mä bloggaan*” – *Minäesitysten tuottaminen suomalaisissa muotiblogeissa*. Lähikuva 2/2012, 22-36

Nätkin, Ritva (1997): *Kamppailu suomalaisesta äitiydestä*. Helsinki: Gaudeamus

Pasche Guignard, Florence (2015): *The In/Visibility of Mothering Against the Norm on Francophone Contexts: Private and Public Discourses on the Mediation of "Natural Parenting"*. Julkaisussa *Canadian Journal of Communication. Special issue on Visible/Invisible: Religion, Media and the Public Sphere*. Vol 40/1(2015): 105–124.

Pedersen, Sarah (2010): *Why Blog? – Motivations for Blogging*. Oxford: Chandos.

Perälä-Littunen, Satu (2004): *Cultural Images of a Good Mother and a Good Father in Three Generations*. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House

Rogers, Megan (2015): *Beyond Blogging: How mothers use creative non-fiction techniques in digital environments to dislodge the mask of motherhood*. Julkaisussa *Journal of Family Studies*, Vol 21, numero 3. s. 248–260

Schrott, Andrea (2009): *Dimensions: Catch-All Label or Technical Term*. Teoksessa Lundby, Knut (toim.): *Mediatization – concept, changes, consequences*. Berliini: Peter Lang. s. 41–62

Shelton, Nikki & Johnson, Sally (2006): *'I Think Motherhood for me was a bit Like a Double-Edged Sword': The Narratives of Older Mothers*. *Journal of Community & Applied Social Psychology*. Jul/Aug2006, Vol. 16 numero 4, s. 316–330

Sihvonen, Tanja (2006): *Representaatio/simulaatio – Esityksestä toimintaan ja takaisin*. Teoksessa Väliaho, Pasi; Ridell, Seija & Sihvonen, Tanja (toim.): *Mediaa käsittämässä*. Tampere: Vastapaino. s. 129–152

Sihvonen, Tanja & Karppi, Tero (2012): *Digiruumiiden markkinat*. *Lähikuva* 2/2012, s. 3–8

Suomen virallinen tilasto (2016): *Perheet* [verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 26.7.2016]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/perh/>

Titton, Monica (2015): *Fashionable Personae: Self-identity and Enactments of Fashion Narratives in Fashion Blogs*. Julkaisussa *Fashion Theory*, 19:2, s.201–220

Väliveronen, Esa; Koivisto, Juha & Ampuja, Marko (2014): *Medioituminen: iskusana, analyttinen työkalu vai uusi paradigma?* Media & Viestintä 37 (2014): 2. s. 22–37

Wearing, Betsy (1984): *The Ideology of Motherhood*. Sydney: George Allen & Unwin.